ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСФЕН

2015 рік

№ 5 (286)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Під час свого візиту до Дніпропетровщини Перша леді України Марина Порошенко провела для учнів Дніпропетровської школи №23 майстер-клас із виготовлення символічних червоних маків. Квіти пам'яті, які діти зробили своїми руками, вручили ветеранам Другої світової війни і воїнам АТО.

Докладніше про це читайте в матеріалі «Дніпропетровські школярі виготовили разом із Першою леді України близько 300 маків пам'яті» на стор.1 цього номеру

УКРАЇНО, ти моя молитва...

ЗБІРНИК

Василь Симоненко

У РІДНОМУ КРАЇ

Одна Батьківщина, і двох не буває,
Місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.

У рідному краї і серце співає,
Лелеки здалека нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
Потоки, потоки, мов струни, течуть.

Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї.
Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.

І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні,
Без мами збідніє, збідніє земля назавжди.

М. Бакая

«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНІС**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович-Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет їм. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЄЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ їм. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології їм. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології їм. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології їм. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології їм. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕИКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦ Ірина – коректор.

Представництва редакції:

Україна: Володимир Барна, вул.Банкова,2, 01024, м.Київ, тел. 066-6243231

США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

Канада: Mr. N.Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T3K8, Canada;

Румунія: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7, Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

Бразилія: Wira SELANSKI, Rua General Glicerio, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;

Австралія: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia - 3046 T.& Fax: 03.93061997;

Ізраїль: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

Польща: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska;

Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N.J. 07059

Франція: Madam Annie Daubenton, Paris, desproches@gmail.com

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журналу «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.com

Читайте нас **на facebook** за адресою:**https://www.facebook.com/borysteninfo**

Серія КВ, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИК: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариства шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Формат 60/84/8, друк офсетний.
Умов друк. арк. 4,65. Тираж 1500.
Друк ФОП Кругляк І.С. Свідоцтво ДП № 160-р від 16.05.2013

Дніпропетровські школярі виготовили разом із Першою леді України близько 300 маків пам'яті

Під час свого візиту до Дніпропетровщини Перша леді України Марина Порошенко провела для учнів Дніпропетровської школи №23 майстер-клас із виготовлення символічних червоних маків. Квіти пам'яті, які діти зробили своїми руками, вручили ветеранам Другої світової війни і воїнам АТО.

«Бережіть той мир, що захистили ваші діди і прадіди. Це дуже важливо. Думаю, зараз ви це відчуваєте. Хоч ви ще й маленькі, але майбутнє в ваших руках», – сказала Марина Порошенко.

До майстер-класу «Квітка пам'яті», який провела Марина Порошенко, долучилися понад 20 шестикласників школи №23. У сусідніх кабінетах над створенням таких квітів працювали також й інші маленькі майстри.

«Ми робимо квітку пам'яті, що нагадує про загиблих у Другій світовій війні. Напередодні ми готувалися та читали про неї легенди, а зараз виготовляємо її з тканини. Це легко», – розповіла учениця 6 класу Наталія Овечкіна.

Для виготовлення символічних червоних маків школярі використали тонку повсть. Як правильно скласти та скріпити невеличку квітку пояснювала Марина Порошенко. Перша леді особисто допомагала малечі зшивати круглі пелюстки маку. Щоб робота йшла більш злагоджено та натхненно, одна з учениць заспівала пісню про маму.

Готові червоні маки діти одразу почепили на свої вишиванки, біля серця, а на згадку про візит до Дніпропетровщини школярі подарували Марині Порошенко альбоми із власними малюнками.

Частину квітів пам'яті учні передали ветеранам Другої світової війни і воїнам АТО, які стали почесними гостями їхнього уроку мужності «Україна – єдина країна». Решту символічних маків діти планують передати бійцям у шпиталях.

Інф. ДОН ДОДА

ЗМІСТ

1 стор. - Дніпропетровські школярі виготовили разом із Першою леді України близько 300 маків пам'яті

2 стор. - Час для наукового осмислення; Завершився конкурс інновацій від молоді

3 стор. - На грані світів

4 стор. - Незаангажоване мислення молоді дає можливість сформулювати інноваційні ідеї

5 стор. - Міждисциплінарність – тренд магістерської освіти

6 стор. - Цінуйте час…

7 стор. - В ДНУЗТ імені академіка В. Лазаряна відбулася студентська наукова конференція «Інженер ІІІ тисячоліття»; Профтехосвітяни Дніпропетровщини взяли участь в учнівській науковій конференції ПТНЗ України поліграфічного спрямування; Близько півсотні модельєрів-початківців представили свої роботи на фестивалі мод «Весняна акварель-2015»; Дніпропетровська студентка увійшла в трійку кращих на Всеукраїнській олімпіаді з хірургії

8 стор. - У навчальних закладах Дніпропетровщини відзначили День Землі

9 стор. - На Криворіжжі проведено XXI міський конкурс-захист творчо-пошукових робіт «Краєзнавчий форум»

10 стор. - Школярі Дніпропетровщини висадили у Дніпровсько-Орільському заповіднику 2 тисяч молодих сосен; На Міжнародному фестивалі з робототехніки дніпропетровські школярі увійшли в трійку лідерів

11 стор. - На Дніпропетровщині понад 1,5 тисячі особливих дітей змагаються за звання найталановитішого; Відкриття меморіальної дошки на честь військовослужбовця, який загинув при виконанні військового обов'язку під час захисту територіальної цілісності та недоторканості України

12 стор. - Шлях до себе…

13 стор. - Лекція «Сучасні проблеми євроінтеграції України» Бартоломея Островські (Польща) в НГУ; На конкурс Івана та Марусі Гнип

14 стор. - Найвідоміші операції спецслужб Кремля проти борців за незалежну Україну

16 стор. - Як за старих часів кияни князів проганяли

17 стор. - Трудова обрядовість

19 стор. - Календар українця; Народні прикмети літа; Сухою мовою фактів

20 стор. - Коли скресне крига?

21 стор. - Суспільні та земельні справи у Київській Русі

24 стор. - Хто замовляє самообман

25 стор. - Структурована консервативність постмодерну

26 стор. - Поетичним рядком

27 стор. - Наші переклади

28 стор. - Поетична вітальня

29 стор. - На честь козацької звитяги; Чому річки мають такі назви?

30 стор. - До 150-річчя від дня народження Миколи Івасюка, жертви НКВС у Биковні

31 стор. - На конкурс Івана та Марусі Гнип

32 стор. - Праця, яка об'єднала бандурництво України й діаспори

33 стор. - Діти війни

34 стор. - Український Донбас

Час для наукового осмислення

На історичному факультеті Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відкрито іменну аудиторію відомого вченого-історика, джерелознавця, професора Миколи Ковальського та експозицію у ній «Галерея українських гетьманів».

На університетських площах це вже друга експозиція виставкового плану, присвячена гетьманам – у Палаці студентів ДНУ у Гетьманській залі розташовані портрети всіх українських гетьманів, створені студентами-художниками університету. Саме вона тоді стала першою в Україні повноцінною галереєю гетьманів. На урочистостях з нагоди відкриття іменної аудиторії слово мав проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ, професор Валентин Іваненко, якому пощастило у міру своїх професійних обов'язків тривалий час спілкуватися майже щоденно з Миколою Ковальським. Валентин Васильович звернувся до колег-істориків та гостей: «Приємно бути на відкритті чергової іменної аудиторії на нашому історичному факультеті. Микола Павлович Ковальський працював у радянські часи у царині непростої історичної тематики – української історичної козаччини. Довести свої наукові здобутки до широкого загалу тоді було дуже непросто. Працюючи в нашому університеті, Миколі Павловичу так і не вдалося видати хоча б одну солідну монографію. Вважаю, що абсолютно органічно іменна аудиторія присвячена українським гетьманам, бо це один із напрямів наукових студій самого Миколи Павловича. Хотів би наголосити на такій рисі його характеру, як громадянська мужність. Пригадується один випадок. Коли біля парку імені Т. Шевченка планувалося будівництво Жовтневого районного комітету партії і Жовтневого виконкому, у фокус проектантів потрапив Будинок-музей академіка Яворницького. Планувалося після завершення будівництва цей будиночок перенести, а фактично – знищити. Тоді ціла плеяда наших дніпропетровських істориків на чолі з Дмитром Пойдою та Миколою Ковальським публічно виступили проти цієї ідеї. Цей випадок свідчить, що Микола Павлович разом зі своїми побратимами відстояв історичну правду – право на існування цього будинку. Кожен з нас творить свою історію, історію своєї родини, свого колективу, факультету, країни. Щоб стати героєм в цій історії, а не антигероєм, потрібні глибокі системні знання, сумлінна праця, відповідальність за доручену справу, глибинне розуміння державних і національних інтересів. Все це закладається і формується і в стінах нашого університету. І ви, шановні студенти, впевнений, використаєте сповна ці можливості, а отримані знання про наше історичне минуле застосуєте в своїй сумлінній подвижницькій праці на благо України».

З глибокою повагою, вдячністю й теплотою згадували свого наставника учні Миколи Ковальського. Один з них – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та архівознавства ДНУ Олег Журба. «Ми знаємо, що у Київському університеті вже була відкрита подібна іменна аудиторія. Приємно, що тепер до цієї справи долучився й історичний факультет Дніпропетровського національного університету, що, безумовно, є показником факультетської зрілості, тому що Микола Павлович був знаковою фігурою в українській радянській історіографії, – відзначив Олег Іванович. – Він був, по-справжньому, людиною науки, для якої те, чим він займається, – головна мета і сенс життя. На історичному факультеті ДНУ він виховав не одне покоління чудових викладачів, які сьогодні визначають обличчя української історичної науки. Ось і сьогодні майже весь викладацький склад нашого факультету є вихованцями учнів Миколи Ковальського (загалом професор М. Ковальський тут підготував 28 кандидатів історичних наук). Також у нашому університеті були видані п'ять збірників з різноманітними публікаціями, що стосувалися Миколи Ковальського: мемуари, листування, записи інтерв'ю, перелік імен його учнів, а також повне бібліографічне зібрання наукових праць Миколи Павловича. Зазначимо, що професор М. Ковальський став справжньою легендою не лише для нашого університету, а й, без перебільшення, для всієї України, адже він був засновником модерної (післявоєнної) дніпропетровської школи джерелознавства».

Нагадаємо, що Микола Ковальський у Дніпропетровському національному університеті працював з 1963 року, був деканом історико-філологічного факультету (1970-1971), завідувачем кафедри історіографії та джерелознавства (1974-1994). З 1994 року працював проректором з наукової роботи у Національному університеті «Острозька академія». Наукові інтереси вченого – джерелознавство історії України XVI-XVII ст., історія друкарства в Україні, історична бібліографія, музеєзнавство, археографія, спеціальні історичні дисципліни. Він є автором понад 500 друкованих праць, у тому числі 38 монографій. У 1983-1995рр. – відповідальний редактор міжвузівського збірника наукових праць, присвяченого актуальним проблемам вітчизняної історіографії та джерелознавства, кафедри історіографії та джерелознавства ДНУ. Микола Ковальський – заслужений діяч науки і техніки України, академік Міжнародної слов'янської Академії наук, був дійсним членом Української вільної академії наук в США, головою осередку Українського історичного товариства ім. М. Грушевського (Острог).

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Завершився конкурс інновацій від молоді

У Національному центрі аерокосмічної освіти молоді ім. О. М. Макарова пройшов фінал конкурсу інженерних та IT стартапів Vernadsky Challenge. На захід завітали представники Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара як партнери міжнародної корпорації «Noosphere Ventures», що ініціювала конкурс.

У рамках договору між ДНУ і компанією, який діє з 2013 року, були створені робочі групи, які очолили провідні вчені університету та спеціалісти корпорації. Регулярно проводяться спільні наукові семінари, форуми і конференції. Другий рік поспіль в університеті діє «Інжинірингова школа», у якій здійснюється підготовка фахівців з таких програм як «Проектний менеджмент», «Мікроконтроллерні пристрої», «Контроллери Arduino». Уже відкриті і працюють лабораторії «Проблематики створення систем» і «Робототехніки і електроніки». У 2015 році будуть відкриті лабораторії «Космічних досліджень і технологій» та «Ефективного природокористування».

Вітаючи фіналістів конкурсу від імені ректора Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Миколи Полякова, проректор з наукової роботи університету Володимир Карплюк відзначив: «Сьогодні ми бачимо необхідність у тому, щоб передові освіта, конкурентоспроможна наука та інновації стали невід'ємними компонентами діяльності університету. Ця необхідність полягає у тому, що повинна сформуватися інтелектуально наповнене інноваційне середовище, в якому б співпрацювали високотехнологічні компанії, наукові й навчальні підрозділи університету, інвестиційні і венчурні фонди, бізнес-структури. Захід, організований сьогодні партнером університету, компанією «Ноосфера венчурс», ми розглядаємо як платформу для залучення українських науковців і підприємців до участі в наукових програмах і проектно-конструкторської діяльності, стимулювання досліджень в інформаційній і технічній галузях. Ми розуміємо, що перспектива розвитку університетів і, передусім, наукових напрямків – у тісній співпраці з бізнесом».

Під час заходу відбулися презентації проектів-фіналістів та Q&A сесія з експертами конкурсу, розважальна програма, урочиста церемонія нагородження переможців.

Vernadsky Challenge покликаний стати унікальною платформою, яка допоможе талановитим фахівцям розвивати і втілювати у життя свої ідеї у сфері проектування та інженерії. Конкурс стартував за ініціативи засновника інвестиційного фонду «Noosphere Ventures» Максима Полякова та директора Google Україна Дмитра Шоломка у січні 2015 року. У фокусі інтересів Vernadsky Challenge: космічні технології, альтернативна енергетика, агропромислова техніка, медичне устаткування, робототехніка, нові матеріали металургії, електроніки та інші, геологорозвідка, проекти у сфері ефективного природокористування, ігрові платформи, додатки для мобільних пристроїв, системи обробки, зберігання і передачі великих масивів даних, комплекси та системи військового призначення, системи управління транспортом.

Як відзначають організатори конкурсу, за два з половиною місяці на конкурс надійшло понад 130 заявок. Найактивнішими виявилися інноватори з Києва, Дніпропетровська та Харкова. Незважаючи на те, що організатори не ставили за мету вивести конкурс на міжнародний рівень у перший же рік, заявки приходили з Казахстану, Азербайджану, Росії, США.

Для участі у фіналі експертна комісія відібрала 12 найкращих проектів – 7 інженерних та 5 IT стартапів. Критерії, за якими журі оцінювало проекти: інноваційність, комерційний потенціал, наявність прямих конкурентів, рівень презентації проекту перед інвесторами. Переможцями першого конкурсу стали наступні проекти: 1 місце та приз еквівалентом 500 000 грн. отримала команда з Києва за проект Avision Robotics – продукт для комерційного використання дронів; 2 місце та приз еквівалентом 300 000 грн. – ще одна київська команда з проектом Інтерактивні 3D муляжі для медичної освіти; 3 місце та приз 200 000 грн. – команда з Дніпропетровська, яка представила перев'язувальний матеріал з пролонгованою дезінфікуючою дією для використання в польових умовах. Велику зацікавленість викликав проект BraillePad Рашида Алієва з Баку (Азербайджан) – планшет для слабкозорих людей на основі шрифту Брайля. Американський фонд «Банк стартапів Fison» погодився виявити маркетингову підтримку проекту у низці азіатських країн. Стартап Scan Food завдяки успішній презентації Vernadsky Challenge продовжить роботу в дніпропетровському регіональному інкубаторі Innovation Box.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

На грані світів

Цікаву персональну виставку «На грані» представила заслужений художник України, а нині улюблений наставник студентської молоді Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Ганна Єгорова.

Відкриття експозиції відбулося у Дніпропетровському художньому музеї. Як свідчить керівництво музею, такого успіху не знала жодна виставка з часів експонування полотен великих художників-імпресіоністів. Подія зібрала так багато людей, що в немаленьких залах музею було важко пересуватися. Кожен пильно вдивлявся в незвичайні роботи. Картини з елементами колажів, металевої фурнітури, скла, із використанням лейблів відомих брендів, інсталяції привернули неабияку увагу своєю оригінальністю. Хтось зацікавився гостро-сатиричною картиною «Сон рябої кобили в місячну ніч», яку сама Ганна Володимирівна називає «програмною», хтось сів за шахову партію із скелетом – інсталяція «Білі починають і виграють». Виставка вразила всіх, хто її побачив, адже роботи арт-проекту відрізняються від того, до чого звикли поціновувачі мистецтва портретиста Ганни Єгорової. Глядачі відчули себе на грані світів – світу мистецтва «серйозного» («Майстер ключів або Святий Петро», «Майстер часу») і кітчевого, масового, близького до ярмаркового лицедійства («Зірка», «Сон холостяка»). На грані світу філософських, вічних, екзистенційних проблем («Чого бажаєте?», «Ідол війни») і світу проблем злободенних («Кінь в пальто», «Плейбой»). Світ мистецтва «На грані» вимагає від глядача діалогу, власного осмислення (пустий стілець біля скелету інсталяції «Білі починають і виграють», прорізь для обличчя будь-якого глядача на полотні «Фаворит»).

«Я ще змолоду захоплювалася концептуальним живописом, – розповідає Ганна Володимирівна, – цю експозицію готувала протягом трьох років. Для створення полотен-колажів, інсталяцій засвоювала нові технології, використовували різні матеріали. За ці роки я стала не тільки живописцем, але і столяром, гравером, різб'ярем. Мені це надзвичайно цікаво, не збираюся зупинятися на досягнутому. Маю безліч ідей, які до цієї виставки не встигла втілити». На питання щодо секретів викладання живопису студентам художниця відповідає з особливим ентузіазмом: «Я вважаю, що мої задачі виходять за межі викладання академічних дисциплін, хочу в студентах виховати творців, спонукаю їх більше фантазувати, не боятися проявити свою індивідуальність».

Вихованці художниці були в захваті від робіт викладача. «Я думаю, ще кілька годин звідси не піду, – із палаючими захопленням очима ділиться враженнями студентка 3 курсу факультету української й іноземної філології і мистецтвознавства Ліліта Бондарєва, – протягом останнього року Ганна Володимирівна дуже багато розповідала про виставку. Я не очікувала, що роботи будуть

настільки різноплановими. Вражаюче. Я пишаюся тим, що вона – наш куратор і викладач живопису. Ганна Володимирівна завжди вчить нас експериментувати, і сьогодні, на прикладі цієї виставки, я зрозуміла, що потрібно у творчості виходити за рамки, не занурюватися з головою в академізм, шукати щось нове».

«Дуже приємно, що на нашій кафедрі є такі викладачі, як Ганна Володимирівна, – посміхається Анастасія Святенік, також вихованки ДНУ, – вона не тільки готує до виконання програмних студентських робіт, але і розвиває в нас прагнення до самостійного творчого життя. Вона намагається дати нам як можна більше знань».

Щиро привітав художницю з визначною подією ректор ДНУ ім. О. Гончара Микола Поляков: «З Ганною Володимирівною нас пов'язують 10 років співпраці. Скажу відверто: я – математик, фізик, не знавець живопису, але, все одно із захопленням входжу до царини мистецтва на кафедрі дизайну і образотворчого мистецтва, царини талановитої людини. Ганно Володимирівно, ми пишаємося тим, що ви працюєте в нашому університеті. Вітаю!»

«Єгорова – філософ, – зазначив професор, доктор історичних наук Віктор Пушкін, – вона езопівською мовою виклала те, про що ми думаємо. «На грані» - дуже своєчасна назва. Ми всі сьогодні живемо на грані, і сумно у наші часи, але свято, на якому ми присутні, відновлює в нас надію».

Наостанок Ганна Володимирівна подякувала всім, хто допомагав і надихав, в тому числі й університетським колегам: «Я відчуваю себе частиною цього великого прекрасного учбового закладу, пишаюся тим, що я працюю в ДНУ ім. Олеся Гончара. Я відчуваю підтримку й студентів, й колег, й особисто ректора, і ця підтримка має для мене неабияке значення».

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Незаангажоване мислення молоді дає можливість сформулювати інноваційні ідеї

На базі Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара працював III Міжнародний форум студентів, аспірантів і молодих учених.

Форум зібрав представників нової генерації освітян і науковців, які своїми розробками й дослідженнями сьогодні здатні визначати подальший інтелектуальний розвиток суспільства. Організатори заходу – Придніпровський науковий центр НАН України і МОН України, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Євразійський національний університет імені Л. М. Гумільова, Міжнародна корпорація «Ноосфера венчурс США», Промислова організація «Альянс «Нова енергія України».

Заяви на участь у форумі подали близько 300 молодих науковців з Франції, Польщі, з різних міст України, а саме Дніпропетровська, Запоріжжя, Харкова, Луганська, Житомира, Львова, Києва, Сум, Чернігова, Одеси, Полтави та інших.

Вікторія Пилипенко, аспірантка Луганського національного університету імені Т. Шевченка, евакуйованого у місто Старобільськ приїхала на Міжнародний Форум, щоб пізнати нові тенденції наукового розвитку інших наукових шкіл та представити наукову школу свого університету, знайти нових друзів та однодумців. «Я представлятиму одну з мікротем мого наукового дисертаційного дослідження, що стосується радянсько-іранських відносин у період ірано-іракської війни, – відзначила Вікторія. – Моя тема надзвичайно перегукується із сьогоднішніми подіями в Україні, тому що я досліджую аспект провокації Радянського Союзу на іранському кордоні з метою повернути Іран у фарватер радянської політики. Буду доводити, що історія розвивається по спіралі, і для того, щоб вийти з сьогоднішньої політичної кризи, нам необхідно поглянути вглиб радянської політики на міжнародній арені. Я доводжу, що Україна може заново для себе відкрити Іран, тим самим залучивши багато інвестицій. У нашому університеті добре розвинена сходознавча школа, мій керівник – її засновник, тому, гадаю, рівень наших досліджень буде гідно оцінений нашими колегами з інших університетів».

Голова ради молодих учених ДНУ, кандидат хімічних наук Віталій Пальчиков розповів про діяльність організації, яку він очолює. Зокрема, він зауважив, що рада молодих вчених ДНУ постійно є кращою серед рад молодих вчених Дніпропетровської області. Теми переможців різноманітних конкурсів дуже актуальні, адже проекти молодих науковців ДНУ часто стосуються перспектив регіону. Спостерігається така закономірність, що часто переможці одного конкурсу стають переможцями інших

конкурсів. Так, в активі ради є два переможці державних грантів, кавалер Ордену княгині Ольги III ступеня, лауреат Державної премії 2011 року. Представники ради молодих вчених ДНУ постійно стають стипендіатами Кабінету Міністрів України, 20 науковців протягом останніх років пройшли стажування за кордоном. На рахунку молодих вчених десятки патентів, наукових статей. Вони активно співпрацюють з радою молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України. Віталій Олександрович запросив усіх бажаючих до співпраці з потужним колективом молодих науковців ДНУ.

Студент 4 курсу юридичного факультету ДНУ Камалідін Халікулов з Узбекистану представив доповідь «Правовий статус Шанхайської організації співпраці»: «Ця організація була створена у 2001 році. Її учасники – Казахстан, Китай, Киргизія, Росія, Таджикистан, Узбекистан – об'єдналися з метою співпраці у сфері економіки, безпеки і гуманітарних питань, оскільки цим незалежним країнам важко самостійно піднімати свій потенціал. Мені ця тема цікава, тому що в досліджуваній організації беруть участь центральноазіатські держави, цікавить майбутнє потужної китайської економіки, яка щороку зростає, а також мій рідний Узбекистан».

Роман Мальков, магістр Одеської національної академії харчових технологій представив дослідження «Вибір оптимального методу відкладеного випікання при виробництві хлібобулочних виробів лікувально-профілактичного значення». «Ми займаємося вдосконаленням технологій випікання хлібобулочних виробів та заморожування тіста. Для України це інноваційні технології. Ми шукаємо оптимальні технології для наших сортів хліба, для наших регіонів. Вивчаємо, як змінюються властивості тіста в процесі приготування: застосовуємо безопарний і опарний способи, густу або рідку опару з додаванням харчових домішок, наприклад, сиропу шипшини чи соняшника. І потім спостерігаємо, як впливають жири та вітамін С на заморожування,» – говорить Роман.

Аліна Яценко, студентка факультету соціології та соціальної роботи Львівського національного університету «Львівська політехніка» присвятила свій виступ колірному наповненню візуальної політичної реклами. «Дослідження присвячене тому, щоб знайти взаємозв'язок між рейтингом політичної партії та колірним наповненням її політичної реклами, – розповіла дівчина. – Це дуже цікаво, адже колір – потужний засіб впливу на людську психіку. Через колір можна передати емоцію, обстановку, колірним поєднанням можна налаштувати електорат на позитив або негатив. Коли політична партія формує свій імідж, вона обирає певний колір, який буде асоціюватися саме з нею. Відповідно, партія несе той меседж, який вона хоче передати своїм виборцям».

Ольга Вовк – аспірантка кафедри історіографії, джерелознавства і археології Харківського національного університету ім. В.Каразіна, приїхала в Дніпропетровськ, щоб представити здобутки, які вдалося зробити під час виконання своєї дисертаційної роботи на тему «Конструювання образу: Василь Каразін в історико-біографічних наративах». «Я вивчала історіографічний образ засновника Харківського національного університету. У своєму дослідженні я аналізувала що, де, як, коли і чому писали в історіографічних джерелах про цю людину, тобто як формувався імідж Василя Назаровича в різних хронологічних періодах, а також те, як жителі Харкова та всієї України уявляють його постать, та як можна вплинути на формування його доброго іміджу. Вважаю це дуже важливим, адже Василь Назарович Каразін – знакова персона для історії Харкова й України загалом, тому що заснування ним університету докорінно змінило історію нашого міста», – переконана Ольга.

З вітальним словом до учасників зібрання звернулися ректор ДНУ, член-кореспондент НАН України Микола Поляков, начальник відділу освіти ДКБ «Південне» імені М. Янгеля Василь Зевако, заступник директора інституту технічної механіки з наукової роботи Валерій Тимошенко, керівник наукового центру міжнародної корпорації «Ноосфера Венчурс» Ігор Ханін, генеральний директор Національного центру аерокосмічної освіти молоді України ім. Макарова Віктор Хуторний, директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної адміністрації Олександри Демчик.

Учасники молодіжного наукового форуму плідно працювали у секціях, які охопили усі галузі знань: «Соціально-гуманітарні науки», «Розвиток людського потенціалу та формування громадянського суспільства», «Економічні науки», «Природничі науки та охорона навколишнього середовища», «Математичні науки та комп'ютерні технології», «Новітні технології, речовини та матеріали».

Після жвавих наукових дискусій учасники III Міжнародного форуму студентів, аспірантів і молодих вчених, представники наукової молоді запропонували продовжити проведення щорічних Міжнародних форумів, де можна у вільній і творчій атмосфері обмінюватися своїм досвідом у науковій, освітній, просвітницькій та громадській діяльності, висловлювати пропозиції з удосконалення різних сфер соціально-економічного й культурного життя. Захід засвідчив, що необхідно розширювати співпрацю академічних освітніх і наукових установ, громадських експертних об'єднань, органів місцевої влади з обдарованою молоддю у проведенні міждисциплінарних досліджень фундаментального і прикладного характеру. «Особливі надії сьогоднішня цивілізація покладає на молоде покоління, найменш уражене численними догмами, комплексами та стереотипами минулого, – відзначив ректор ДНУ ім. О. Гончара, професор Микола Поляков. – А саме незаангажоване мислення дає можливість сформулювати інноваційні ідеї, розробити якісно нові моделі розвитку людства, досягти справжніх відкриттів у різних галузях наукових знань і виробництва», – переконаний ректор ДНУ ім. О. Гончара Микола Поляков.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Міждисциплінарність – тренд магістерської освіти

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара відвідала делегація Посольства Франції в Україні та Університету міста Кан.

Обговорювати питання інтенсифікації академічних обмінів та укладання міжуніверситетських договорів до Дніпропетровська приїхали Аташе з наукових та університетських зв'язків Посольства Франції в Україні Жиль Маметц; Радник Посла з питань культури, директор Французького інституту в Україні Ерік Тосаті; директор міжнародного департаменту Університету м. Кан Ноемі Ларуй; відповідальна за міжнародні проекти цього університету Барбара Гій. Як зауважив Радник Посла пан Тосаті, українські студенти настільки гарно зарекомендували себе у французьких ВНЗ, що їх країна готова приймати наших бакалаврів і магістрів на навчання поза конкурсом.

Ректор ДНУ, професор Микола Поляков ознайомив гостей з науковим та навчальним потенціалом університету, акцентувавши увагу на вже реалізованих спільно з європейськими університетами проектах. Зокрема, ДНУ має багаторічний досвід співпраці з академічними установами Франції: університетами Сорбонни та міста Мен, Політехнічною школою Парижа, Національним інститутом охорони здоров'я та медичних досліджень (INSERM), Середземноморським інститутом нейробіології, Національним центром наукових досліджень (CNRS) та іншими. «Студенти ДНУ вже кілька років навчаються за програмою подвійних дипломів в Університеті міста Мен, – наголосив Микола Вікторович. – За результатами цього навчання український та європейський дипломи отримали вже 19 студентів з факультетів міжнародної економіки та прикладної математики, 9 наших студентів зараз навчаються в Університеті Мен, ще 5 проходять конкурсний відбір. Також під подвійним керівництвом нашого та французького професорів минулого року було захищено науковий ступінь PhD нашою аспіранткою в Університеті Бордо-3 імені Мішеля де Монтеня. Тож пропозиції дирекції Університету міста Кан щодо проведення літніх шкіл та магістерських програм дуже цікаві для наших студентів», – наголосив ректор ДНУ.

Відповідальна за міжнародні проекти Барбара Гій наголосила, що Університет Кан здійснює підготовку бакалаврів за 183 напрямами, пропонує 28 магістерських програм та 71 спеціалізацію для здобуття наукового ступеня PhD. Взагалі університет має 43 наукові лабораторії, 2 інженерні школи та є співкерівником 8 технопарків, що розташовані на території округу. «Наш університет, так само як і ваш, є багатодисциплінарним та трансдисциплінарним, – зауважила пані Барабара. – Починаючи з магістерського рівня ми починаємо комбінувати наукову та практичну роботу в різних галузях. Наприклад, філологи, що вивчали англійську або слов'янську мову працюють спільно з географічним факультетом за спеціалізацією «управління територіями». Така міждисциплінарність сьогодні більше затребувана на ринку праці. Тож для вступу на обрану магістерську програму не обов'язково мати бакалаврський ступінь за цією ж спеціальністю. Протягом другого року навчання в магістратурі студенти мають 5 місяців практичної підготовки, яку можуть проходити як у Франції, так і в Україні, а захист диплому може проходити в режимі відеоконференції. Ми пропонуємо наукове та академічне співробітництво в галузі хімії, екології, інформатики, права, менеджменту, історії, агронаук та інших», - зазначила Барбара Гій.

На зустріч з представниками Посольства Франції в Україні також були запрошені декани факультетів, що вже плідно співпрацюють з французькими академічними установами, для обговорення організаційних питань та двостороннього обміну пропозиціями.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім.о.Гончара
тел. 374-98-20 www.dnu.dp.ua

Християнська сторінка

Провідники рубрики:
почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК
та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

«ЦІНУЙТЕ ЧАС...»

Послання до Ефесян (5, 15-16)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в пітьмі сяє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмосков'ї 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

У нинішньому читанні вміщені слова апостола Павла про час: «Цінуйте час, бо дні лукаві». Так він коротко сказав... Дні лукаві, життя коротке, і про це треба пам'ятати, це треба відчувати всім серцем і розуміти, який дорогоцінний цей час, що нам відведений. Деякі люди вважають, що міркувати про скороминучість часу - значить думати про сумне, про те, що наводить на нас тугу і похмурі думки. Але це зовсім не так. Навпаки, щохвилини наближає нас час до вічності, щохвилини він нас запитує - що ти вчинив для неї?

Адже ми гості у цьому світі. Ми гості на короткий, на дуже короткий час, які прийшли із таїни і йдемо в таїну. Але Господь відкриває нам, що це коротке життя має для нас величезне значення, тому що воно є школою вічності. Тут наша душа, наша особистість, наша совість, - усе, що є в нас Божого, все це тут зростає і виховується.

І як страшно людині, яка втратила свій час. змарнувала його на дрібниці, на речі мізерні і невартісні. Вона озирається, і, виявляється життя вже минуло в дріб'язкових клопотах, у порожній безплідній балаканині, в якихось незначущих справах, про які навіть, можливо, не варто було й думати, - час минає.

Час не можна повернути ні на секунду, а тому апостол благає нас: «Цінуйте час, не витрачайте його марно, не проводьте його у порожніх балачках, другорядних справах. Пам'ятайте, що дорогоцінна кожна хвилина. Кожна година може коштувати людині вічного життя». Коли ми думаємо про це, ми інакше ставимось до життя, до свого обов'язку і своїх трудів, до всього, що нас оточує. Ставимось дбайливо, знаючи, що не сьогодні-завтра нас можуть закликати до відповіді. Уявіть собі, що зараз, сьогодні, всі ми можемо загинути. Половина з нас уже йде до кінця життя, зігнута важкими хворобами. Інші так легко можуть вмерти будь-якої миті. Ще раз повторюю: це не привід для суму, а думка про правильне життя, про відповідальність, - з чим ми прийдемо і з чим предстанемо, що ми встигли і спромоглися зробити у цьому житті з того, що вимагали від нас наша совість, наш обов'язок. Яким прекрасним стає життя, коли ти відчуваєш відповідальність, яким воно стає справді насиченим. Пам'ять про те, що за нами прийдуть, повинна бути надихаючою, повинна зміцнювати нас, не давати нам розслабитися, розманіжитися, впасти в тугу, лінощі, дріб'язковість, ницість. Ось чому за старих

часів у людей був звичай тримати череп людський у домі, щоб він нагадував про смерть, і навіть напис такий робили: «Пам'ятай про смерть!» Пам'ятай для того, щоб жити зібрано, жити в пізнанні, в любові, в трудах, розуміючи, що нам це дане ненадовго.

Скільки навколо розкидано каміння! Мільйони, мільярди, ми топчемо його мимохідь, не помічаємо. А золото знаходять у малих дещицях. І один грам його коштує величезних грошей, тому що його мало. Так і час - він теж, як золото, коштовний. Тому нехай кожен з вас має тверде правило - ставитися до нього благоговійно. Коли працюєш - трудись, коли молишся - молись, коли відпочиваєш - відпочивай. Але нічого не треба робити безрозсудно, абияк.

Є страшні слова: «Убити час». Правильні слова, але страшні. Тому що час - це наше життя. І коли ми вбиваємо, марнуючи час, ми вбиваємо своє власне життя. Перевіряйте себе, роздумуйте про це, старайтеся, щоб нічого не проходило марно, в неробстві, безцільності, бездарності.

І останнє: коли апостол говорить нам: «Побережіть час, бо дні лукаві», - це нас вчить відрізняти у житті важливіше, головніше від менш важливого. Головне - це те, що формує нас як людей. Головне - це те, що ми перенесемо на той бік, ті риси, які залишаться з нами, коли ми будемо немічними, старими, мертвими тілом, але вічними душею. Головне - це те, що кожен з нас, як скарб, збере в цьому своєму житті. Все інше служить цьому. Ми харчуємось, одягаємось, працюємо, щоб підтримати своє життя для того, аби наш дух зростав, бо якщо такої мети не маємо, то чим ми відрізняємось від будь-якого звіра чи дерева, яке теж споживає, росте і розмножується?

Тож бережіть час і для душі своєї, і в житті своєму, і ставтеся до нього, як до великого дару Божого. Я знаю кількох людей, які були смертельно хворі, і потім Господь дав їм час. Як вони цінували його, як вони дякували Богу, що їм іще відпущено рік, два, невідомо скільки! Ось тоді вони відчули гостро, як і потрібно, час. То навіщо ж ми з вами маємо очікувати якихось смертельних небезпек чи хвороб, коли найкраще сьогодні послухати поради апостола: «Цінуйте час, бо дні лукаві».

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 19:40, на першій програмі Українського радіо.

В ДНУЗТ імені академіка В. Лазаряна відбулася студентська наукова конференція «Інженер III тисячоліття»

У Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна відбулась студентська наукова конференція «Інженер III тисячоліття».

У травні місяці щорічно двері Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна відкриваються для студентів України та інших зарубіжних країн на щорічну Міжнародну студентську наукову конференцію «Інженер III тисячоліття», організація та проведення якої є доброю традицією університету.

На сьогоднішній день всі технічні та більшість гуманітарних ВНЗ міста Дніпропетровська та багатьох міст України і закордону приймають участь у цьому заході. Оргкомітетом конференції було прийнято до друку 117 заявок на участь, серед яких є представники Голландії, Йорданії, Китаю, Польщі, Шрі-Ланки та України. Варто відмітити, що конференція має три робочі мови: англійську, французьку та німецьку, що має неабияке значення у розвитку європейської державності.

У ході конференції піднімалися актуальні питання захисту навколишнього середовища, впровадження сучасних інформаційних технологій та застосування їх у практичному житті людини, питання, пов'язані з вирішенням проблем транспортної інфраструктури країни, економічні проблеми сьогодення. Серед обговорюваних питань значне місце зайняли актуальні на сучасному етапі проблеми енергозбереження, які викликають жваву дискусію аудиторії серед молодих ентузіастів науки.

Одна з основних задач конференції – залучення в науку студентської молоді, пробудження у молоді інтересу до нових наукових знань, що виходять за рамки основних освітніх програм.

Інф. ДОН ДОДА

Профтехосвітяни Дніпропетровщини взяли участь в учнівській науковій конференції ПТНЗ України поліграфічного спрямування

Профтехосвітяни Дніпропетровщини взяли участь в учнівській науковій конференції ПТНЗ України поліграфічного спрямування, яка проходила на базі Київського вищого професійного поліграфічного училища під гаслом «Ми – нація єдина, твої ми діти, Україно!».

Темою заходу стали питання інноватики в поліграфії, а метою – створення якісних інтеграційних процесів в навчальних закладах, що здійснюють підготовку фахівців для видавничо-поліграфічної галузі України, формування нового типу особистості професіонала, сприяння самореалізації молоді та підтримка її ефективної діяльності.

Програма конференції передбачала презентацію учнівського самоврядування навчальних закладів, участь у позаурочному заході «Книга – золота копальня знань», присвяченому історії книгодрукування, наукові виступи молоді за основною проблемою заходу, екскурсії містом тощо.

Делегацію від Дніпропетровщини очолював голова молодіжної ради МВПУПІТ Євген Тичина. Дослідження, яке представляли кращі учні закладу за темою «Використання нанотехнологій як засіб оптимізації маркетингу друкованих видань», є сучасним та прогресивним напрямком як у галузі наукових розвідок, так і в практичній діяльності регіону. Спільним висновком молоді стала пропозиція запровадити новий спецкурс «Еко-технології в поліграфії».

Наукова конференція сприяла акцентуванню уваги молоді на фундаментальних знаннях і вміннях, вихованню самостійності та відповідальності, виокремленню авангардного місця в розвитку і реалізації нових навчальних проектів. Захід пройшов в атмосфері доброзичливості, патріотичних настроїв та в пориві об'єднатися заради розбудови нашої держави.

Віктор Василиненко

Близько півсотні модельєрів-початківців представили свої роботи на фестивалі мод «Весняна акварель-2015»

Учасниками п'ятого щорічного фестивалю «Весняна акварель-2015» стали понад півсотні модельєрів-початківців з 4 областей України. Дизайнери презентували гостям модного показу 34 унікальні колекції жіночого, чоловічого та дитячого одягу. Про це повідомляє департамент освіти і науки облдержадміністрації.

Молодіжний фестиваль мод «Весняна акварель-2015» об'єднав молодих дизайнерів з Дніпропетровщини, Одещини, Харківщини та Хмельниччини. Свої роботи тут представляли не лише студенти, а й дитячі колективи та студії мод.

Цьогорічний показ розподілили за чотирма секціями. Так у номінації «Модна історія» модельєри представляли різні варіації суконь та костюмів, витриманих в одній тематиці. Ультрамодні вбрання для повсякденного життя гості фестивалю могли побачити у номінації «Мода великого міста», а вишукані вечірні туалети від молодих дизайнерів моделі демонстрували у секції «Червона доріжка». Крім того, у рамках «Легенди одного образу» однією з конкурсних колекцій стало втілення тенденцій в одязі Катеринославу XIX ст і сучасного Дніпропетровська.

У ході фестивалю «Весняна акварель-2015» також пройшов конкурс ескізів «Арт дизайн», де були представлені близько 30 робіт від студентів-модельєрів. За підсумками першості в номінації «Джинс» кращим визнали ескіз студентки Дніпропетровського коледжу технологій та дизайну Алли Суботіної. Перемога у номінаціях «Випускний бал» і «Шкільна форма» дісталася представникам Одещини та Хмельниччини.

Інф. ДОН ДОДА

Дніпропетровська студентка увійшла в трійку кращих на Всеукраїнській олімпіаді з хірургії

Студентка Дніпропетровської державної медичної академії Алла Верцінська виборола III місце на Всеукраїнській олімпіаді з хірургії.

Фінальний етап Всеукраїнської олімпіади з хірургії, учасниками якого стали понад 20 студентів із різних регіонів України, відбувся в Запоріжжі. До цього молоді медики проходили відбіркові тури у своїх вишах.

За умовами Всеукраїнської першості конкурсанти виконували теоретичні та практичні заняття. У ході теоретичного туру студентам необхідно було пройти тестування і дати відповіді на запитання від журі, до складу якого увійшли провідні хірурги країни. Під час практичної частини молоді медики демонстрували навички з опіки над хворими і вправлялися у визначенні тактики лікування пацієнтів.

Інф. ДОН ДОДА

У навчальних закладах Дніпропетровщини відзначили День Землі

Акція Міжнародний День Землі є всесвітньою практикою, коли всі небайдужі звертають увагу громадськості на екологічні проблеми. Цього року до цього яскравого дійства долучилося багато навчальних закладів – шкіл та дитячих садочків Дніпропетровської області.

Багато шкіл області систематично беруть участь у зборі відпрацьованих батарейок. Наприклад, у СЗШ №84 (м. Дніпропетровськ) з березня 2014 р. зібрано та відправлено на переробку до львівського підприємства «Аргентум» 63,7 кг батарейок. А до Дня Землі учні, батьки, вчителі працювали під девізом: «ЕКО» (ефективні, креативні, оперативні) та зібрали 19,3 кг батарейок.

У рамках акції учнями, батьками та вчителями Губиниській ЗОШ І-ІІІ ст. №1 Новомосковського району було зібрано 534 кг, залучено й мешканців селища, які здали 240 кг макулатури, а також 6 кг батарейок. Протягом лише одного дня учнями СЗШ №6 (м. Дніпропетровськ) було зібрано 373 кг макулатури і 6 кг відпрацьованих батарейок.

Шкільна дитяча організація «Берегиня» Оленівської ЗОШ І-ІІІ ст. Магдалинівського району проводила протягом лютого-квітня 2015 р. велику природоохоронну кампанію «Батарейкам – утилізація». Закінчення даної акції було приурочене до Дня Землі.

Серед класів і шкіл відбувається справжнє змагання. Так, учнями з КЗШ І-ІІІ ст. №32 та їх батьками зібрано 3,5 тони макулатури. Проведення ж акції «Чисте довкілля» у Криворізькій гімназія №91 вже стало доброю традицією: кожного року учні збирають понад 3000 кг макулатури. У цьому році було зібрано 4053 кг макулатури. Класи, які здали найбільшу кількість макулатури, були нагородженні грамотами та солодкими пирогами, приготованими кухарями гімназії.

Учні самі визначають, куди витратити кошти, отримані завдяки збору макулатури, батарейок, пластику, роздільному сортуванню сміття тощо. Наприклад, учні Булахівської ЗШ І-ІІІ ст. (Павлоградський район) вирішили витратити на придбання енергоефективних ламп для школи.

Разом із дорослими діти висаджують дерева, кущі, квіти, очищують від сміття водойми, прибирають узбіччя доріг, парки, посадки і ліси, які стають місцем відпочинку громади, піклуються про птахів, показують, як можна цікаво подарувати друге життя старим речам.

Так, учнями 9 класу Вищетарасівської ЗОШ (Томаківський район) цієї весни ліквідоване сміттєзвалище біля сільського стадіону.

Учні 1-4 класів Межівської СЗШ І-ІІІ ст. №1 організували виставку «Подаруємо речам друге життя», де було представлено сувеніри, корзинки з паперу, декупаж. Учні других і третіх класів та їх батьки виготовили з пластикових пляшок годівнички для птахів.

У Чумаківській ЗОШ Томаківського району на святі переважала рослинно-квіткова та екологічно-естетична тематика. Ось лишень назви акцій, проведених по класах до Дня Землі: «Закриємо кран-збережемо воду» (1 клас), «Помічники друзів нашої планети» (2 клас), «Ми за планету без сміття!» (3 клас), «Подаруй для класу квітів більше, як ми!» (4 клас), «Захистимо багатство природи!» (5 клас), «Подаруй землі квітку!» (6 клас), «Ми любимо свою рідну землю! А ви?!» (7 клас), «Квітни, мій квітник» (8 клас), «Краса врятує планету» (9 клас), «Прикрась рідну землю!» (10 клас), «Садок вишневий біля школи» (11 клас). Під час проведення акцій учні Чумаківської ЗОШ впорядкували територію школи і шкільного парку, зібрали й здали в пункт прийомки 247 кілограмів макулатури, зібрали відпрацьовані батарейки для відправки в пункти збору і переробки, заклали калинову та вишневі алеї, висадили багаторічні квіти на квітниках школи: нарциси, іриси, хризантеми.

Іншою актуальною темою є економія питної води. Діти старших класів допомагають школярам початковій школі економно споживати воду, на власному прикладі показують, як треба піклуватися про водойми.

Особливо системно до цього підійшли у навчальних закладах Криворізького району Дніпропетровської області. Там були проведені акції: «Весняна толока» (прибрано 28000 кв. м території, 1500 кв. м парків,скверів, 22000 кв. м вулиць, доріг); «Одне дерево посадив недарма прожив» (посаджено 76 дерев, 42 куща), «Допоможи птахам» (зроблено 54 шпаківні); «Операція джерело» – учнями Лозуватської ЗОШ №1 очищено 3 джерела та 3000 м берега річки, учнями Грузької ЗОШ І-ІІ ст. – 2 джерела та 1500 м берега, учнями Христофорівської ЗОШ і Недайводського НВК – 3 джерела.

Вже традиційною справою стала допомога дітей-волонтерів СЗШ №84 (м. Дніпропетровськ) Ленінському лісництву.

Учні Піщанської ЗОШ І-ІІІ ст. (Новомосковський район) і Покровської ЗОШ І-ІІІ ст. (Нікопольський район) облаштовували територію своїх шкіл: обкопували та підбілювали дерева, саджали квіти й упорядковували квітники, прибирали сміття на території населених пунктів, берегів річок й у лісовій зоні, збирали пластикові пляшки тощо.

Та й у самих школах відбувається багато цікавого. Це інтелектуальні змагання брейн-ринги, конференції, «круглі столи», конкурсно-ігрові програми. У СЗШ №84 (м. Дніпропетровськ) групи екологів, математиків змагалися в складанні та рішенні екологічних завдань, інсценування епізодів екологічних проблем району, складали логіни під екологічними листівками.

Важливою для популяризації екологічних ідей є творчість самих вихованців. Тому популярними стають різноманітні виставки дитячого малюнка, творчість на асфальті, читання віршів, інсценізації екологічних казок тощо, як, наприклад, у Синельниківській ЗОШ №6.

Наступний напрям – інформаційний. Педагоги закладів, батьки та діти виготовили яскраві плакати з пропагандою ідей збереження енергоресурсів, роздавали листівки екологічного змісту мешканцям мікрорайону (як, наприклад, у ККДНЗ №194). Учні та вчителі Булахівської ЗШ І-ІІІ ст. Павлоградського району розповідали односельчанам про необхідність економити електроенергію, воду, газ, закликали не забруднювати навколишнє середовище, здавати на переробку пластикові пляшки, відпрацьовані батарейки, макулатуру, скло, металолом. Наочно демонстрували процес здачі макулатури з цікавими плакатами і транспарантами вихованці Верхньодніпровського КДНЗ №8 «Золота рибка». Займалися інформуванням мешканців своїх міст та селищ учні Вільненського НВК і Гвардійської ЗОШ І-ІІІ ст., Перещепинської ЗОШ І-ІІІ ст. №1, Губиниської ЗОШ І-ІІІ ст. №1 (Новомосковський район), КДНЗ «Дзвіночок» (м. Першотравенськ), КЗШ №59 (м. Кривий Ріг), СЗШ №58 і СЗШ №5 (м. Дніпропетровськ), Томаківської ЗОШ І-ІІІ ст. №1 та ін.

Креативно до святкування Дня Землі підійшли у ДНЗ №3 (м. Кривий Ріг). До малят завітали овочі, які нагадали, що їх вже час висаджувати. Було створено «Мобільний город» (використали пластикові баклажки з-під води) і висадили помідори та огірки. Мобільний город – це великe поле для експериментування та дослідів. Малята без перешкод матимуть можливість роздивитися рослинку з моменту її пробудження з насіння, дізнатися про економне використання води під час поливу рослини тощо. Вихованці середніх груп приводили до ладу город (у кожної групи є свій невеличкий городик). Висаджувати в землю розсаду поки що не стали через погодні умови, а от підготувати до висадки город вже час. А діти старшої групи залюбки згуртувалися у «трудовий десант» і разом із вихователями прибрали біля садочка (дошкільний заклад знаходиться на території ботанічного скверу) гілки, папір, обгортки від цукерок й за це отримали почесний значок «День Землі».

У Дитячому екологічному центрі (м. Дніпродзержинськ) відбувся екологічний квест «Пізнаємо світ разом» і майстер-клас по ландшафтному проектуванню, діти створили фотовиставку «Вони потребують охорони», змагалися у конкурсах на кращий кросворд і вікторину.

У Жовтоводській СЗШ №10 з профільними класами, окрім звичних для Дня Землі заходів, тема екології була показана через трагедію на ЧАЕС. Діти зустрічалися з ліквідаторами аварії, відбулися засідання історичного клубу «Пам'ять» на базі міського історичного музею ім. Ю.Пригожина «Чорнобильська зоря у пам'яті не згасне» і година мужності на базі міської бібліотеки для юнацтва «Хто квітень наш так підступно зрадив?»

Практикою втілення своїх ідей оригінально зайнялася у Дніпропетровську. У СЗШ №26 до Дня Землі пройшла акція «Відмовся від пластикового пакету на користь екосумок. Збережи планету!» Діти протягом тижня разом із батьками шили сумки із використаної тканини, оздоблювали їх. Після уроків вийшли під стіни найближчого магазину АТБ із закликом до мешканців міста відмовитися від купівлі пластикових пакетів, які забруднюють навколишнє середовище та використовувати екологічно безпечні сумки багаторазового використання. У ході акції діти тримали плакати із закликами до людей, роздавали пам'ятки про небезпеку пластику, дарували виготовлені власноруч сумки. Всього протягом акції роздали 120 сумок та 400 пам'яток. Більшість людей ставилися до акції із здивуванням та радістю, із задоволенням приймали подарунки і дякували дітям.

Всі ці заходи сприяють просвіті мешканців міст і селищ. Діти та батьківська громада стали все частіше приєднуватися до таких заходів як «Чистий четвер», «Чисте довкілля», «Чисто не там де прибирають, а там, де не залишають сміття» та ін.

Загалом до святкування Дня Землі у Дніпропетровські області долучилося понад сто навчальних закладів.

Наталія Дев'ятко

На Криворіжжі проведено XXI міський конкурс-захист творчо-пошукових робіт «Краєзнавчий форум»

У Криворізькій гімназії №127 пройшов XXI міський конкурс-захист творчо-пошукових робіт «Краєзнавчий форум», присвячений дослідженню історії, культури, фольклору, екології, біології та географії Дніпропетровщини. До участі в конкурсі було запрошено представників учнівської молоді міста Кривого Рогу. Гостинно зустріли в гімназії й делегацію учасників з м. Миколаєва, які вже вдруге стали учасниками Форуму (вперше це сталося у квітні 2013 року). А отже, Краєзнавчий форум вийшов за межі не тільки міста, а й області.

Щороку кількість учасників Форуму збільшується. У 2015 році на конкурс було подано 105 робіт з 33 навчальних закладів м. Кривий Ріг та 3 – м. Миколаїв.

З Інгулецького району брали участь у конкурсі 23 учня з 7 закладів: КЗШ №59, КЗШ №73, КЗШ №92, КЗШ №100, КЗШ №102, КЗШ №114, КГ №127.

Тематика робіт свідчить про інтерес учнівської молоді до знань про рідний край, його історії та сучасності.

Відкрила Краєзнавчий форум директор Криворізької гімназії №127 Антоніна Воробйова. З вітальним словом звернулися до учасників інтелектуального змагання начальник відділу освіти виконкому Інгулецької районної у місті ради Олександр Мамро та методист КЗ «Інноваційно-методичний центр» Людмила Данилович.

Цікавим і несподіваним став виступ Артура Дробота, молодшого наукового співробітника Криворізького історико-краєзнавчого музею, який зробив короткий екскурс в історію Криворіжжя: останні археологічні дослідження, детальне вивчення історичних карт дають можливість говорити про перенесення дати заснування нашого міста на 1730 рік.

Більшість творчих робіт, представлених на Форумі, вирізнялись високим науковим та художнім рівнем, були підкріплені пошуковою та практичною краєзнавчою роботою. Оцінювало роботи учнів та їхній захист компетентне журі у складі викладачів КПІ ДВНЗ «КНУ» та педагогів навчальних закладів міста.

Найкращих із учасників у кожній секції на урочистій церемонії було відзначено дипломами переможців, а ті, хто посів І та ІІ місця, ще й отримали грошові премії від депутата обласної ради, директора Гірничорудного Дивізіону Метінвестхолдинг Миколи Іщенка та депутата Криворізької міської ради, генерального директора публічного акціонерного товариства «Південний гірничо-збагачувальний комбінат» Костянтина Федіна.

Поки компетентне журі підводило підсумки й визначало переможців, на гостей чекала творча майстерня – майстер-класи "Декупаж" Бойко О.М., вчителя обслуговуючої праці, "Штучні квіти з атласних стрічок" Москальової І.Ю., вчителя образотворчого мистецтва, "Плетіння з газетних трубочок (фоторамка)" Камшилової О.С., вихователя групи продовженого дня, "Писанкарство" Солодухи Н.П., завідувачки шкільного етнографічного музею «Берегиня».

Залучати учнівську молодь до творчо-пошукової та наукової діяльності – важливо. Але не потрібно забувати, що, вивчаючи історію й культуру рідного краю, ми виховуємо національну гідність і самоповагу підростаючого покоління. А це сьогодні актуально.

За інф. управління освіти і науки Криворізької міської ради

Школярі Дніпропетровщини висадили у Дніпровсько-Орільському заповіднику 2 тисяч молодих сосен

Масштабну роботу з відновлення втрачених від пожежі лісових насаджень юні активісти виконали в рамках екологічної акції «Юннатівський ліс-2015».

Учасниками екологічної акції стали 29 юннатів обласного еколого-натуралістичного центру дітей та учнівської молоді, Дніпропетровської станції юних натуралістів №2, Діпропетровського хіміко-екологічного ліцею, Дніпропетровської загальноосвітньої школи №73 та Дніпропетровської загальноосвітньої школи №6.

Юні лісники висадили 2 тис саджанців сосни звичайної.

Таку ініціативу запровадили ще 7 років тому - кожної весни Дніпровсько-Орільський природний заповідник, який є об'єктом із особливим статусом охорони природних комплексів, поповнюється новими молодими саджанцями дерев. Загалом за 7 років проведення акції діти висадили близько 7 тис саджанців.

Інф. ДОН ДОДА

На Міжнародному фестивалі з робототехніки дніпропетровські школярі увійшли в трійку лідерів

Четверо учнів Дніпропетровської спеціалізованої школи №144 посіли призові місця у командних заліках Фестивалю-олімпіади з робототехніки. Юні розробники виборювали перемогу у суперників з 6 країн світу.

Міжнародні змагання з робототехніки серед учнів шкіл ОРТ проходили в Кишиневі (Молдова). Фестиваль зібрав 14 команд юних конструкторів з України, Молдови, Естонії, Литви, Латвії, Киргизстану та Росії.

Конкурсанти старшої ліги (від 13 до 18 років) тестували свої технічні розробки у секціях «Танки-банки (кегельринг)», де робот за короткий проміжок часу мав винести з рингу всі банки білого кольору, «Сумо з пошуком робота», «Сортування за кольором», «Проходження траси» та «Реверс-слалом» - рух по чорній смузі з перешкодами.

За підсумками перегонів учні 7 і 9 класів Дніпропетровської спеціалізованої школи №144 Олександр Хаджинов і Владислав Корженко посіли ІІІ місце в командному заліку.

Юні програмісти молодшої ліги (до 13 років) змагалися у номінаціях «Танки-банки (кегельринг)», «Роботичне перетягування канату», «Роботи, що крокують», «Лабітинт» і «Проходження траси (тріатлон)».

За результатами виступів п'ятикласники Дніпропетровської спеціалізованої школи №144 Михайло Ботвинников і Євген Шефтер вибороли ІІ місце в командному заліку.

Інф. ДОН ДОДА

На Дніпропетровщині понад 1,5 тисячі особливих дітей змагаються за звання найталановитішого

На Дніпропетровщині пройшов уже п'ятий відбірковий етап XXIII обласного фестивалю «Повір у себе». Загалом цього року в фестивалі вже взяли участь понад 1,5 тисячі дітей з особливими потребами, які є вихованцями 34 інтернатних закладів Дніпропетровська та області. Про це повідомили в департаменті освіти і науки облдержадміністрації.

У ході п'ятого відбіркового етапу фестивалю «Повір у себе», який провели на базі Дніпропетровського багатопрофільного навчально-реабілітаційного ресурсно-методичного центру корекційної роботи та інклюзивного навчання, свої таланти продемонстрували понад 250 вихованців 12 інтернатних закладів. Діти віком від 4 до 17 років із різними вадами слуху, мови та розумового розвитку презентували концертну програму, до якої увійшли близько 20 номерів. Учасники представили глядачам акробатичні етюди, а також співали пісні і декламували вірші. Гаслами цьогорічного фестивалю стали: «Діти Дніпропетровщини за мир», «Ми – українці» і «Велика перемога».

За умовами фестивалю переможців обиратимуть у 3 категоріях: серед вихованців санаторних шкіл-інтернатів (діти з типовим розвитком інтелекту), серед дітей молодшої категорії (дошкільні та початкові навчально-реабілітаційні центри) та серед вихованців навчально-реабілітаційних центрів. Очікується, що загалом буде визначено 15 переможців і одного володаря гран-прі фестивалю. Ці діти представлятимуть свої навчальні закладі на фінальному гала-концерті «Повір у себе», який пройде 12 травня.

Довідка.

Обласний фестиваль «Повір у себе», який проходить на Дніпропетровщині вже 23-й рік поспіль, був започаткований для підтримки та розвитку талантів серед дітей з особливими освітніми потребами. Лише за останні три роки він допоміг розкритися понад 6 тис творчих особистостей.

Зазначимо, що п'ятий відбірковий тур є передостаннім перед фінальним гала-концертом. Попередні відбори на Дніпропетровщині вже пройшли у Магдалинівці, Нікополі, Дніпродзержинську і Кривому Розі.

Інф. ДОН ДОДА

Відкриття меморіальної дошки на честь військовослужбовця, який загинув при виконанні військового обов'язку під час захисту територіальної цілісності та недоторканості України

6 травня 2015 року на подвір'ї Криворізької загальноосвітньої школи № 85 відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки на честь військовослужбовця, який загинув при виконанні військового обов'язку під час захисту територіальної цілісності та недоторканості України.

Вадим Рубцов – сержант Збройних Сил України, служив на посаді командира танка 3-го танкового батальйону 17-ї окремої танкової бригади військової частини А 3283.

З першого дня випускник школи гідно ніс службу, з березня 2014 року брав участь в антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей, але 07 лютого 2015 року загинув.

Рішенням виконкому Криворізької міської ради за особисту мужність і героїзм, самовідданість і вірність військовій присязі й народу України, проявлені при виконанні військового обов'язку Вадим Рубцов нагороджений посмертно нагрудним знаком «За заслуги перед містом» ІІІ ступеня.

У церемонії відкриття меморіальної дошки взяли участь Секретар Криворізької міської ради Сергій Маляренко, мама і батько Ельвіра та Костянтин Рубцови, рідні і близькі Вадима, педагогічний та учнівський колектив закладу на чолі з директором Надією Косяченко.

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять всіх військовослужбовців-учасників антитерористичної операції, які загинули, захищаючи незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

До меморіальних дошок на честь загиблих військових Стаса Дубяги, Максима Міщенка і Вадима Рубцова почесні гості, учні, мешканці мікрорайону «Макулан» поклали живі квіти.

Герої не вмирають! Вони лише відходять у вічність, залишаючи за собою ідеї, справи і послідовників. Вічна пам'ять героям!

Методист по роботі з дитячими ЗМІ КПНЗ «ПДЮТ Центрально-Міського району» Махиня В.Ф.

Шлях до себе…

У Національному гірничому університеті відбулася презентація авторського альбому-книги фотографій ректора нашого ВНЗ академіка НАН України Геннадія Півняка.

Ідея видання народилася у заслуженої журналістки України Галини Тимонюк після завершення аматорської виставки фоторобіт Геннадія Півняка під назвою «Шлях до себе…». Виставка демонструвалася у науковій бібліотеці провідного вищого навчального закладу Придніпров'я, з яким тісно пов'язана життєва доля Геннадія Півняка – вже 33 роки він незмінний ректор Національного гірничого університету. Ця непересічна для співробітників і гостей університету мистецька подія стала відкриттям у сприйнятті творчої особистості знаного у світі вченого, педагога, керівника.

Зрозуміло, що робота на відповідальній посаді очільника ВНЗ вимагає мобільності, численних контактів з різними людьми, участі у різноманітних конференціях і симпозіумах, в тому числі і зарубіжних. І весь цей час – в будні і свята - Геннадій Григорович не розлучається з фотокамерою. Як влучно висловилася на презентації письменниця заслужений працівник культури України (вона ж і автор передмови до фотоальбому) Леся Степовичка «він пристрасно полює за «вирішальною миттю» вислизаючої реальності».

Тож цікаві зустрічі, багатство вражень і взаємозбагачення різних національних культур, прекрасне довкілля і природа рідного краю, а також інших країн сприяли творчому натхненню Геннадія Півняка. До експозиції виставки ввійшла лише незначна частина світлин, а у 16 тематичних розділах однойменного фотоальбому укладач видання Антоніна Дибріна помістила значно більше натхненних фоторобіт.

Авторові цих рядків дуже імпонує форма презентації фотоальбому, яку підготували старший інспектор ректорату Антоніна Дибріна і асистент кафедри систем електропостачання НГУ Сергій Дибрін. Ми побачили чудово скомпоновану Сергієм Дибріним електронну презентацію кожного розділу альбому під гарну різнопланову музику, а на початку гості подивилися короткий, але яскравий відеоролик про життя і діяльність Геннадія Півняка. До речі, з роллю ведучого дуже вдало справився проректор з науково-педагогічної і навчально-виховної роботи Юрій Хоменко.

На презентацію прийшли співробітники НГУ, представники творчої інтелігенції Дніпропетровська і члени родини Геннадія Півняка. Показ перших тематичних розділів фотальбому в електронному вигляді на екрані довів, що видання можна назвати ще й літературно-художнім. Фото підписані відгуками гостей виставки кількарічної давності, яким Геннадій Григорович дарував світлини на довгу пам'ять. Багато фоторобіт доповнені яскравими поетичними рядками як класиків вітчизняної і зарубіжної літератури, так і родзинками поетів літературної студії НГУ «Вуглик». Тобто ідея полягала у тому, щоб максимально поєднати під однією обкладинкою таланти нашого непересічного у мистецькому плані технічного університету.

Геннадій Григорович у своєму виступі звернувся до присутніх простими проникливими словами: «У виданні ми відійшли від проблем і показали те, що потрібно людині, - спілкування з природою, поезією і взагалі з прекрасним. Саме звернення до поезії дало змогу показати красу нашого світу»

А потім ректор дарував нам свій унікальний фотоальбом і всі, затамувавши подих, вдивлялися у світлини і дійсно бачили цей непростий оточуючий світ у всій його красі і динаміці. Кожна сторінка давала змогу сповна відчути ті невидимі, але міцні ниті, що поєднують нас з нею. І – це неперевершено! - той, хто вже отримав подарунок і гортав сторінки, й справді наповнився світлими і добрими думками…

Читачі, вони ж одночасно глядачі й учасники презентації, відразу відзначили неординарність видання. Одна й та сама миттєвість була зафіксована двома «мовами» - словесній і фотографічній. Фото супроводжують вірші наших спіробітників: поезії зі збірок Тетяни Валової, Антоніни Дибріної, Зінаїди Кравченко-Дубовської, Володимира Бондаренка, відомих митців Галини Сідлецької, Миколи Миколаєнка, Людмили Некрасовської, Надії Філенко, видатного поета сучасності Вадима Крищенка та багатьох інших українських поетів. Також ми побачили тут вірші таких класиків, як Райнер Марія Рільке (у перекладі Лесі Степовички) , Вольтера (у перекладі директора Українсько-Американського лінгвістичного центру НГУ Вікторії Нікітіної), Володимира Набокова, Костянтина Бальмонта, Ельфрида Бервальда та інших. Цей незвичайний прийом – поєднання фотороботи й поезії якнайкраще розкриває мету головного редактора Галини Тимонюк , укладачів Антоніни Дибріної та художника-дизайнера Олени Алхімової – якнайглибше занурити читача-глядача в атмосферу прекрасного, що є на Землі: квітів, тварин, архітектури, незабутніх хвилин особистого життя, неба, пташиного співу, народних традицій, адже «У світі так багато дивовижного» (один з тематичних розділів видання називається саме так). Особисто мені часом здавалося, що світлини Геннадія Півняка були створені… одночасно з поетичними замальовками. Ось така магія цього видання!

З вітальним словом на презентації виступили поетеса Леся Степовичка, професори НГУ Ганна Швидько і Юлія Шабанова, настоятель Преображенського собору

отець Ярослав, сини ректора Віталій і Андрій Півняки, голова Дніпропетровської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України Галина Бєлікова, голова профспілкового комітету НГУ Валерій Сало, академік НАН України Ернест Єфремов, поетка Надія Філенко, завідувач ІАЦ НГУ Надія Гринько, доцент НГУ Наталія Тарасова, заслужена журналістка України Галина Тимонюк. Виступи цих шанованих людей можна звести до одного спільного знаменника – висловлювання отця Ярослава: «Побачені нами фото – це краса, яка дорівнює доброті, і нехай вона рятує світ».

Валентина Шабетя

Фото: Володимир Корінний (відеостудія «Юність» НГУ)

Лекція «Сучасні проблеми євроінтеграції України» Бартоломея Островські (Польща) в НГУ

У **рамках робочого візиту до Дніпропетровська Національний гірничий університет відвідав старший експерт Колегії «Східна Європа» ім. Я. Новака-Єжиораневського, екс-директор Департаменту міжнародного співробітництва та проектів Нижньо-Силезького Воєводства Бартоломей Островські (Польща). Він виступив перед студентами, викладачами і співробітниками НГУ з лекцією «Сучасні проблеми євроінтеграції України».**

Пан Бартоломей Островські пояснив, що Євросоюз для всіх країн, які до нього входять, є великою підтримкою і допомогою, однак шляхи подолання економічної кризи, якщо така виникає, держави повинні шукати самі. На прикладі своєї рідної країни – Польщі - експерт пояснив, що інвестиції потрібно вкладати в ту справу, яка принесе невдовзі прибуток, а не яка буде потребувати брати в борг.

Екс-директор Департаменту міжнародного співробітництва та проектів Нижньо-Силезького Воєводства Бартоломей Островські відповів на численні запитання присутніх. Вони стосувалися різних аспектів: як української ситуації в євроінтеграційних процесах, так і зацікавленості того, як Євросоюз допомагає у вирішенні кризової ситуації в Греції та Іспанії.

На всі запитання гість з Польщі давав вичерпні відповіді, наводив конкретні приклади того, як країни самостійно «ставали на ноги» і вирішували надскладні євроінтеграційні завдання. Так, Грузія ліквідувала проблему корупції, а Польща завдяки ефективній роботі в усіх сферах за короткий термін стала розвиненою європейською країною.

ІАЦ НГУ

Фото Альони Леонович

«На конкурс Івана та Марусі Гнип»

Діана ШВИДЧЕНКО народилася 21 листопада 2006 р. в Ічні. Змалечку пише вірші. Талановита дівчинка отримала нагороду «Кришталевий Янгол» на Ялтинському Міжнародному музично-поетичному фестивалі «ЯЛОС». А на Міжнародному мистецькому фестивалі «Пристань менестрелів» (Ялта) Діана стала «Відкриттям року». Член Ічнянського об'єднання літераторів «Криниця».

ЧОМУЧКИ

Ми – малі непосидючки,
Називаємось «чомучки».
Чом хмаринонька пливе?
Чому дощик з неба йде?
Чом вітрець холодний дме?
А чому пташки літають
І так весело співають?
Цілий день: «Чому? Чому?!» –
Діти промовляють.
От розумненькі «чомучки»
З них і виростають.

ТАТО – КОЗАК!

Не військовий, не моряк, –
В мене таточко – козак!
А я – донечка козача,
Не сумую і не плачу;
А співаю всі пісні
Про ясні, щасливі дні.

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Я пишаюсь, що я – українка!
Свято в Ічні – на сцені стою.
Хай лунають вірші мої дзвінко
Про величну державу мою!

ПОДАРУНОК МАТУСІ

Я нені рушник вишиваю чарівний,
На ньому дитинно –
ці сонечко, гай…
Колосся пшениці і гілку калини
Дарую матусі,
мов світлий розмай!

МІЙ ПЕРШИЙ ДИПЛОМ

Поезії свято у Ялті проходить,
На сцені стою я – маленький поет.
І вперше диплом
мене дивом знаходить –
Його бережу, мов святий амулет!

«З ІНШИХ ВИДАНЬ»

Найвідоміші операції спецслужб Кремля проти борців за незалежну Україну

Гібридна війна з путінською Росією для багатьох стала великою несподіванкою. Але, за великим рахунком, це лише продовження «столітньої гібридної війни». Вона почалася з 1918 р. після того, як більшовики з допомогою вбивства еліти Російської імперії і небаченого терору захопили владу над Росією й оголосили війну новоутвореній Українській народній республіці. Від самого початку каральні органи більшовиків — ЧК, НКВС, їхній спадкоємець КДБ, формувалися на тлі прихованого, але жорстокого протистояння з рухом за незалежність України. Тому сьогодні немає нічого дивного, що режим вихідців із КДБ, що утримує владу в Росії, з такою легкістю опустився до вбивства українців.

Пастка для командирів Холодного Яру, вбивство Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Степана Бандери — сьогодні ми можемо знати подробиці цих акцій ЧК — НКВС — КГБ. Секрети стали відомі після визнань самих колишніх агентів. Часто ці історії є вершиною людської підступності і фанатизму. Їх треба пам'ятати, оскільки вони демонструють базові прийоми, які більшовицькі спецслужби вже успішно використовували, а їхні послідовники сьогодні можуть використовувати проти України.

В цілому «підхід» спецслужб Кремля можна описати так. «Обкласти» українців своїми агентами впливу. Створювати нові підставні патріотичні організації, які б заважали правильним ініціативам, а також використовувалися як пастки. Ще одна чітка тактика — підбурювання українців між собою, а також іншими народами, передовсім євреями і поляками. А також — вбивство українських лідерів.

От як про столітню українсько-більшовицьку «гібридну війну» пише її безпосередній учасник, відомий «суперагент» Кремля Павло Судоплатов, який був упроваджений в оточення Євгена Коновальця і вбив його. Так само на його рахунку організація вбивства Льва Троцького. «1921 року, коли мені виповнилося чотирнадцять, співробітники Особливого відділу дивізії потрапили в засідку, влаштовану українськими націоналістами, і багато хто з них загинув. У той час ми билися переважно не з білогвардійцями, а з військами українських націоналістів під проводом Петлюри і Коновальця, командира корпусу «Січові стрільці». Коли почалася громадянська війна, українські націоналісти проголосили незалежну республіку й офіційно у січні 1919 року оголосили війну Росії й українському більшовицькому керівництву. (У 30-х, а потім ще раз у 40-х роках я також брав безпосередню участь у боротьбі з українськими націоналістами.) Боротьба ця фактично завершилася лише в січні 1992 року, після того, як український уряд у вигнанні і решта світу визнали президента Кравчука законним главою суверенної держави Україна». Як ми бачимо, в середині 90-х солдат столітньої «гібридної війни» явно не чекав її продовження.

ВБИВСТВО ПЕТЛЮРИ — ПОДВІЙНИЙ УДАР ПО УКРАЇНІ

Після поразки Української народної республіки у війні за незалежність 1917—1922 років слова «Петлюра» і «петлюрівці» стали головною страшилкою пропаганди більшовиків, головним терміном для позначення борців за незалежність.

З 1924 р. Петлюра з дружиною і дочкою оселився в Парижі, де продовжує очолювати уряд УНР у вигнанні. «Тут 25 травня 1926 року його в Латинському кварталі застрелив ветеран Першої світової і громадянської воєн на Україні, двічі судимий за крадіжки, анархіст і сіоніст, літератор, власник годинникового магазину Самуїл Шварцбард. Згідно з офіційною версією, вбивця діяв сам. Щоправда, безліч фактів вказує на руку Москви в цій справі», — пишуть у книзі «Зовнішня розвідка СРСР» автори Клим Дегтярьов, Олександр Колпакіді.

Куратором убивства виступив агент більшовиків Михайло Володін. Більшовики встановили стеження за Петлюрою через своїх агентів-українців, які створили 1925 року прорадянську організацію Союз українських громадян у Франції. Так, один із них А. Галіп був, що був політичним діячем УНР. Того дня Петлюра вийшов обідати сам (хоча часто — разом із дружиною і дочкою), що стало сигналом для вбивць. Після обіду він вийшов із ресторану, і на розі вулиці Расін і бульвару Сен-Мішель зупинився біля розкладки книжкового магазину «Жільбер». Цієї миті до нього підійшов Шварцбард, окликнув його на ім'я і сім разів вистрілив. Але, як не дивно, вбивця не втік, а дочекався поліції. Пояснення цьому можна знайти в наступних подіях.

Під час суду 12 присяжних виправдали його вбивцю. «Мета вбивства Петлюри була двовекторною: знищити небезпечного ворога і викликати антиукраїнські настрої серед єврейства. І саме вбивство, а з часом і паризький судновий процес були успішно використані для дискредитації всього українського національного руху на багато десятиліть уперед», — пише історик Сергій Литвин.

За його словами, є немало свідчень того, що у Паризького процесу були свої «драматурги» з ОДПУ СРСР і ДПУ УРСР, які значною мірою доклали руку, аби він засудив «петлюрівський рух» і виправдав С. Шварцбарда. Захист бідного емігранта очолив один із успішних адвокатів Парижа, комуніст Анрі Торрес. «Торрес як талановитий адвокат уміло перекрутив ролі позивача і підсудного, хід слідства зосередився на особі Петлюри. Інспірована довкола суду істерія зробила свій негативний вклад у сприйняття українського визвольного руху на досить тривалий час. Судді постійно слухали про неймовірні злочини в Україні, про річки єврейської крові, про участь у погромах денікінців, червоних, будьонівців, навіть поляків. Але все це відбувалося в Україні, за яку, мовляв, був відповідальний Петлюра, і якщо він не припинив погромів, значить, він і винен», — підкреслює Сергій Литвин.

ПАСТКА ДЛЯ ПОВСТАНЦІВ ХОЛОДНОГО ЯРУ — ПІДСТАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЧОРНОМОРСЬКА ПОВСТАНСЬКА ГРУПА»

Головним механізмом у війні з партизанським рухом українських патріотів після 1920 років стали підставні агенти, які працювали під легендою українських патріотів. Такі прийоми були типовими для більшовиків. Аби повстанці повірили в «Чорноморську повстанську групу» НК використовувала агента, який мав авторитет, полковника Трофименка — штабного працівника армії УНР і члена Військового комітету Центральної Ради.

«Ідея була проста: під виглядом об'єднання повстанців створювалася «Чорноморська повстанська група» з командуванням і штабом для координації дій усіх повстанських загонів району», — пише Володимир Кравцевич-Рожнецький.

План операції був такий. «На першому етапі треба було увійти в контакт з отаманом Холодного Яру, який користувався впливом на інших, і змусити його повірити в реальність існування «Чорноморської повстанської групи». На другому — користуючись досягнутим, нейтралізувати дії повстанців і, посилаючись на наказ Петлюри, змусити повстанців відмовитися від активних дій. На третьому — заманити отаманів у пастку і захопити основні командні кадри холодноярської повстанської групи військ». Всі етапи операції були успішно реалізовані.

Холодноярським командирам був розісланий наказ від «Чорноморської повстанської групи» зібратися для обговорення плану майбутнього всеукраїнського наступу. У пастці, влаштованій у селі Звенигородка Черкаської області, українські командири були захоплені без єдиного пострілу. До початку 1923 року в Лук'янівській в'язниці утримувалися 42 повстанських командири.

«ЦУКЕРКИ-УБИВЦІ» ДЛЯ ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Галичанин Євген Коновалець організовував і командував Січовими стрільцями, однією з найбільш боєздатних частин УНР, захищав Київ від більшовиків, зокрема придушував відоме повстання у Києві на заводі «Арсенал» 1918 р. Після поразки УНР в еміграції став творцем ОУН. Його вбивство 1938 р. стало можливим завдяки зраді так само галичанина В. Хом'яка (Лебедя).

От як про вербування В. Хом'яка (Лебідя) пише вбивця Коновальця, згаданий агент Павло Судоплатов: «Під час громадянської війни він став заступником Коновальця і командував піхотною дивізією, що билася проти частин Червоної Армії на Україні. Після відступу Коновальця до Польщі 1920 року Лебідь був направлений ним на Україну для організації підпільної мережі ОУН. Але там його заарештували. Вибір перед ним був простий: або працювати на нас, або померти». Вже будучи довгий час агентом НК Лебідь став «головним представником» ОУН Коновальця в Україні.

У 1934 р. В. Хом'як (Лебідь) представляє оточенню Коновальця молодого Судоплатова під легендою колишнього комсомольця з Харкова, який розчарувався в більшовизмі і хоче продовжити боротьбу за Україну. Підозр у причетності до більшовицьких спецслужб в оточенні Коновальця ні в кого не виникло.

Серед завдань Судоплатова було й підбурювання українців між собою. Він переконував Коновальця в уявній змові, яку нібито готувала проти нього берлінська група ОУН.

У своїх мемуарах Судоплатов описує сценку, яку він розіграв перед Коновальцем на могилі Симона Петлюри. «Цю землю з могили Петлюри відвезу на Україну, — відповів я, — ми в його пам'ять посадимо дерево і будемо його доглядати. Коновалець був у захваті. Він обійняв мене, поцілував і гаряче похвалив за прекрасну ідею. В результаті наша дружба і його довіра до мене ще більш зміцнилися...».

Сталін 1937 року особисто спілкувався з Судоплатовим і фактично наказав убити Коновальця. У голландському Роттердамі в кафе готелю «Атланта» Судоплатов замовив келих пива, дочекався Коновальця і домовився зустрітися з ним ще раз увечері. Як сувенір, привезений з України, він подарував Коновальцеві «коробку цукерок», прикрашену українським національними орнаментом. У коробці була бомба, яка повинна була вибухнути за 30 хвилин після повороту її в горизонтальне положення. Коли Євгеній Коновалець ішов площею, прогримів потужний вибух. Йому відірвало праву ногу й ліву руку, а все тіло, окрім голови, було деформоване...

УБИВСТВО СТЕПАНА БАНДЕРИ: «СЕРЦЕВИЙ НАПАД» ВІД МИКИТИ ХРУЩОВА

На відміну від убивства Симона Петлюри, яке більшовики вчинили мало не з першої спроби, Степан Бандера близько 15 років уникав карателів-більшовиків.

Так 1947 року замах на керівника ОУН готував агент МДБ Ярослав Мороз. Йому наказали вбити Бандеру так, щоб підозри впали на іншу українську організацію ОУН-мельниковців.

В іншому випадку КДБ планувало вбити Бандеру в супроводі з інформаційною провокацією, аналогічною тій, яка була у випадку з убивством Петлюри. КДБ готував молодого агента-поляка родом з Волині, який повинен був убити Бандеру привселюдно. При цьому заявивши, що це акт «помсти» за свою родину й інших поляків, які загинули 1943 року «від рук бандерівців».

Убити Степана Бандеру 1959 р. все ж вдалося молодому Богдану Сташинському, галичанинові, завербованому КДБ. Дочекавшись у під'їзді біля квартири Бандеру, коли той в обідню перерву повертався з продуктами додому, Сташинський вистрілив йому в обличчя струменем отрути. Смерть виглядала як природна — від зупинки серця. Таким самим способом за декілька років до цього він убив ще одного відомого діяча демократичних поглядів з ОУН — Льва Ребета.

«Виконавцем обох акцій Тринадцятого управління був Богдан Сташинський, якому було всього 25 років, коли він убив Ребета, — пишуть у книзі «КДБ. Історія зовнішньополітичних операцій від Леніна до Горбачова» Крістофер Ендрю і Олег Гордієвський. — Знаряддя вбивства було розроблене в збройовій лабораторії КДБ («господарство Залізного») і було газовим пістолетом, який стріляв струменем отруйного газу з ампули з ціаністим калієм. При попаданні газ викликав зупинку серця. Тринадцятий відділ правильно розрахував, що патологоанатом, який нічого не запідозрить, швидше за все напише, що причиною смерті стала серцева недостатність. Сташинський спочатку випробував дію пістолета на собаці: він відвів його в ліс недалеко від Карлсхорста, прив'язав до дерева і вистрілив. Собака забився в конвульсіях і за декілька секунд помер».

Операції з убивства Бандери і Ребета проводилися з санкції Генерального секретаря Микити Хрущова, голови КДБ Олександра Шелепіна. Тобто навіть у період «відлиги» вважалося, що вбивства окремих осіб є необхідним елементом діяльності КДБ за кордоном.

Але молодий галичанин вирішив відмовитися від кар'єри кілера Кремля і втік на Захід.

«Сташинський зізнався у вбивстві Ребета і Бандери, його судили в Карлсруе в жовтні 1962 року і засудили до восьми років тюремного ув'язнення за співучасть у вбивстві. Суддя заявив, що головним винуватцем є Радянський уряд, який узаконив політичні вбивства. Після широкого міжнародного розголосу, який отримав суд над Сташинським, Політбюро вирішило відмовитися від організованих КДБ вбивств як звичайного засобу проведення політики за межами країн радянського блоку і вдавалося до цього засобу лише в окремих випадках, як це було, наприклад, в Афганістані у грудні 1979 року, коли був убитий президент Хафізулла Амін», — пишуть Крістофер Ендрю і Олег Гордієвський.

* * *

Судоплатов, який дивом уникнув розстрілу, як більшість інших високопоставлених діячів Луб'янки, сам відсидів 15 років у радянській в'язниці (за звинуваченням у змові з Берією), пише:

«...Мені здавалося, що навіть якщо звинувачення, висунуті проти них (жертв репресій. — Авт.), і перебільшені, це, по суті, дрібниці. Будучи комуністом-ідеалістом, я надто пізно усвідомив всю важливість такого роду «дрібниць» і з жалем бачу, що не мав рації».

Напевно, так само сьогоднішні «патріоти Росії», які вийшли з більшовицького КДБ, вважають, що навіть якщо «звинувачення» проти українців перебільшені, це теж «дрібниці».

Павло Судаплатов, пройшовши свій шлях, дійшов такого висновку: «Свідомо або несвідомо, але ми дозволили втягнути себе в роботу колосального механізму репресій, і кожен із нас зобов'язаний покаятися за страждання безневинних. Масштаби цих репресій жахають мене. Даючи сьогодні історичну оцінку тому часу, часу масових репресій — а вони торкнулися армії, селянства і службовців, — я думаю, їх можна уподібнити розправам, які проводилися за царювання Івана Грозного і Петра Першого. Недаремно ж Сталіна називають Іваном Грозним XX століття. Трагічно, що наша країна має настільки жорстокі традиції».

Трагічно, що Росія від них не позбавилася.

Денис САМИГІН
Газета «День» (м. Київ)

«З ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ»

Як за старих часів кияни князів проганяли

Феномен Майдану в сучасній українській політиці змушує по-новому подивитися на історію народних повстань у древньому Києві. Знайомство з літописними свідченнями того часу часто дивує аналогіями з сучасністю. Зазвичай вважають, що демократичні традиції і вічове правління на Русі досягли свого найвищого розквіту в Новгороді Великому або Пскові. Насправді народні віча збиралися практично у всіх містах, де зберігалися традиції слов'янської громадської самоврядності, хоча їхній вплив залежав від місцевих умов і сили княжої влади. У самому стольному граді Києві, де влада великого князя була практично абсолютною, віче також скликалося — принаймні, в екстрених випадках. З літописів відомо, що саме з віча почалося київське повстання 1068 року, коли містяни виступили проти великого князя Ізяслава Ярославича — старшого сина Ярослава Мудрого.

Після смерті останнього почастішали половецькі набіги на Русь. З одного боку, цьому мимоволі сприяв розгром Ярославичами племені торків, після чого половці стали повновладними господарями південноруських степів, з іншого — княжа усобиця, під час якої був схоплений та ув'язнений у Києві відомий воєначальник — князь Всеслав Полоцький. Великі сили половців на чолі з ханом Шаруканом 1068 року вторглися на Русь і завдали поразки російському1 війську в битві на річці Альті. Невдахи князі Ярославичі — Ізяслав і Всеволод — втікають до Києва, а Святослав — до Чернігова. Після перемоги половці безкарно зайнялися грабунком у Південній Русі. Розбите київське ополчення за таких обставин скликало віче на торговельній площі у Києві і звернулося до Ізяслава з промовою: «Половці розсипалися по землі: дай, княже, зброю і коней, ми ще битимемося з половцями». Ізяслав відмовився виконати вимогу містян, вочевидь, побоюючись озброєної черні, і це стало приводом для повстання. Містяни звинувачували не лише князя, але і його воєводу Коснячка, який жив у Києві «на горі». Учасники віча сподівалися заручитися його підтримкою для організації відсічі кочівникам, але воєвода вважав за краще сховатися, й удома містяни його не знайшли.

• Тоді частина повсталих кинулася звільняти з в'язниці супротивника князя — Всеслава Полоцького. Інші вирушили до княжого палацу «претіся з князем». Враховуючи такий розвиток подій, дружинники порадили князеві Ізяславу підсилити охорону в'язниці або вбити Всеслава, хитрістю підманивши його до вікна, через яке ув'язнений отримував їжу. Князь не змінив свого рішення про відмову дати зброю, і повсталі всім скопом вирушили звільняти Всеслава, аби він очолив ополчення. Побачивши це, князі Ізяслав і Всеволод вважали за краще рятуватися втечею, поки справа не дійшла до розправи. Містяни вийшли з покори і мали на те всі підстави, оскільки великий князь не лише програв битву, але й відмовився продовжити боротьбу з ворогом, залишивши беззахисною свою землю. Це означало, що князь не зумів гарантувати безпеку своїм підданим, тобто, не впорався з головним обов'язком правителя. Такий правитель, згідно з уявленнями жителів Києва, був поганим, і його слід було замінити.

• Тим часом князь Святослав Чернігівський, употужнившись, наважився повторно виступити проти половців і 1 листопада 1068 року з трьома тисячами воїнів завдав поразки 12-тисячному війську противника в битві на річці Снові. Причому, як повідомляє Новгородський перший літопис, русичам вдалося захопити у полон половецького хана Шарукана. Просування половців Руссю було зупинене, але владу в Києві народне віче вже передало князеві Всеславові. Опальний Ізяслав втік до Польщі, де сподівався знайти допомогу у короля Болеслава, який доводився йому племінником. Надії великого князя незабаром виправдалися, і за допомогою поляків йому вдалося повернутися до Києва. Коли він підступив до міста, посаджений народом «лідер опозиції» — князь Всеслав, користуючись нічною темрявою, таємно покинув військо, що виступило з ним, і втік до свого Полоцька. Вранці ополчення дізналося, що залишилося без вождя, і відступило до Києва. Народне віче направило посольство до братів Святослава і Всеволода з вимогою з'явитися негайно до Києва і вступити в перемовини з Ізяславом. «Якщо ви цього не зробите, повідомляло віче, ми спалимо місто, а самі підемо в грецьку землю». Судячи з усього, київські міські люди чекали з боку Ізяслава жорстокої розправи. Брати Святослав і Всеволод узяли на себе роль посередників. Вони звернулися до великого князя з пропозицією не водити поляків на Київ, бо в цьому немає жодної потреби: Всеслав утік, а київське віче чинити опір Ізяславу не буде. «Якщо ж ти, передали йому брати, хочеш мститися і згубити місто, то знай, що нам шкода батьківського стольного міста і ми за нього заступимося». Ізяслав зробив вигляд, що готовий виконати пропозицію братів, але, врешті-решт, їх обдурив. Він послав уперед замість себе сина Мстислава, який і вчинив розправу: сімдесятьох із тих, хто звільняв із в'язниці Всеслава, Мстислав стратив, багато засліпив, частину знищив без суду. Цікаво, що, подавивши повстання, Ізяслав звелів перенести торжище, де народ зазвичай збирався на віче, на гору — ближче до садиб бояр, готових виступити на боці великого князя.

Дослідники зазначають, що київські події 1068 року — перша відома згадка вічового виступу в Києві. Вони свідчать про роль і політичне значення вічових зборів у стольному місті Русі. Стався конфлікт громади з князем, що вилився не у простий переворот, а вигнання і покликання князя вічовою громадою Києва. Попри те, що Ізяслав знову встановив контроль над Києвом і навіть Полоцьком, пізніше Всеславові знову вдалося повернути свою вотчину. А сам Ізяслав усього за п'ять років знову був вигнаний із Києва, цього разу своїми братами. Втихомирені жорстокими заходами міські низи принишкли, але не здалися. Літописець зазначає, що у Києві всі ці роки було неспокійно. Містом ходили зловісні чутки. У столицю з'явився якийсь волхв, який став бентежити народ своїми передбаченнями — ніби Дніпро незабаром потече назад, Грецька земля стане на місце Руської, а Руська — на місце Грецької. За всієї безглуздості таких передбачень, вони вносили сум'яття в уми киян і створювали тривожну обстановку в місті.

Іншим прикладом великого народного повстання у Києві стали події, що розгорнулися 1113 року. Містян, що цього разу збунтувалися, підтримали навіть жителі навколишніх сіл, які були невдоволені закабаленням і поборами влади. Поштовхом до повстання стала смерть ненависного для низів князя Святополка Ізяславича. Цей жовчний і нелюдимий правитель умів відштовхувати від себе навіть своїх близьких. Високий на зріст, худий, з гострим поглядом і довгою бородою, він навіть на бенкеті, як писав літописець, був зазвичай похмурий: шлункова хвороба не дозволяла йому нормально їсти, а пив він лише за потреби, «для інших». Зате великий князь був надмірний сріблолюбець і скупий надзвичайно, мав постійні зв'язки з лихварями, підтримував їх, давав їм пільги. Одного дня, коли у Києві подорожчала сіль, Святополк забрав її запаси в Печерському монастирі, аби продавати за високою ціною і нажитися. Коли ж ігумен став викривати його користолюбство і жорстокість, князь заточив свого викривача. Навіть київські ченці, зазвичай шанобливі до влади, погано говорили про князя Святополка. Від цього правителя немало насильства й усіляких образ зазнали і звичайні містяни.

• Недивно, що, тільки-но Святополка не стало, народ київський повстав і перш за все кинувся на двір тисяцького Путяти, який завжди був на боці Святополка і його сина. Потім розграбували двори сотницьких і євреїв-лихварів. Імущі класи не на жарт злякалися і спішно почали відправляти посольство за посольством до Володимира Мономаха, який не дуже хотів втручатися в київські справи. Тоді розгублені бояри почали лякати Мономаха можливістю розширення повстання і повною анархією. Вони веліли передати Володимиру, що якщо він негайно не з'явиться до Києва, то будуть розграбовані не лише окремі двори родичів князя, правлячої знаті й лихварів, а й монастирі, й за бездіяльність самому Мономаху доведеться відповідати перед Богом. Володимир з'явився у Київ, змушений порушити правило, ухвалене на Любецькому з'їзді князів, що кожен князь повинен триматися своєї вотчини. Київ не був вотчиною Мономаха. Володимира вибрало віче, що зібралося цього разу не на площі, де панував повсталий народ, а у храмі св. Софії, що вмістив «статечну» публіку, яка боялася народного гніву. Вибраний князь повинен був усмирити повстання, але зробив він це не стільки за допомогою репресій, скільки шляхом компромісу з повсталими. Становище, що склалося, підказало йому, що потрібно перш за все полегшити положення боржників, як стогнали під ігом лихварських відсотків, а також допомогти тим, хто за взяті у панів гроші повинен був гнути свою спину на панській роботі, тобто бути закупом. Володимир зробив і те, й інше з таким розрахунком, аби від його «реформи» не дуже постраждали лихварі й землевласники. В особі розсудливого Володимира Мономаха кияни знайшли князя, який на якийсь час зумів реставрувати старі політичні порядки. Щоправда, часи розквіту Київської Русі вже відходили. Торговельний шлях «з варяг у греки» втратив своє значення1, а сам Київ, як ключовий пункт на цьому шляху, втрачав свої доходи і відповідний вплив. Воскресити повністю славне минуле було неможливо. У конкуренцію зі стольним градом Києвом і великокняжою владою вже вступали удільні князівства — нові центри сили.

Вадим РИЖКОВ,
(м. Дніпропетровськ)

Трудова обрядовість

Трудові свята й обряди – органічна складова святково-обрядової культури українського народу. Взаємозв'язок свят і праці має традиції, що сягають доісторичних часів.

Традиційна трудова обрядовість тісно пов'язана з календарним циклом сільськогосподарських робіт. Обряди неодмінно супроводжували початок оранки, сівби, вигін худоби на пасовище, закінчення жнив тощо. У селянській сім'ї трудові традиції та обряди були справжньою школою для підростаючого покоління. У процесі виконання ритуальних дій дитина здобувала перші трудові навички. Усім розмаїттям своїх художніх, емоційних, атрибутивних, пісенно-музичних засобів трудові свята сприяли вихованню у молоді любові до нелегкої хліборобської праці, до землі, прищеплювали своєрідний «кодекс хліборобської честі».

Трудова обрядовість на всіх етапах свого існування була одним із важливих елементів суспільного життя. При цьому її питома вага, сфера дії та функції постійно змінювались. Зважаючи на значний вплив релігії, трудові звичаї та обряди українців були залежні від неї. Разом із тим у них знайшли відображення як раціональне, так і чуттєве сприйняття дійсності, філософські та поетичні уявлення людей, елементи багатьох видів мистецтв.

Сучасну систему Т. с. о. складають: професійні свята; трудові свята, пов'язані з окремими циклами сільськогосподарських робіт; свята трудових колективів та обряди вшанування трудівників; фольклорні свята праці, присвячені народним ремеслам, та ін. Усі свята й обряди мають свою символіку та атрибутику.

Досягнення благородних цілей, що випливають із змісту традиційної трудової обрядовості, можливе лише за умов узгодженості трудового внеску та винагороди за нього, дотримання міри урочистості при проведенні свят. Трудова обрядовість в останні роки набирала негативних рис у тих випадках, коли явища соціальної несправедливості, існуюче безладдя на виробництві намагалися прикрити святковою помпезністю, окозамилюванням, створенням та вшануванням «паперових» героїв праці. І нарешті, подальший розвиток трудових свят неможливий без пильного вивчення народного досвіду, прогресивних набутків традиційної обрядовості та трудової моралі, їх відродження та творчого використання.

Свято першої борозни – стародавня народна традиція, пов'язана із сільськогосподарським календарем, – початок оранки, сівби. Від успіху цих головних робіт залежить добробут селянина і його родини протягом усього року.

Залишки традиції закликання успіху при оранці та сівбі бачимо у святах різдвяного циклу: на Маланки серед щедрувальників був орач, який носив із собою чепіги від плуга і співав відповідну пісню. На

Новий рік посівальники, обсипаючи зерном, примовляли: Щоб уродило краще, ніж торік!

Звичаї, пов'язані з першою оранкою сівбою, з давніх-давен включали в основному магічні дії: освячення плуга, першої борозни, покладання свяченого хліба на перші скиби зораної землі (щоб родила нива), а також яєць та срібних монет (для чистоти хліба). Та вже в кінці XIX – на початку XX ст. багато традиційних обрядових елементів відмирає або спрощується.

Перед тим як виїжджати в поле, вся родина збиралася в хаті, перед образами запалювали свічки і молилися Богові. Потім свяченою водою кропили волів чи коней. Виїжджаючи, співали пісень жартівливого змісту:

В понеділок поїхали,
А в вівторок приїхали,
Вранці в середу орали,
В четвер плуга поламали,
У п'ятницю волів погубили,
А в суботу волів знайшли
І додому пішли...

Коли доорювали до дороги, то вдавалися до замовлянь, прикликаючи собі «віщим словом» удачу. Завершувався день святковою вечерею. Погоничеві обов'язково діставався подарунок: картуз чи сорочка.

Ранньої весни священик відслужував молебень з освяченням хлібних зерен.

Збираючись сіяти, одягали сорочки, в яких причащалися під час останнього говіння в церкві. Робилося це для того, щоб не було бур'яну і будяків поміж хлібом. Перед сівбою, як і перед оранкою, вся сім'я молилася Богові. Господар брав у руки хрест (хлібчик відповідної форми, спечений на середохресному тижні) і клав його в борозну на завороті – там, де востаннє повернувся плуг. Потім ставав обличчям до сонця і читав «Отче наш», набирав повні жмені зерна і кидав його навхрест, примовляючи: Уроди,

Боже, і на чужу долю! Відтоді починав сіяти. А коли починав волочити, обійшовши ниву навкруги, то зупинявся біля «хреста», брав його в руки, кидав шапку і хрестився. Потім ламав крест» на шматки, розмочував у воді, їв сам і давав їсти всім учасникам сівби, включаючи й тварин.

Засівати ниву годилося натщесерце (щоб хліб родив) і з молитвою (щоб хліб чистим був). Не можна було лаятись та кричати навіть на тварин (бо будяки родитимуть).

Ритуали, що супроводжували першу оранку та сівбу, мали незначні варіації по території України, але скрізь це були урочистості з молитвами до Бога, пройняті почуттям шани до своєї праці. Відчутно трансформоване, свято збереглося до наших часів.

Проводи на полонину (полонинський хід) – традиційне трудове свято, приурочене до літнього вигону худоби на гірські пасовища (маржини). Відзначалося на сімнадцятому тижні після Різдва в день св. Юрія – покровителя хліборобства і скотарства (23 квітня ст. ст.). За народними віруваннями, у цей день св. Юрій відмикає небо й землю і випускає на волю росу та свіжу зелену рослинність.

Свято склалося на основі давніх традицій жителів Карпат (гуцулів, бойків), згідно з якими вигін худоби налітування проводився урочисто і супроводжувався виконанням релігійно-магічних обрядів, пісень і танців. До магії вдавалися, щоб очистити свійських тварин від усього злого, а те зло примусити увійти в якийсь сторонній предмет. Використовували різні засоби очищення: вогонь, свячену воду, молитву, заклинання, биття тварин гілкою свяченої верби тощо. На Прикарпатті ґаздиня виносила худобі залишки свяченої паски або хліба і годувала її на щастя. Ґазда вирізував кілька дернин із зеленою травою, клав з обох боків воріт і застромляв у них гілочки квітучого терену. Крізь такі ворота свяченою вербою виганяли худобу.

Напередодні свята на місце літнього табору виряджали старшого – ватага, який головував в усіх справах. Промовляючи молитву, він відчиняв двері господарських споруд, спостерігав за тим, як готували місце для ритуального багаття – ватрище, кидав у нього підкову, яка мала охороняти табір від блискавки та грому. Потім ватаг брав загострене з обох кінців сухе поліно зі шматочками ґноту й швидким тертям за допомогою ременя здобував «живий вогонь» (ватру). Давши ватрі розгорітися, ватаг набирав жару і, нашіптуючи молитву, кидав його у воду. Потім тією водою кропив навхрест усі будівлі та маржину, яка вже надійшла. Решта води зберігалася в пляшці до кінця сезону. Після своєрідного водосвяття ватру урочисто заносили і клали на ватрище. Цей вогонь побожно підтримувався протягом усього літування. Восени, відходячи додому, ватрище не гасили, а давали можливість згаснути самому.

Взявши з ватрища розжарену скіпку, ватаг обходив усі будівлі, читаючи «Отче наш». В кінці обходу клав її на ворота, через які мусила ввійти череда. Прийнявши череду, окропивши її водою та очистивши «живим вогнем», готували вечерю. Коли всі приготування закінчувались, ватаг трембітою скликав чабанів до спільної молитви.

Подібні ритуали супроводжували й повернення худоби з полонини. Обидва свята відзначають у Карпатах і досьогодні.

Свято першого снопа – урочисте оформлення початку жнив, в основі якого лежить народна традиція зажинків. За побутуючими уявленнями, обрядові дії, пісні тощо могли забезпечити добре збереження врожаю. Такими магічними діями були обряди з першим снопом, першою жменею скошеного хліба.

Вийшовши в поле на зажинки, господиня розстеляла скатертину або рушник із хлібом-сіллю та свічкою. На узбіччі вона зупинялася і тричі кланялась ниві, промовляючи: Дай, Боже, легко почати, а ще легше дожати. Жнива починали в так звані «легкі» дні – вівторок, п'ятницю. Бажано було також, щоб це збігалося з новим місяцем. Як правило, починав косити найшанованіший в селі чоловік, у якого робота «кипіла». Щоб не боліла спина, за пояс втикали гілку ясеня або дуба.

У деяких місцевостях перший зажинок робила господиня. Трьома захватами лівої руки вона стинала одну жменю, потім іншу і клала їх навхрест на обочині. Ці жменьки мали тут пролежати до кінця жнив. Іноді першу жменю відносили до комори, де вона знаходилась аж до Нового року. Напередодні цього свята її вносили до світлиці, щоб поворожити на багатий урожай.

Обряди проводили і з першим снопом. Як правило, його ставили в хаті на почесному місці під образами – покуті. Перший сніп обмолочувався окремо. Зерна з нього святили у церкві, а перед сівбою їх змішували із насінням. Соломою з першого снопа годували корів, щоб не хворіли. Інколи зажинки робили у присутності священика.

Крім зажинків, робили ще й «закрутку», щоб рука лихої людини не могла зіпсувати хліба. Це відбувалося так. Коли жінки приходили в поле на зажинки, то одна з них, узявши жменю колосся, закручувала його вузлом. Інші в цей час співали відповідних пісень.

У наш час свято має свої особливості, свої назви, але його ідея – вшанування хліборобської праці – лишається незмінною.

Обжинки – старовинний народний звичай святкування закінчення жнив. Назва походить від слова обжинатися, тобто закінчувати жнива. В західних областях поширена назва дожинки. Головна мета О. – сприяти забезпеченню майбутнього врожаю.

В останній день жнив женці збирались гуртом на чиємусь лану і під обжинкові пісні в'язали останній сніп:

Ой, снопе, снопе,
Снопе великий.
Золотом-зерном
Колос налитий.

Вважалося, що в цьому снопі зібрана вся життєдайна сила поля. В різних місцевостях України він мав свою назву: іменник, дідух тощо. Останній сніп прикрашали калиною, квітами, перев'язували стрічками і урочисто заносили до хати. На Новий рік його ставили на покуті, а виходячи в поле для першого засіву, домішували до насіння вимолочені з нього зерна.

Важливого значення в кінці жнив надавалося й обряду завивання спасової бороди (на Поліссі – перепелиця, на Волині – коза). «Бородою» слугувала невелика кількість нескошених колосків, які залишали в полі, розраховуючи таким чином забезпечити плодоріддя на наступний рік. Між стеблами розпушували землю і засівали її зерном із трьох колосків. «Бороду» перев'язували червоною ниткою або стрічками. В деяких місцевостях біля неї клали скибку хліба і трохи солі, ставили банку з водою і співали: Оце тобі, борода, хліб, сіль і вода! Таким чином виконувався ритуал годування землі. Потім приказували: Роди, Боже, на всякого долю: бідного, щоб багаті були! Після закінчення жнив женці качались по полю, щоб на той рік спина не боліла.

Жінки ворожили на врожай, тричі кидаючи позад себе серпа. Якщо він, падаючи, вдариться гострим кінцем об землю, то в наступному році буде врожай, а як вдариться тупим або держаком – погана прикмета.

Крім цих магічних дій, під час О. виконувалися спеціальні обжинкові пісні, які славили працелюбність трударів. Яскравим моментом обряду був вибір царівни – дівчини або жінки, яка відзначилася під час жнив. На голову «царівни» одягали найпишніший вінок із колосся та квітів і з піснями супроводжували її в село. На Поділлі, крім вінка, робили так звану квітку – п'ять або шість невеличких снопиків, сплетених разом.

На основі О. виникло побутуюче й нині свято Врожаю.

Джерело: ukrpatriot.info/trudova_obryadovist.htm

З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГРУЗІЇ!

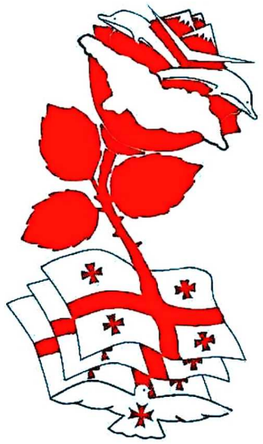

Серед друзів "Бористену" люди різних національностей. І ми пишаємося цим. Вітаємо наших грузинських братів зі святом Незалежності.

У Дніпропетровську 23 травня громадська організація "Грузинська душа"

відзначила це свято. Почесним гостем імпрези став давній друг «Бористену» та один із засновників Студії реконструкції тіла хаду Ігор Джебян. Відеопоздоровлення грузинською та українською мовою передав Президент Федерації хаду Звіад Арабулі. Серед гостей - співак з Грузії - фіналіст телешоу "Україна має талант" Гоча Чабукаідзе, виступ вокально-хореографічного ансамблю "Ріоні", співак Мухран Арджеванідзе і Карина Аракелян, різні майстер-класи з танців та грузинської кулінарії.

Яскраве і цікаве дійство запам'яталося всім гостям.

Власне інформ.

"Бористен" розширює свою географію!

Офіційним представником "Бористену" у Парижі стала мадам Анні Добантон - французька дипломатка, журналістка, есеїстка, незалежна дослідниця та політолог, фахівець з питань Центральної та Східної Європи. Радниця з питань культури Посольства Франції в Україні (1998-2001). Попереду - цікаві спільні проекти!

Блакитно-жовті перемогли на Євробаченні

Швеція тріумфує - харизматичний та привабливий Монс Зелмерлев став переможцем ювілейного пісенного конкурсу "Євробачення 2015". Хлопець отримав - 365 бали

Співачка від Росії Поліна Гагаріна з піснею "A Million Voices" посіла друге місце. Загалом росіянка набрала 303 бали. Третє місце дісталося італійському тріо "Il Volo" з композицією "Grande Amore". Представники Італії отримали 292 бали.

Користувачі інтернету жартують, що мовляв, символічно, що, за перше місце змагались жовто-блакитні кольори та російський триколор, а перемогу здобула пісня під назвою «Герої».

Пам'ятник Сергію Нігояну на сільському цвинтарі

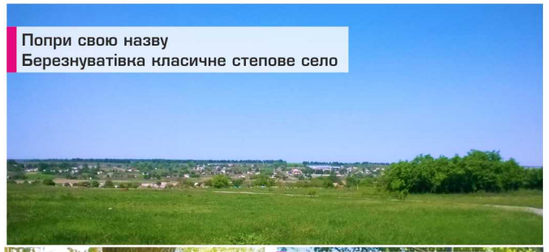

Попри свою назву Березнуватівка класичне степове село

Валерій Тимофійович Мисків з портретом загиблого сина – героя Артура

Українська Ванга «тьотя Надя»

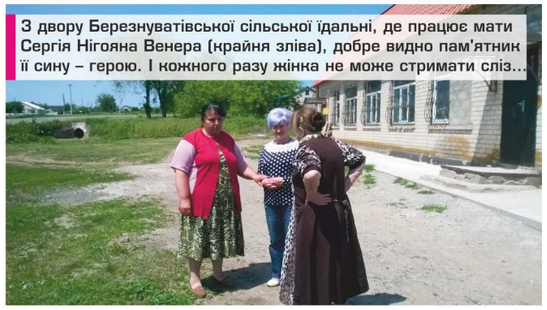

З двору Березнуватівської сільської їдальні, де працює мати Сергія Нігояна Венера (крайня зліва), добре видно пам'ятник її сину – герою. І кожного разу жінка не може стримати сліз...

Рідне обійстя Сергія Нігояна

СЛОВО РЕДАКТОРА

Село Березнуватівка Солонянського району на Січеславщині в наші дні це трохи більше як 700 людей. Але нині на карті України воно може бути помітніше за деякі набагато більші поселення. Принаймні, сьогодні після подорожі до Березнуватівки у мене склалося таке враження.

Взимку 2014 року тут довелося мені проводжати в останню путь незабутнього Сергія Нігояна. Він став однією з перших жертв буремного Майдану. Тоді ще не було анексії Криму, війни на Донбасі. То був лише початок втрат нової України. І ми ще нічого не знали що чекає на кожного з нас. Але вірменський юнак назавжди став символом волелюбної України, він уособив в собі безповоротність шляху нашого народу до волі й змін.

А за рік Березнуватівка зазнає ще однієї втрати. Під Дебальцево смертю героя 10 лютого 2015 року загине старший лейтенант Артур Мисків. Він виявиться справжнім героєм! Який боронив рідну землю буквально до останнього набою. З його 17 –го танкової бригади 40-го батальйону в полон здалися 97 чоловік, 22 бійці загинули. Аби не мужність Артура загиблих було ще більше.

Валерій Тимофійович Мисків батько такого сильного духом юнака, лише за місяць з допомогою волонтерів та керівництва компанії «Агрорегіон», де успішно трудився дипломований агроном Артур, забере у нелюдів-сепаратистів з «ЛНР» тіло рідної людини. Ця історія гідна возвеличення усіма мистецькими і не лише засобами. Кожен із нас в боргу пам'яті перед родиною Миськів. І вже настав час віддавати цей борг! Пам'ятаймо про це щодня! А ще у Березнуватівці виявляється живе українська Ванга. Надія Сергіївна Березувата родом з Волині. Сюди перебралися її батьки в голодні й холодні роки. Нині жінці 87 літ. Все життя працювала дояркою. А коли вже прийшов час думати про пенсію жінку вдарила по голові ногою норовиста корова. З того часу вона осліпла та водночас отримала здатність бачити майбутнє і лікувати людей.

По-правді, багато з того що встигла розповісти про моє життя «тьотя Надя» викликало у мене сумнів. Але деякі висновки з її оповіді були вражаючи точними і суто особистими. Та найбільше хотілося б вірити у пророцтво березнуватівської віщунки про те, що Путіну не довго залишилося царювати і війна закінчиться цього року. А в Україні буде все добре і настане жаданий мир. Ось така багата не героїв та унікальних людей степова Березнуватівка!

Фідель Сухоніс

Французький шарм

Під час відвідин Студії реконструкції тіла ХАДУ, де викладають лікувальну гімнастику. Автор гімнастики Звіад Арабулі, засновники та інструктори студії Ігор Джебян та Інесса Бутко розробили комплекс вправ для реабілітації наших поранених в АТО. Під час приязного та плідного спілкування мадам Анні навчили навіть деяким вправам лікувальної гімнастки Хаду. На світлині усміхнена мадам демонструє свої перші навички.

ДОВІДКА

Анні Добантон - *французька дипломатка, журналістка, есеїстка, незалежна дослідниця та політолог, фахівець з питань Центральної та Східної Європи. Радниця з питань культури Посольства Франції в Україні (1998-2001). Закінчила Університет Париж X Нантер. Почала свою кар'єру в якості літературного критика літературних новин (1971 - 1982), згодом виступала з доповідями по Центральній і Східній Європі та прес-оглядами по французькій культурі (1984-1990). Працювала у Польщі, була постійним кореспондентом Radio France у Росії (1993-1997). Працювала Радником з питань культури Посольства Франції в Україні (1998-2001). Вважається одним з найкращих знавців України у Франції.*

Сьогодні сповна постарався вжити народну дипломатію. Через редакційні контакти «Бористену» у Дніпропетровську побувала МАДАМ Анні ДОБАНТОН. Пані Анні французька журналістка, есеїст, незалежний дослідник. В центрі її зацікавленості доля постмуністичних країн. Зокрема , вона працювала в Польщі, Словаччині, як кореспондент французького радіо в Москві. В останні роки пані Анні займається проблемами України. Вона декілька років працювала як радник з питань культури в посольстві Франції в Києві. Видала книгу «Україна: метаморфози незалежності», у якій зробила правдивий і глибокий аналіз ситуації в Україні після 1991 року. У себе на Батьківщині вона незаперечений авторитет з української проблематики.

Мадам Добантон наш справжній друг. Нині вона перебуває в Україні з метою зібрати якнайбільше інформації для правдивої книги про війну 2014-2015 рр. Бо, як не дивно, прикро і не гірко, але путінська пропагандистська брехня має вплив і на європейців, зокрема, французів. І пані Анні докладає як чесна і порядна людина багато сил, аби її співвітчизники зрозуміли де Добро, а де Зло. Як справжнього медійного професіонала мадам Анні цікавить багато аспектів нинішньої ситуації в нашій країні.

Після теплого та змістовного спілкування з активом волонтерської організації «Щит Дніпро».

На згадку про відвідини патріотичного виробництва пані Анні отримала продукцію лікувально-оздоровчого харчування для наших військових, котру виготовляють з ініціативи благодійного фонду «Героям слава!»

А тому протягом дня ми постаралися побувати в самих різних інституціях, зустрітися з самими різними людьми.

Завтра мадам Анні відбуває на один день до Запоріжжя. А у п'ятницю ми знову продовжимо знайомство з антипутінським Дніпропетровськом, з тими хто береже і боронить Україну.

І попри вже не юні роки я вперше в житті мав можливість прислужити правдивій парижанці. А також переконатися про те що стереотип про вишуканість та аристократизм французьких жінок не вигадка. І що справжня мадам завжди притягальна незалежно від віку. Нехай міцніє українсько-французька дружба!

Фідель Сухоніс

На виробничих площах дніпропетровських підприємств Элит Фарм та «Еліксір» власники і трудовий колектив яких заснували благодійний фонд Героям Слава ТМ. Головна мета діяльності якого допомога бійцям АТО.

Красиві УКРАЇНКИ

Наша нація багата на тих жінок, які прекрасні душею і тілом. У кожному номері «Бористену» - нова історія Красивої Українки

Надія Савченко:

«Я вірю в Майдан, в свій народ. І в перемогу!"

Їй 34 роки. Вона тендітна і красива, але весь світ знає її як мужню українку Надію Савченко – полонену російською пропагандою та деспотизмом кремля.

З кінця 2014 року оголосила про безстрокове голодування. На 22 січня ЗМІ повідомляли про 41 день голодування (більше, ніж будь-хто до цього). 26 січня 2014 року Надія стала членом української делегації в ПАРЄ. Лист-прохання звільнити Савченко надіслала президент ПАРЄ Анн Брассер до свого колеги спікера Держдуми РФ Сергія Наришкіна.

Вона унікальна та неповторна. Надія Савченко отримала Звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» (2 березня 2015) — за незламність волі, громадянську мужність, жертовне служіння Українському народові; Орден «За мужність» III ст. (21 серпня 2014) — за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі, високопрофесійне виконання службового обов'язку ; Орден святого великомученика Георгія Побідоносця (УПЦ КП) (1 березня 2015)[42] — гаслом ордена є за боротьбу зі злом ; Премія «Світло справедливості» (УГКЦ) (2015 р.)

Свій 34-ий день народження Надія зустріла у російському полоні, але вона завжди вільна душею, бо в неї вірить ЇЇ НАРОД.

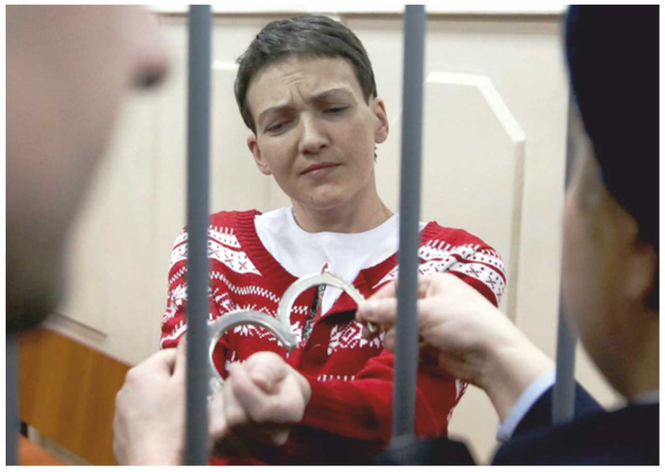

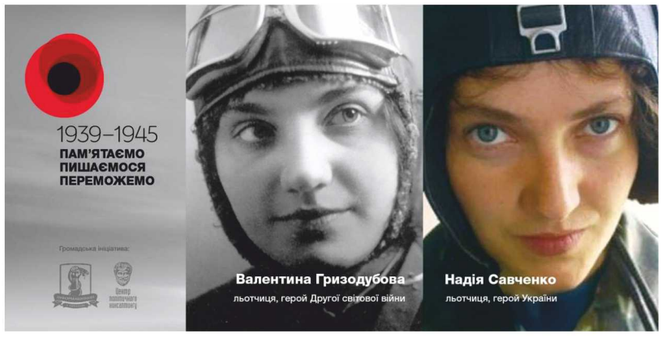

«КАЛЕНДАР УКРАЇНЦЯ»

ТРАВЕНЬ

01 – Відновлено Літ. Наук. Вісник за ред. Дмитра Донцова (1922).
03 – Москалі замордували Миколу Міхновського (1924).
03 – Відділ УПА зліквідував ген.-полк. НКВД Москаленка (1946).
06 – СРСР, Польща, ЧССР підписали договір проти УПА (1947).
10 – Народився гол. от. Симон Петлюра (1879).
12 – Битва УПА з німецькими військами у м. Колки (1943).
16 – Перемога Хмельницького над поляками під Жовтими водами (1648).
16 – Вибухнуло повстання політв'язнів в Кінгірі (1954).
18-25 – Перший український Військовий з'їзд у Києві (1917).
22 – З Росії перевезено тіло Т.Шевченка до Канева (1861).
23 – Загинув полковник Євген Коновалець (1938).
25 – У Парижі загинув гол. Отаман Симон Петлюра (1926).
25 – Розпочався Львівський «процес Бандери" (1936).
28 – Помер великий український поет, письменник і громадський діяч Іван Франко (1916).
28 – Переговори гетьмана Павла Скоропадського з Кубанню (1918).
31 – На Кубані розстріляно десятки тисяч українців (1922).

«НАРОДНІ ПРИКМЕТИ ЛІТА»

- Літній відпочинокЧистий захід сонця - ознака стійкої ясної погоди.
- Якщо вдень з'являються високі купчасті хмари - чекайте вночі знову грози.
- Посилення вітру до вечора - до погіршення погоди. Якщо в цей час напрямок його міняється проти руху годинникової стрілки, будуть тривалі опади.
- Відволожилося підсохле, але не прибране на лузі сіно - бути дощу.
- Перед настанням сирої погоди шкіряні речі стають гнучкими й м'якими.
- Вечірня роса - перша ознака ясної погоди на завтрашній день.
- Якщо роса не ляже на луги, очікуй дощу.
- Якщо квітки в'юнка закриваються - близький дощ, розпускаються в похмуру погоду - до гарних сонячних днів.
- Голки будяка не колються - бути дощу, дуже колючі - буде гарний день.
- Якщо квітка білок латаття на початку дев'ятої ледь-ледь підніметься над водою, у другій половині дня очікуй дощ. Якщо зовсім не піднімається з води, буде затяжна злива або наступить похолодання.
- Квітки мальви закриті - до дощу. Чекаючи дощової погоди троянда й шипшина не розкривають своїх бутонів.
- Запашний тютюн, левкой і буркун перед дощем сильно пахнуть.
- Якщо квітки очитка на ніч закриті, ранком буде гарна погода.

«СУХОЮ МОВОЮ ФАКТІВ»

Під цими символами загинуло 35 млн. радянських громадян

Під цими символами загинуло 60 млн. радянських громадян

«СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «БОРИСТЕНУ»

КОЛИ СКРЕСНЕ КРИГА?

Незабаром Сєвєродонецьк відмітить річницю звільнення міста від окупантів. Три довгих місяці містяни провели в страху, очікуванні та надії. Назавжди вкарбувалися в пам'ять події минулого літа, коли щохвилини ми чекали звільнення міста, три місяці поспіль вслухаючись у гримання вибухів. Місто порожніло на очах, вмирало, люди тікали від війни хто куди міг. Більша частина мешканців виїжджала до Росії, менша – в інші регіони України. Щодня від'їжджало кілька автобусів з людьми, в очах яких застиг біль, відчай, страх і безнадія, бо ніхто не знав, чи повернуться у рідну домівку, чи бачать рідне місто востаннє.

Я з родиною залишалася в окупованому місті, бо вірила в те, що моя земля незабаром буде очищена від нечисті, яка сюди наповзла, і світлий день прийшов 22 липня 2014 року. Ніколи не зітреться з пам'яті той день, коли на рідній вулиці побачила наших військових і синьо-жовтий прапор. Також не забуду тих напідпитку молодиків, які підійшли до визволителів і проклинали їх. Зараз мене часто запитують, чи змінився світогляд містян. Радує те, що створені патріотичні громадські організації, які ведуть активну просвітницьку роботу по патріотичному вихованню молоді, працюють з населенням, організовують різні заходи (у Сєвєродонецьку ГО «Відродження Сходу», у сусідньому Лисичанську «Сприяння розвитку Лисичанська») Хоча, чого гріха таїти, деякі громадські організації створені з ура-патріотів, щоб прорватися восени до влади, є гранітоїди. Активна робота справжніх патріотів дає перші сходи: молодь все більше відкрито заявляє про свою громадську патріотичну позицію і вже не з острахом, а гордістю носить вишиванки, жовто-блакитні стрічки, тощо. Нещодавно ГО «Відродження Сходу» провела два конкурси патріотичної поезії і неперевершений результат. Старшокласники Луганщини продемонстрували, що добре знають і люблять рідну мову та Україну, що не існує ніякого штучно надутого мовного питання – про це свідчила їх прекрасна поезія. За їх підтримки відбулася презентація мого нового роману «Оголений нерв» про минулорічні події на Луганщині у кількох містах. У рамках програми міністерства культури «Зброя культури» на Луганщину приїздила Оксана Левкова. У нашому місті був показаний фільм «Холодний яр», також пані Оксана привезла диски та книжки, побувала у 3 тис. шкіл на Донбасі. «Культура в нашому випадку має бути імунітетом проти українського штибу», - зазначила Оксана Левкова, лідер громадського руху «Не будь байдужим!». Місто вже вдруге отримує велику партію книжок для бібліотек українською мовою, зібрані небайдужими людьми на Заході країни. Підсумовуючи сказане, хочу зазначити про те, що такі заходи дають свої дієві результати, хоча місцева влада час від часу намагається вставляти громадським діячам палки в колеса. Населення єдине у тому, що не хоче війни, хоча залишається ще велика частина, яка має вату у голові і сумує за так званими ополченцями.

А як ті, хто залишився в ЛНР-ДНР?

Іноді мені телефонує знайомий письменник поважного віку, який залишився у Луганську. Ми з ним не тільки по різні боки кордону, але й з різними життєвими позиціями. Втім, це нам не заважає спокійно поговорити про літературу, особисте життя та події в країні. Мені ж особисто цікаво дізнатися, як там у них і чи зміниться щось у поглядах цієї людини з часом. Восени він свято вірив, що в ЛНР створюється нова країна, де все ось-ось буде добре, «лише потрібно трішки потерпіти, бо одразу все добре бути не може». В листопаді чоловік вірив обіцянкам про тепло, світло та газ в квартирах до першого грудня, потім дату перенесли ще на місяць. Він телефонував мені напередодні Нового року, шморигав носом, бухикав, цокотів зубами і радів з того, що добрі люди дали плівку закрити вікна та бідкався «якби українська армія їх не обстрілювала, все було б добре». У січні оптимізму в голосі стало вже менше. Він розповів, що у його родині ледь не стався розкол, бо один із синів мав намір піти до лав української армії, інший - в ополчення. Чоловік зміг їх вмовити «зайняти нейтральну позицію, бо йде війна олігархів двох країн за землі». Надії на краще життя у нього все ще лишалися, хоча схуд за зиму на 18 кг, бо з літа не отримував пенсію, а гуманітарну допомогу лише один раз. Втім, невістку відправив в Україну на роботу. У березні він сповістив, що залишилося втратити ваги ще зо 2 кг і пенсія йому вже не знадобиться, але він вірить, що все буде добре, бо взимку хоч і не було опалення, але світло та воду давали по кілька годин на добу. У квітні була радісна звістка - отримав пенсію, 1:2, у російських рублях. А у мене знову питання: «Як настроєне населення? Чи хоче повернення в Україну? «Не хоче, бо все налагоджується. Ходив по ринку, намагався підслухати різні розмови, але про політику взагалі не говорять - лише турбують побутові питання». Я: «Чи багато росіян?» Відповідь :»Не бачив жодного ні росіянина, ні чеченця, ні бурята. Лише місцеві ополченці, записуються цілими родинами». Я: «За гроші чи за ідею?» - «Вони готові захищати свою країну, але матеріальну сторону також не виключаю». Я: «На ваш погляд чи буде наступ на Україну?» Тут пішла довга розповідь про знищені українською армією цілі села, він їздив і все фотографував. Наприкінці відповідь: «Щодня нарощуються сили, поблизу зони розмежування лише в одному місці нарахував 47 танків, усі сили стягуються до кордону, бо на днях по телебаченню сам бачив, як Порошенко заявив, що навесні піде Україна у наступ і не спиниться, поки не звільнить Донбас і Крим. Хто піде першим у наступ - залежить від того, яка сторона більше спровокує іншу». Є багато жахачок і вигадок, але чоловік мені совістив ще одну і був дуже здивований, що я до цього часу не чула таке. Дослівно: «Порошенко, Яценюк і той, що весь час чеше бороду (Турчинов) - члени світової релігійної секти, мафії, яка має на меті знищити якомога більше християн». Може хтось і чув таку жахачку з ЛНР, а ось я вперше почула. Чекатиму від нього на новини із-за кордону. Яка буде наступною?

Нещодавно спілкувалася зі знайомою, у якої чоловік племінниці пішов воювати в ополчення. До речі, у нього був свій непоганий бізнес, чоловік мав свою крамницю, щойно побудував новий будинок, має двох діточок. Скільки намагаюсь зрозуміти таких людей – не виходить. Спочатку чоловік телефонував дружині і все говорив, що ось-ось вони повернуться, але минув рік, бізнесом дружина не займається, і зараз він вже дуже шкодує, що записався в ополчення. Нема ні бізнесу, ні обіцяних грошей, назад, до родини, він вже не може повернутися, в ЛНР родина не хоче їхати. З останніх новин – сидять у лісах зі зброєю, голодують так, що доводиться збирати гриби, варити і їсти, іноді роблять нальоти на села, ночами красти щось поживне у погребах місцевого населення. Що робити? Просить дружину продати будинок і їхати у Росію, хоча не впевнений, що свої ж не вистрелять у спину, як зраднику.

Багато хто опинився у ситуації, коли попав у списки зрадників з двох боків. Минулого літа вони підтримували ополченців, дехто з них стояв на блокпостах, інші – підтримували матеріально, або возили їм харчі. Перед звільненням міста до них дійшло, що стояти на блокпостах і віджимати машини – це одне, а воювати, попадати під обстріли артилерії – зовсім інше. Вони не пішли з ополченцями, і тишком-нишком втекли до сусідньої держави, й одразу попали до списку зрадників у ополченців і у списки ворогів України. В Росії вони також знаходяться нелегально, бо кожні 90 днів мусили б приїздити в Україну, але тепер не можуть приїхати ні додому, ні в ЛНР. Не скориставшись амністією, такі люди, які не скоїли тяжких злочинів, зараз втратили все, навіть можливість бачити своїх дітей. Вони стали людьми без майбутнього.

Війна прокотилася не лише дорогами Донбасу, але й по родинах, нерідко зробивши рідних людей ворогами. Мене іноді запитують мешканці інших регіонів: чи можливе об'єднання родин? Чи скресне між рідними людьми крига непорозуміння? Луганщина розколота навпіл, і багато близьких та рідних людей зараз розділяє не лише кордон, а й стіна непорозуміння. На мою думку, крига може скреснути тоді, коли Україна продемонструє краще життя, ніж там, в ЛНР-ДНР. А поки що похвалитися нема чим, невдоволення владою країни у населення зростає. З екранів телевізорів Рада щодня звітує про прийняті численні реформучих законопроектів, але пересічні громадяни чомусь не відчувають змін на краще, економіка продовжує падати, ціни зростати і пропорційно їм падає довіра до влади. Не повернуті обіцяні мільярди доларів, украдених представниками попередньої влади, нема гучних справ проти чиновників, які скоїли злочини проти свого народу, нема змін у правоохоронних органах та судових, на місцях залишаються нами керувати ті чиновники, які привели війну у наш край. Люди не сліпі, вони бачать, що Україна слабшає і вороги можуть цим скористатися. Уряд хапається за рятівні кола – нові кредити та відстрочки платежів, але змін не помітно. Досягненням уряд вважає, що після затяжних пологів народило Антикорупційне бюро, а час побачити його роботу. На жаль, влада і суспільство ще не запрацювала в унісон, війна затягується, але так хочеться вірити, що у нас незабаром все налагодиться, ми станемо жити набагато краще і тоді можна буде зателефонувати знайомому письменнику у Луганськ і впевнено сказати: «Ви знаєте, як у нас все добре!» І тоді скресне крига.

Світлана Талан, письменниця.
Луганщина, м. Сєвєродонецьк.

«З ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ»

Суспільні та земельні справи у Київській Русі

У нашій Київо - Руській Землі, яку так почали називати з приходом варягів - боярина Олега з малолітнім Ігорем - сином помираючого Рюрика, з дружинниками та отроками. До того часу населення над рікою Дніпром, Прип'яттю, Сеймом, південним Богом, Стиром, Бугом і Сяном аж до Висли жили своїми племенами, творили життя за своїми звичаями, культурою та не писаними законами. Мали своїх місцевих вибраних старшин, які керували їх життям, скликали віччя, рішали різні проблеми, мали молодих воїнів, які відбивали наступи ворожих сусідів та кочовиків. Люди засівали землі, торгували, вивозили на продаж пшеницю, віск, кожухи, відповідали за лад у своєму племені та порядок. У половині дев'ятого століття організується нова політична сила - суспільна одиниця в землі племені Полян, які жили в околилцях міста Київа, мали свою культуру, торгівлю, своїх старшин, свій устрій та уміло змагалися з хозарами, хоч платили їм данину. Цей політично організований центр почав називатися Київською Русью після того, як Дніпром припливли човна варягів на чолі яких були Рюрикові бояри Аскольд і Дір (Дир) *1

Такі інформації подає історія В. В. Світличної, що підтримує так звану "Пронорманістську теорію". Коли звернемося до історії Михайла Брайчевського, то знаходимо багато інші матеріали, особливо про княже володіння Аскольда, його роль в об'єднані слов'янських племен: деревлян, сівер'ян, уличів і полян. Приділяє увагу співпраці з хозарами, печенігами, болгарами та першим походам і договорам з Візантією. М. Брайчевський подає, що: " У третій редакції "Повісті минулих літ" уже наступила зміна про діяльність Аскольда і Діра, перетворили їх із законних "Київських Зверхників" на "Норманів і бояр Рюрика". *2

Енциклопедія Українознавства подає дуже коротко про Аскольда і Дира, яких імена згадуються походами Руси на Візантію й Закавказзя. Про них написано, що були вбиті Олегом і поховані на Угорській горі в Києві з назвою "Аскольдова могила". *3

**1. Світлична В. В., Історія України, Міністерство освіти і науки України, видавництва "Каравела", 2008, ст. 30.*

**2. Брайчевський Михайло, Вибране, том 2, Хозарія і Русь, Аскольд - цар київський, видавництво Олени Теліги, розділ "Держава Аскольда" сторінки 367-412.*

**3. Енциклопедія Українознавства, вид. "Молоде Життя", Париж – Ню Йорк, 1955, ст. 74.*

Питання походження Аскольда і Діра (Дира) та їх імен міцно обговор'ювали історики, вважаючи більшістю, що Аскольд і Дір були брататми, нащадками Кия та Київськими володарями. Аскольд був першим що правив до 862 року. У тих часах шведські вікінги підбили на північному заході Славію під проводом Рюрика. Чи він підбив, чи його запросили правити розсвареними племенами Славії – Ладозьких околиць і їх племен, історики мають різні пояснення. Також уважають Рюрика, що був дуже жорстоким князем. Племена, що належали до Славії бунтувалися проти варязьких бояр і Рюрика, а він хотів забезпечити князівство свого сина, коли відчував свою смерть. Тому відправив свого боярина Олега з малолітнім сином Ігорем, дружинниками та військом підбивати землі полян над Дніпром з містом Києвом. *4

Чому таку велику войовничу силу мали норманські народи, що жили на Скандинавському півострові ? Це були норвежці, данці і шведи. В них зростало населення, а життя на півночі без урожайної землі, в холодному кліматі було дуже важке. Жили з мореплавства, полювання на північних звірів, риболовства, торгівлі та підбивання нових земель. Не було кому їх стримувати, бо після смерті великого короля в Франкській імперії Карла Великого - що володів західньою і центральною Європою, підкорені перед тим народи починали змагатися за свої землі та воювати з своїми сусідами. Не було кому стримувати норманські племена, яким було тісно на Скандинавському півострові, тому почали великою силою завойовувати частини Європи: південні, західні, центральні, а також через широкий океан заселили Гренландію по сучасні часи та Канадський півострів Лабрадор на десятки років та залишили через невідомі причини, майбуть брак хліба та наступів індійців.

**4. Брайчевський Михайло, Вибране, том 1, Видавництво імені Олени Теліги, Київ 2009, ст. 104.*

Норвежцям і Данцям не далеко було морем до островів Великої Британії, тому завоювали та володіли Англією, Шотландією та Ірляндією кілька століть. Інші їх частини доплили до Іспанії, Італії та північної Африки. Східні вікінги були шведського походження, що захопили побережжя Балтійського моря і через Фінську затоку дійшли до гирла Неви та Ладозького озера, де жили східні слов'яни. Це датується серединою 9-о століття, коли в полянській землі княжив Аскольд і Дір.*5

Під час правління Аскольда наша держава зростала, міцніла, до неї приєднувалися наші інші племена, як не цілком добровільно, мабуть розуміючи, що тільки в об'єднанні всіх слов'янських племен на чолі з сильним князем, зможуть зберегти свої землі від постійних кочових орд, від західних германців, від угрів, литовських лісових племен: ятвягів і жмудинів, а також від ляхів - західних слов'ян, які заздрістно поглядали на наші врожайні землі та лани золотої пшениці.

У наших степах у той час випасали хозари свою худобу, мали міцну свою державу в гирлі Дону та

Волги з мішаного населення: турецького та єврейського, прийнявши віру Мойсея. Також над Чорним морем, крім старинних грецьких колоній, були мадярські племена, що випасали худобу та снували великі плани поширити свою державу над південним Дніпром та їх невеликі поселення сягали околиць Києва. *6 Наша степова зона була дуже приманливою для різних азійських і кавказських кочових орд на випас худоби. Крім вище згаданих племен, приблизно від 6-го століття, посувалися племена турецького походження болгари, що жили перед тим над ріками Каммою і Волгою та в кінці ослелилися, змішалася зі слов'янами, які жили нижче ріки Дунаю в східніх Балканах. Створили державу під назвою Болгарія, асимілювалися, прийняли слов'янську мову та культуру. *7

**5. Брайчевський Михайло, Вибране, Видавництво імені Олени Теліги, Київ 2009, том 1, Перші Рюриковичі, ст. 103.*

**6. Ібід, ст. 486.*

**7. Брайчевський Михайло, Вибране, том 2, Видавництво імені Олени Теліги, Київ 2009, сторінки 45-81.*

Наші слов'янські племена добре розуміли, що без сильної своєї об'єднаної держави вони не зможуть оборонити свої землі та навіть втримати водний шлях по Дніпрі до Візантії, щоб торгувати, продавати, купувати все необхідне для свого народу, бо нижче Дніпрових порогів - хозарські загони нападали, вбивали та забирали все, що везлося на продаж, або що купувалося в Візантії.

Аскольд перебравши владу після трьох братів Кия, Шека і Хорива та їх сестри Либедь зайнявся частинним об'єднанням слов'янських сусідніх племен, обороняв від степових кочовиків та контролював південну Україну та північний Крим, затоку Керчи, та ті землі тоді називалися Тмутараканню. У той час населення полян з містом Київом платило данину хозарам. Аскольд провадив мирні контакти з своїми сусідами: хозарами, уграми, болгарами та вів торговельні договори з Візантією. Зв'язки з Візантією та ознайомлення з Християнством спонукало і Аскольда пізнавати засади і науку Христової віри, тому сам став Християнином і багато його дружинників та боярських родин, а також і частина населення Києва.

Слідуючі думки були написані істориком М. Брайчевським про те, що Християнство принесло п'ять головних і великих поштовхів для середньовічного громадянина в Києві і в межах Аскольдового панування. Поперше, спонукало широкий умовий розвиток, сприймання і розуміння змін в різних політичних і економічних подіях, а це було поєднано з новою феодальною аграрною системою, розвитком торгівлі, виробництва сільського знаряддя з заліза, екеономічного прогресу, виріб грошей, все це принесло великі зміни в думанні людей. Подруге, Християнство піднесло авторитет Київа поміж іншими народами і державами. Зміцнило владу князя і допомогло відкинути впливи менше розвинених і віддалених осередків. Третій позитив був у тому, що ті країни, які хотіли завойовувати та нести Християнство, уже не мали причини це робити, бо населення над Дніпром і Київ уже були Християнами. Четвертий позитив був неменший, бо Християнство принесло розвиток світогляду. Люди почали сприймати нові культурні течії, існування єдиного Бога і Творця світу. П'ятий позитив такий, що Християнство почало розвивати нову етику і мораль. Перемогу духа над тілом, прищеплювало багатьом поняття аскетизму. Дало пригнобленим людям відвагу виступати проти тих, хто їх визискував. Закликало до активности, рішучости та боронити свої права і гідність. *8

**8. Брайчевський Михайло, Вибране, том 2, Видавництво імені Олени Теліги, Київ 2009 р., сторінки 614 -616.*

Була також і сильна опозиція тих, що вірили в свою прадідівську - поганську (язичнецьку) віру і є навіть такі думки істориків, що вони підтримали прихід Олега до Київа, щоб усунути Аскольда від влади, який міняв їх систему релігійного, економічного та філософського розуміння світу та життя.

Під час панування Аскольда почала наступати зміна в аграрній системі. На північному Лівобережжі, яке було під володінням хозар, хліборобство не розвивалося так, як на Правобережжі. Іншими плугами обробляли землю в степолісових околицях, як на Поліссі. Були різні хліборобські знаряддя: початок залізних плугів з лемішами, що орали та широкими лезами лемішів обертали землю, коли на Поліссі в лісовій околиці орали деревляними плугами багато століть (ще до мого дитинства), бо грунт був пісковий, а в тих часах у них було вирубне рільництво, постійно очищали нову землю, щоб краще родила. Багатство України це була земля, вмілий обробіток та добрі урожаї. Записано, що в північних слов'ян односельчани спільно обробляли землю. Наші русини - українці скорше переходили до господарств великими родами (зберегали водчини). Населення почало розріжняти поняття "власніть і володіння землею", що привело до розвитку нового законодавства, а саме що означає право на власну землю, або тільки володіти. З цими питаннями приходив розвиток різних законів, хто має спадкувати, та чи можна продавати та кому?

Землю також уживали як нагороди за воєнні походи, як платню за державну працю. Заслужені люди: княжі дорадники, бояри, дружинники та отроки отримували княжі земельні дарунки. Творилися великі землевласники і наслідком того, так як в західній Європі, почав розвиватися ранній феодалізм. З прийняттям Християнства князі обдаровували церкву, а потім монастирі, землею. Феодальна система на взірець західних державах не була широко і повністю розвинена. На заході землевласник ніс велику відповідальність і дбав про добробут людей, що працювали на його землі, був вироблений точний контракт зобов'язань. Наші великі землевласники, особливо церкви та монастирі, несли іншу відповідальність, вони відповідали за вдів, сиріт, немічних, а також несли освіту. Люди, які працювали, мали дуже різні права і обов'язки супроти них. *9

**9. Blum Jerome, Lord and Peasant in Russia, from the 9th to the 19th century, Atheneum, New York, 1966. Це історія життя селян, аграрні справи і зміни починаючи від Київської Русі - України до 1918 р., а також і від початків заснования Московського царства до революції*

Були вибрані працівники, які мали обороняти землевласників перед нападами ворогів, йти на війну за них та пильнувати, щоб всі люди працювали та не займалися злочинством.

Держава під Аскольдовим правлінням розцвітала під впливом Християнської віри, яку він прийняв спілкуючись з греками під час його походів у Візантію і підписуючи торговельні договори. Наводився великий порядок у його державі, можна сказати, що суспільне життя ставало більше забезпеченим. Відносини між людьми ставали приязними. Християнська віра мала великий вплив на населення, поширювала справедливість, пошану до людини, співчуття до потребуючих. На жаль також і одночасно творилася й опозиція до Християнства, поганська (язичнецька) віра та її оборонці творили велику опозицію, тому Олегові і його дружинникам вдалося багато легше захопити владу від Аскольда та підступом його забити, а дипломатично продовжили Дірове правління з своїми боярами біля 10 років, щоб краще закріпити свою владу.

Олегове правління підтримували дружинники - бояри, молодші отроки, моряки, жінки та діти, що разом з ним припливли на човнах - їх називали варягами, які творили головну політичну силу біля нього. Тісний зв'язок з варягами та Новгородом тримали всі нащадки Ігоря, сина Рюрика. Володимир Великий шукав і одержав військову допомогу від варягів у боротьбі з братами за Київ, а також і Ярослв Мудрий. Цим я хочу сказати, що суспільна структура, політичні дорадники зпочатку були з варягів, які почали згодом дружитися з Київ'янками та творити нову провідну верству населення в Київі, а потім по всіх інших містах. Суспільство Київської Русі розвивалося в ранньому феодальному напрямку, що і принесло великі зміни в соціальному житті, також у створенні нових класів населення та їх відношень одних до других.

При владі був князь правлячої династії, а біля нього бояри з варяг - які часто називалися дружинниками, вони були головними дорадниками, деякі з них уже ставали власниками земель та передавали привілеї "дружинників" своїм синам (спадкові дружинники). При князеві було також 800 отроків, ця пристижева позиція була також спадкова - дідична, яка поділялася на тисяцьких та воєвод. Бояри, які мали свою землю вибирали собі особитих дорадників і отроків. Молодші отроки були військом та також передавали свій стаж своїм синам. З місцевого населення князь міг за великі заслуги та віддану працю піднести до стану дружинника або отрока, що все частіше ставалося. Також були місцеві бояри - великі землевласники, а з їх синів творили отроків, воїнів, військо князя, які мали за собою певні привілеї, бо вони боронили свою "вотчину" - батьківську землю.

Основна група людей, яка орала, сіяла, жала та косила - займалася хліборобством, це були селяни, яких колись називали від германського слова "ман", а пізніше воно набрало української вимови з додатком та зміною кількох бук "смерд", що в нашій мові стало образливим, бо вказувало на нечистий одяг, брак відповідної гігієни. Так і залишилася в історії образлива назва селянства "смерди." Треба додати, що ця кляса селян до княжої доби була самостійними господарями, а тоді поступово почала попадати в залежність князів, бояр, дружинників та платити їм данину, виконувати примусові роботи, мати зменшені права, та в випдку забитого селянина - кара була 40 гривнів, а за смерть дружинника чи бояра 80 гривнів. *10

Найгіршим було те, що навіть і в племінному устрої продавалися люди на візантійських ринках як раби, та також ця кляса рабів за княжої доби продовжувалася та називался "холопами." Вони не мали жодних прав, їх можна було продавати, купувати, використовувати при найтяжчих працях. Вони були повністю узалежнені від свого власника, його доброти чи безжалісного використовування. Деякі землевласники жили по містах і населення міст творило яких 15%. Обчисляють, що в Київі в тих часах жило біля 50 тисяч осіб, а в Новгороді 30 тисяч. Міщанство різнилися привілеями від села. По містах платити данину грішмик, а селяни - натурою. Міщанство укладало певні закони самі, які затверджували дружинники на чолі з князем, а тоді розходилося по селах. Коли кн. Ярослав здобував Київ, то за допомогу Новгородським міщанам кожному заплатив по 10 гривнів, а селянам по 1 гривню. Родове міщанство було зрівнане з боярством в політичних справах. Всі вільні господарі мали однаковий голос на віччі. *11

Велику шкоду селянству приносили міщани, купці та бояри коли позичали гроші та вимагали високі проценти (відсотки) від бідніших від себе людей. Це привело до великого неспокою та бунту в Київі 1113 р. У тої час господарства селян були самостійні. Селяни могли бути власниками холопів (рабів), а також могли затруднювати так само як і бояри "ізгоїв і сябрів", дві верстви людей, які не мали землі, мусили для когось працювати.

**10. Грушевський Михайло, Ісорія України-Руси, том 3, Книго-Спілка, Ню Йорк, 1954 р*

**11. Ібід.*

Крім того була група людей, яких називали "закупами", або наймитами, які задовжилися і за свої довги попадали в залежність того, кому були винні гроші, або наймалися на роботу.

По більших містах були купці, які дорівнювалися своїм багатством навіть боярам та мали пошану княжої дружини. Треба згадати людей, які були різними фахівцями та заробляли виконуючи різні праці, як шевці, кравці, будівничі, шклярі, слюсарі, столярі та мулярі, навіть пекарі. Згадується в історії Д. Дорошенка, що князь Володимир Великий спроваджував різних фахівців з інших держав, бо бракувало своїх майстрів діла. Що означає, що цим започаткувалося заселювання міста чужим населенням, яке століттями не жило проблемами Українського народу, а в кінці співпрацювало з нашими завойовниками, а саме з поляками та москалями. В їх руках скупчувався добробут - капітал, який вони не вкладали в розвиток держави – країни, в якій вони жили. *12

Не можна не згадати про зміну в суспільному житті Київської Русі після прийняття Християнства за Володимира Великого. Церква почала впливати на провідну верству, зм'якшувати феодальний устрій, жорстокість ставлення до селян, холопів. У короткому часі церква також стала отримувати земельні подарунки від князів, бояр та родин дружинників. Це усамостійнило церкву, розбудовувало монастирі та школи, які займалися сиротинцями, давали допомогу хворим, калікам, вдовам та всім безземельним, які працювали на церковних землях. На превеликий жаль не було упорядковано законів спадкоємства княжих престолів, тому творилося багато війн, чужих військ, які нищили наші села, забирали хліб, грабували. Тому селянство та бідні люди були невдоволені, спричиняли бунти, нелюбили бояр та творився неспокій, незадоволення.*13

Може найгіршим було те, що князі та їх сини та доньки дружилися з чужинецькими князівними та князями, що приводило до подвійної лояльности, наші князі шукали в них допомоги, а вони приходили в Україну не на допомогу, а на побільшення собі посагових обіцянок. Система феодального устрою продовжувалася після упадку Київської Русі та перемінювалася з кожним століттям в гірші соціальні обставини, структури, де населення села було використовуване на Лівобережжі московськими поміщиками, своєю старшиною - землевасниками, а на Правобережжі - польськими, ромунськими та мадярськими поміщиками.

Такі феодальні структури були в західній Європі, але там було відмінне ставлення до селянина та обов'язків поміщика, яке було основане на умові, законі та правах, чого не було в Україні. *14

**10 Дорошенко Дмитро, Нарис Історія України, 2 видання, К. 1991.*

**11. Грешевський Михайло, Історія України-Руси, том 3, Книго-Спілка, Ню Йорк, 1954.*

**12. Ібід, том 3.*

**13. Ібід, том 3.*

**14. Ворлд Бук, Енциклопедія том 7, Чікаґо, 1967.*

Селянство було використовуване під час всіх періодів нашої історії, тому маю надію, що сучасний провід нашої держави задумається, як упорядкувати земельну господарку та піднести життя нашого селянина на вищий щабель суспільного життя. Бо мудра земельна господарка в державі забезпечує добробут, здоров'я кожного громадянина та повинна вимагати найбільшої поваги до тих хто від сходу сонця працює на землі, а також з відповіднею винагородою.

Завдяки зібраним законам у "Руській Правді" князем Ярославом Мудрим та його синами, життя селян стало більш забезпеченим під час Київської Русі, але нажаль не упорядкувалися тверді закони спадковости Київського престолу, що і привело не тільки до упадку Київської Русі, а також і Волинсько-Галицької Держави.

У наслідок того Український Народ був поневолений, нищений багато століть.

Любов Василів-Базюк (Торонто,Канад),
Магістер наук бібліотекарства та інформацій

Література:

Блюм Джероме, Лорд енд Пезент ін Рашшіа (Пан і Селянин в Росії) від 9-о століття то 19-о, Атгенум, Ню Йорк, 1966 (в англійській мові).
Брайчевський Михайло, Вибране, том 1, Видавництво імені Олени Теліги, Київ, 2009.
Брайчевський Михайло, Вибране, том 2, Видавництво імені Олени Теліги, Київ, 2009.
Дорошенко Д., Нарис Історії України, 2 вид. , К. 1991.
Ворлд Бук, Енциклопедія, том 7, Чікаґо, 1967.
Грушевський М. Історія України-Руси, т. 3, Ню Йорк,
Світлична В.В. Історія України, Київ 2008.

«ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА»

Хто замовляє самообман

В одному західноукраїнському селі колись сталася пригода. Якийсь там чоловік похвалявся, що був десь там з однією жінкою... Історія, на жаль, поширена. Жінка подала до суду. До свого, сільського. Це брехня, заявила, поговір. Суд – а то поважні сільські господарі – почав розглядати справу. Чоловік каже так, жінка каже – ні. Тут заплутався б навіть наш «чесний» Конституційний Суд. Тільки не ґазди, які розуміють, що таке гідність людини. Судді порадились трішки і присудили: чоловікові – тридцять буків. Мотивація: якщо був, щоб не базікав. Надіюсь, всі збагнули, що вирок виконано тут же. При радісному хіхіканні "потерпілої". Але найцікавіше далі. Жінці – тридцять різок. Екзекуцію має виконати її чоловік вдома. Мотивація: про всяк випадок. Можна не сумніватися, чоловік постарався вже на славу. Оскарження, що не дорахував, не поступало. Як наслідок – всі задоволені, збереглася сім'я, жіноча честь, вдоволена жага помсти у чоловіка, його амбіція, а хвалька проучено.

Слід звернути увагу ще й на те, що у справі немає жодного юридичного прецеденту – не може бути юридичним аргументом фраза «про всяк випадок»; але що найважливіше – суд продемонстрував унікальну повагу до людини. І до жінки, і до її чоловіка, й, навіть, до хвалька – отримавши тридцять палок, він звільнявся від провини…

Повага до людини – це один з універсальних архетипів людської культури, її підмурівок, це засади економічного й духовного розвитку суспільства. Повага до людини – основа основ здорового соціуму. Саме на повазі до людини вибудовується європейська цивілізація.

У державі, де всі заклади, системи, організації, завдання яких полегшувати життя громадянам, служать винятково для заробляння грошей, про повагу до людини і мови бути не може. (Маршрутки служать не для перевезення людей, а для заробляння грошей, медицина, університети, державні установи працюють для збагачення певних суб'єктів. Лікування, навчання, послуга чиновника чи юриста – то побічний продукт). В такій ситуації не може бути й мови про розвиток і здоров'я суспільства.

Люди це розуміють, обурюються і… безперестанку демонструють свою зневагу до ближнього. Нерідко – агресивно.

Ми забули (або не знали), що гроші, які здобуті злочинним шляхом чи тим, що заради них був зневажений ближній, не приносять сподіваної користі.

Шкода, та цього не розуміє ні українська влада, ні особи незаконного збагачення. Вони навіть поняття такого, як повага до ближнього, не здатні второпати. Відсутній понятійний апарат. Замість нього – клубок хватальних рефлексів.

Це зауваження не для того, аби ще раз роздряпати суспільну виразку.

Просто раз влада заявила, що взялась боротися з корупцією, то ми теж маємо право на свою думку.

Хлопці, не обманюйте себе, світ і нас. Ви ж то добре знаєте, що без розуміння причини корупції будь-яка спроба боротися з нею – марна справа.

А причина надто проста – це лінощі, жадібність, бажання вкрасти, бажання влади над людиною, неповага до таких національних архетипів як відповідальність, честь, гідність.

Якраз те, що століття нав'язував нам російський більшовизм. Хочемо нагадати, що ці якості розвиваються в Московії віками. З часу завоювання Батиєм племен, що населяли басейни річок Оки і Волги, і асиміляції з ними. А московський більшовизм і путінізм є спадкоємцями того субстрату, який вийшов з цієї асиміляції.

Не треба нагадувати, що все це є складовими дикунства. Дикунства, яке несумісне з культурою, цивілізованістю. Правда, воно, дикунство, вміє одягатися в шати пристойності; однак, є характерна риса, яку дикун приховати не вміє – у нього замість розуму сильно розвинені хапальні рефлекси. Тому він завжди хитрить. Ще у нього виразно проявляється страх. Дикун понад усе боїться дати щось ближньому. А добро, яке заробив ближній чесною працею, викликає у нього ненависть і хворобливе бажання забрати його собі. Та ненависть безпричинна і сліпа; а в гонитві за наживою він не зупиняється ні перед чим. Єдине, що може стримати дикуна – загроза для життя. Та коли загроза зникає, рефлекс наживи вмикається знову, а затим – нове загострення клептоманії та незрозумілого озлоблення.

Ми це спостерігаємо щоденно.

Помилково думати, що дикуна можна виправити розмовою з добрим психологом або читанням розумних книжок. Такий уже знищив у собі здатність сприймати шляхетне й прекрасне. Він зневажає світ і людей, а нагадування про величне викликає у нього шал.

Для України дикуни – то найгірший ворог. Як зовнішній, так внутрішній. Вони знекровили державу вакханалією клептоманії, вони посіяли зневіру у людей, вони намагалися й намагаються викрасти у нас перспективу. Що робити з ними? Внутрішніх втиснути у жорсткі рамки закону, зовнішніх – перемогти.

Корупція – це не соціальна проблема, як про це говорить наша влада, корупція – це психічна хвороба. У розвинених країнах клептоман нерідко стає пацієнтом психіатра, частіше – халепою для наглядача у спеціальному закладі.

Там розуміють: тому, хто обрав шлях дикуна, вже нічим не зарадиш.

Корупцію не подолає ні президент, ні парламент, ні уряд. Цю хворобу може подолати тільки сам організм. Цебто, суспільство. Суспільство мусить зцілити себе само.

Найперше – кожен громадянин повинен зрозуміти, що ми сильніші за корупціонера будь-якого рангу.

Друге – кожен член суспільства мусить зрозуміти: ти взяв хабар, значить, ти ворог. Ворог держави, сам собі і своїм дітям. Ти дав хабар, значить, ти ворог. Ворог держави, сам собі і своїм дітям. Ти продав свій голос – незалежно де: на виборах, на конкурсах, в парламенті, – значить ти ворог. Подумай! Твої нащадки будуть рости в батьків, які продали гідність! Які відмовилися від статусу «людина розумна».

Компромісів бути не може.

Продажним слід запам'ятати: хто не бачить себе, той не бачить прірви перед собою.

Це вже усвідомило наше юнацтво й люди середнього віку. Особливо ті, які шкірою відчули ворога і стали на захист Батьківщини. Ці хабарі давати не будуть. А вони – взірець для памолоді.

Немислимо, але ми живемо в парадоксальний час, коли молодь сприймає життя мудріше за зрілих.

Третє – мусимо розуміти: якщо ми не виріжемо метастази тієї хвороби, то організмові загрожує небезпека. А отже – кожному з нас. Ми самі повинні зробити вибір – жити у цивілізованій державі, де людину поважають і вона вільна, чи жити з дикунами й самому тихо перетворюватись на дикуна.

Суспільство мусить зішкребти з себе весь отой московсько-азійський смертоносний бруд, інакше продовжуватиме гнити й смердіти.

Не так воно важко, як може здаватися. Нам просто необхідно усвідомити, що ми є вічними мандрівниками до Істини, а дикун – це сміття на нашій дорозі.

Також треба пам'ятати, що чим досконалішим і мудрішим стає суспільство, чим більше своїх вад і фобій воно долає, тим ближчою стає Істина. І тим яскравіша перспектива для кожного реалізувати себе у найзмістовнішому вияві.

І ще. Кожен українець мусить усвідомити, що ми не зобов'язані вибачатись перед пеклом за те, що ми є і за те, що ми стаємо сильнішими і мудрішими. Хай пекло біситься у своїх московських міазмах.

Також нам доведеться уклінно вибачатися перед Небесами за те, що ми надто довго вагалися, чи треба нам розумнішати. Особливо це стосується влади. Всіх рівнів.

Щодо влади, то суспільство мусить дати їй зрозуміти, як вона має діяти. Найперше вона зобов'язана нарешті второпати, що вже пора відмовитись від здійснювання влади над людиною і від привласнення ресурсів (на їх розробку слід наймати менеджерів). Влада мусить вивчити ресурсну базу держави, щоб керувати ресурсами, товаро-фінансовими потоками і примножувати їх; гармонізувати виробничі процеси, науку, бізнес, організувати захист держави та її громадян. Для цього вона має розкріпачити продуктивні сили нації і невідкладно налагодити нормальне життя суспільства.

Уже зараз влада повинна б заявити, що у найкоротший термін буде прийнятий закон, згідно якого кожна дитина в Україні, незалежно від її статків, матиме можливість отримати добру освіту. Це не просто, бо треба ще підготувати вчителя… І – навчителя вчителя… Але роботу починати необхідно.

Коли в Україні було за п'ятдесят мільйонів жителів, на черзі на житло стояло один мільйон. Зараз нас на кілька мільйонів менше, а на житло чекає півмільйона чоловік. Мовчимо про тих, хто не записаний у чергу, а жити ніде, або нестерпно проживати з батьками. Треба нарешті зрозуміти, що держава ніколи сама не зможе розв'язати житлову проблему.

А питання вирішується просто. Тому, хто бажає побудувати житло, надається земля. Земля оцінюється дорого, але з виплатою років на п'ятдесят. Причому, починати виплату потрібно не раніше як за десять років. На цю землю Комерційний Банк (або спеціально утворений) дає забудовникові – а це може бути як індивідуальний, так і колективний – цільовий кредит. На матеріали і роботу будівельників. Коли будинок готовий – а це вже ВВП – Національний банк робить грошову емісію, надає власникам будинків довготермінову позику, аби ті розрахуватися з КБ. І ніякої інфляції. Можна ще поставити умову, щоб обов'язково використовувались технології, які заощаджують енергію. Та вся Україна вкриється сонячними колекторами. Подібний проект не тільки дасть роботу сотням тисяч, а й допоможе вирішити багато нагальних проблем. Плюс – дасть поштовх для реалізації задумів архітекторів, інженерів, тих, хто досліджує і виробляє нові матеріали, технології.

Можна з абсолютною певністю сказати: почнеться будівництво нової України.

Що важливо. Для реалізації цього проекту не потрібні бюджетні гроші – хіба що на заробітну плату ледачим чиновникам, – але він може принести в державну казну десятки й десятки мільярдів.

Ми даємо собі звіт, що навіть обговорення цієї пропозиції не буде. Не тому, що проект нездійснений. Тому, що він здатний багатьом владним корупціонерам обрізати всі можливості до незаконного збагачення…

Сучасна влада, як і її попередники, так прилипла до енергоресурсів, що не відшкребеш. Зрозуміло, від них – надприбутки. Тут і відразу.

Немає сумніву – вона розуміє, що ми мовчимо, бо йде війна; тому й не поспішає виконувати покладені на неї функції, а тихо продовжує діяти, як діяли злочинці Януковича. Але війна закінчиться, варвар притихне, хто втече, кого посадять, а кого депортують, а за помилки владі доведеться відповідати. Ще більше – за злу волю.

Ага. При чому тут випадок в західноукраїнському селі? Та ні при чому. Просто подумалось, що якби нашій владі… Так, про всяк випадок… Але привселюдно.

P. S. Уже закрив файл, як раптом виникає питання до нашого Прем'єра. А для виконання екзекуції оголосити конкурс, чи, може, дозволити усім, хто хоче? Як на мене, другий варіант кращий. Демократичніший…

Ярослав Трінчук

«СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ»

СТРУКТУРОВАНА КОНСЕРВАТИВНІСТЬ ПОСТМОДЕРНУ

Рецензія на книги Віри Вовк
Вовк Віра. Вогонь Купала. – Львів: БаК, 2014. – 140 с.
Вовк Віра. Ораторія хвали. . – Львів: БаК, 2014. – 168 с.

Ольга Рєпіна (м.Дніпропетровськ)

Хай зникнуть між нами роздори і чвари, щоб мудрому розуму місце лишити.

Віра Вовк

Наша пам'ять як аптека

Марсель Пруст

Найпопулярнішою в наш час стає література, що відмовилась від статичного вивчення якихось явищ і цікавиться розвитком, динамічними змінами та вивченням людини НЕ-відокремленої від життя, а у вирі подієвості, разом із персоніфікованою за допомогою креативних сплесків архітектонікою особистісного простору самої людини.

Однак, будь-яка архітектоніка вимагає певної структури для того, щоб автор був у змозі повною мірою донести свої задумки до читача. Структурованість ідеї в будь-якому креативному тексті гарантує якісний виклад матеріалу, який надає спроможність реципієнту поєднати особистісний та загальний світи, які співіснують в суперечливій взаємодії:

«Між нами розтань.
Срібні рейки біжать у даль.
Віє самум і западає смерк.»

(«Розтань», із книги «Вогонь Купала»)

З цієї точки зору книги Віри Вовк якнайкраще підходять на роль компасу, який надає реципієнту можливість засвоїти щось значуще й споріднене духовно, здобути нову ступінь свободи, зменшити переживання відносно неструктурованого майбутнього:

«Кожен день скоро світ удогонь життю
Приймаю Господні дарунки,
Сторицею спрожогу дані,
Коли вже нікого навируч»

(«Подяка», із книги «Вогонь Купала»)

Письменник чи поет завжди балансує на стику граней минулого-теперішнього-майбутнього, що зрозуміло, оскільки література ніколи не існує у відриві від життя – будь то спогади, опис сьогодення або фантоми майбутніх подій. При цьому не варто займатися творчістю, якщо в основу ставиться завдання насипати «солі на свою життєву рану», або страждати заради самого процесу

страждання. У цьому випадку результатом творчості може стати або невротизація самого автора, або незадоволення реципієнтів, які будуть поглинати продукт творчості. З іншого боку, не можна залишатися в'язнем минулого. Необхідним є вільний і конструктивний аналіз своїх почуттів та апперцепцій для того, щоб випадково не заскочити на ескалатор, що веде до заперечення всього, що торкається життя. Писати про минуле в сьогоденні потрібно так, щоб зміцнювати сприйняття майбутнього.

«Також і без ювілеїв діймо щось путнє,
Хай дякує історія, а не сучасність!»

(«Порада», із книги «Вогонь Купала»)

Але, слід зазначити, що всі ці три часи життя у кожного відображаються в свідомості по різному – у когось вони триєдині, а хтось сприймає їх відокремлено. Що є правильним, я не знаю, оскільки ніколи не можу сформулювати межі норми сприйняття життя та часу, які у сучасному постмодерністському просторі є досить умовними та персоніфікованими емпірикою.

«Я – припутень, купальське зілля,
Я – тризуб на твоїй стежці!»

(«Трипутень», із книги «Вогонь Купала»)

У контексті сприйняття часу Віра Вовк ознайомлює нас зі своїми роздумами відносно таких важливих філософських категорій як «життєвий шлях», «несвобода», «життєвий світ». У авторки збірки «Вогонь Купала» є величезна віра в те, що в самовиявах людина повинна почуватися якомога незалежною, вільною, довершеною, досконало самостійною, з повним розкриттям сутнісних сил.

«Це фасія сучасності. Комусь
Ускрут прийдеться залишати
Перуки, декорації і усе
Пусте хабоття цього світу.
Увесь потужний скарб
Розсиплеться піском. Гординя
стане послугача трабантом»

(«27.Ангел», із книги «Ораторія хвали»)

У кожного в житті свій неповторний шлях шукання… Шукання сутності своєї особистості, свого єства, способу самопрезентації, опору та незламності для того, щоб завжди тримати під ногами не те що шлях, а хоча б стежку, яка б надала можливість не зануритись в особистісний хаос і тривіальна людська ненажерливість.

Дозволю собі для ілюстрації звернутися, на мій погляд, до найліричнішого вірша у книзі «Вогонь Купала», який демонструє структуровану особистість, що сповна функціонує у класичній ситуації життєвої боротьби-смерті й має форму постмодерністського випереджального відображення, і долає перехід від звичайного життя до героїзму.

Смерека

«На обриві скелі,
Лицем до вітру та негод
Стоїть смерека.

Не просить ласки
За щедрість краси.

Не жалій її,
Вона перебуде,
А впаде, то не навколішки,
Але стовма»

(із книги «Вогонь Купала»)

Процитувала вірша повністю, тому що жодної фрази, слова не захотілося залишати без його вербального «побратима» по строфі, настільки влучно виражене прагнення особистості до волі і незламної життєвої позиції. Чому це важливо? У сучасній Україні, коли глибоким перетворенням піддається сама теорія національної ідеї та національного характеру, такі архетипічні характеристики як «падати не навколішки, але стовма» є запорукою того, що ми витримаємо і впораємося з тією ситуацією, яка так стрімко і оглушливо вдарила по нашій країні.

Тут вгадуються характерні особливості самої авторки, поривання якої назустріч іншим, бажання пізнавати і дізнатися інших – це фактори особистісної творчої стійкості. Стійкості, якій автор особисто навчає читачів:

«Підіймай своє горде чоло, Україно!
Твої рани криваві сто народів узнало.
Ти безсмертна в історії людства,
І святиться ім'я твоє в зачудованім світі»

(«Голосіння», із книги «Вогонь Купала»)

«ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ»

ЦВІТЕ БУЗОК

Цвіте бузок у київському парку,
на пагорбах.
У чарівному вбранні
мов наречена, в трепетнім чеканні
видніється долина за Дніпром,
і пахощі згустилися над парком.

А серце і радіє, й завмирає, -
адже так ніжно і розчулено кохає
свою Вітчизну з весняним бузком,
аж рветься із грудей: не треба раю...

Бо рай той - Батьківщина у цвіту,
в прекрасному і запашнім бузку
теж молодіє древній Київ,
над уквітчаним Дніпром.

- Оксана Маковець, НСПУ, Сіфорд, Вірджінія. США

«НАШІ ПЕРЕКЛАДИ»

ведучий рубрики Сергій Дзюба

Володимир Федоров

Відомий поет, прозаїк, драматург. Тривалий час мешкав на Крайній Півночі, в Якутії. Лауреат Державної премії Якутії, премії Кирила і Мефодія, Міжнародної літературної премії імені Миколи Гоголя «Тріумф» (Україна, 2015) та багатьох інших нагород. Член Міжнародної літературно-мистецької Академії України. Автор поетичних книжок «Автограф душі», «Червоний янгол», «Небесний пілігрим» та ін., кількох повістей, роману «Сезон звіра», десяти п'єс, ряду науково-популярних видань про традиційні вірування.

З КНИГИ «НЕБЕСНИЙ ПІЛІГРИМ»

* * *

Він зійшов по скелях в піднебесся,
І його перстом торкнувся Бог, –
Щоби пісню заспівав чудесну
Від земних звільняючись тривог.

Щоб у ритм потрапив гість прийдешній,
Наче янгол в божу колію;
І віддав їй так необережно
Доленьку і душу всю свою.

Щоб збирав удачу по крупинках,
Не шукав осяяння в мізку,
А складав у зоряну торбинку
Вистраждані строфи на шляху.

Щоби ніс тернову діадему
З радістю і болем на лиці;
Все життя складав одну поему,
Та збагнув це лиш наприкінці.

Щоб лишався мандрівним поетом,
Щастя на слова міняв і щем;
Як і всі, безславно канув в Лету,
Ледь торкнувшись вічності мигцем.

* * *

Іду вперед по лезу я ножа,
Все балансую: не душею – тілом…
Того, що відбулося, – вже не жаль,
А в спину знов летять вогненні стріли.

Від леза п'яти зранені горять –
Нещадна сталь! Хоча б не скиглить всує…
О, як довкола репетує рать
Про те, що я неправильно крокую.

А я кричу: «Отямтеся, сліпці,
Хоч крок зробіть за мною – стачить сили?!»
Багато розвелося мудреців
Під цим блідим розгубленим світилом.

Та мудрість їх не варта вже й гроша,
Вона – мов піни бульки не чуттєві, –
Іду вперед по лезу я ножа,
А їх воно розрізало б миттєво.

* * *

Свистять повз мене стріли Аполлона,
Вогонь до третіх не горить півнів, –
Скуйовджені он рими, мов ворони,
Сидять понуро на стовпах віршів.

Над аркушем безсило горблю спину –
Не розірву ніяк зіркових пут...
І вкотре наді мною гордим клином
В безсмертя інших віршики пливуть.

ПРОФЕСІЯ

Я лечу серед ночі понад краєм зловісним –
Вам віддам своє серце серед болю й плачу.
Я лечу, немов янгол, тільки янгол – залізний:
Я без крил цих залізних ніяк не злечу.

Я лечу – битий янгол із російського пекла,
Де смола над багаттям все пливе через край.
Я – неправильний янгол, та комусь же це треба –
Піднімати ці душі у придуманий рай.

Я трублю – хрипкий янгол: вже і горла не шкода,
Щоб мій голос надії дав зневіреним сил.
Я спішу – дурник-янгол, і моя нагорода –
Двісті грамів пластиду для відірваних крил.

ОСІННЄ

І знову ночами мені – не до сну:
Ввижаються то шарудіння, то сміх, –
Золотом смуток в віконце – тук-тук –
Найвеселіший з усіх.

Знаю, вона – найпрекрасніша в світі,
Не з сонму злих і худих жінок.
Від неї ростуть гриби та діти,
А поетів знаходить Бог.

І спраглі великої таїни,
Розверзаються раптом віщі уста.
І сходять до них нероздільні, мов сни,
Життя та Смерть, Печаль і Краса.

* * *

«Відстраждається, перемелеться...» –
Заклинає себе ночами.
Млин, колеса… – часу хурделиця,
І дроблять жорна печаль.

«Перемелеться, відстраждається...» –
В порожнечу – слова, мов тать.
А печаль ніяк не кінчається,
Хоч і жорна стерлись, мовчать…

Очі – стомлені, спорожнілі,
Хоч би виплакав чи роса…
А з-під жорна краплі багряніють
І здіймаються в небеса.

* * *

Ваш світ поету постіль не постелить,
Та втішусь вкотре світлою печаллю, –
Мої вірші живуть у Вас в оселі,
І сон охороняють Ваш ночами.

Незримі, наче янголятка з раю,
Вже не підвладні світу і мені,
Знов пошепки вони себе читають,
Коли Ви посміхаєтесь вві сні.

Українською переклав Сергій Дзюба

«ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ»

Готуючи цю публікацію до друку найперше хочемо попрохати вибачення у її автора. Бо ще в листопаді 2013 року в Січеслав надійшов конверт з поезіями Боголюба (Івана) Свириденка (Овчаренка) з американського штату Коннектикут. Але потім почалися усім відомі трагічні події в Україні. Під час війни якось не до поезії. Однак, життя таке продовжується. І нині ми радо презентуємо вірші нашого земляка з США, уродженця Дніпропетровщини.

І нехай часами його поезіям бракує технічної вправності, а прискіпливі літературні критики скритикували б їх ще за якісь недоліки. П, як на мене, у віршах Боголюба Свириденка найважливіше людська душа і в певній мірі історія наших людей на землі Вашингтону.

Цікава і повчальна доля цієї людини. Опинившись на чужині юнак з Січеславщини не просто опанував західний спосіб життя і зберіг власну національну ідентичність, а й зробив вдалу спробу примножити рідне в житті українців на еміграції, а потім й в отчому краї. Разом з коханою дружиною і вірним другом Світанною Боголюб Свириденко став одним із засновників громад РУНВІри в діаспорі. Можна довго дискутувати про погляди послідовників Рідної Української Національної Віри, але те що ці люди правдиві патріоти свого народу не підлягає сумніву. Взявши на себе не простий тягар поширення вчення РУНВІри в українському світі Іван Свириденко приймає священицький сан цього духовного вчення – стає рунтатом і набуває давньоукраїнського імені Боголюб . Його дружина Світлана з дому Черепаха підтримує чоловіка й освячується як рунмама Світанна. Родина Свириденків була з тих на кому десятиріччями трималася справа РУНВіри спочатку в еміграції, а потім в Україні. Вони як могли опікувалися самотнім засновником українського духовного вчення Учителем Левом Силенко, утримували і турбувалися про храм РУНВІри Святиню Оріяну в штаті Ню-Йорк.

Я довші роки мав приємність знати цих людей. Як і їх дітей сина Ярослава та доню Наталю, напівіталійця з українською душею онука Дарика. Що можна сказати про цю родину в двох словах?

Великі трударі , сповна віддані своєму народу і вперті до крови у відстоюванні своїх ідеалів. І хоч молоді роки рунтата Боголюба і рунмами Світанни вже далеко позаду вони, як завжди, у борні «за своє». І це не лише праця на ниві РУНВІри. Так рунмама Світанна в зрілих роках освоїла комп'ютер і нині завзято воює проти кремлівських ботів на інформаційному фронті. Стріляє влучно і прицільно саркастичною реплікою, переконливим фактом.

А у листі Баголюба Свириденка котрий наприкінці 2013 року надійшов до редакції були такі рядки:

« ..Жалкую що не підписував свої вірші також як Овчаренко. Але батько був арештований і розстріляний за підтримку петлюрівської армії. Я не мав права наражати на небезпеку і себе, і рідню в Україні. Та був щасливий, коли мій «петлюрівський» дядько Степан під час нашої зустрічі в Полтаві у далекому нині 1976 році побачивши символ Трисуття – Тризуб на ланцюжку в Світанни розплакався і сказав: то значить наша справа не пропала - жива…»

Як і живі добрі справи і діла родини Боголюба і Світанни Свириденко!

Фідель Сухоніс

На священній годині у Святиня Матері України в Спрінґ Ґлен (США) рунтато Боголюб Свириденко разом з онуком Дариком

ЗУСТРІЧ ВЕСНОЮ

Цього вірша присвячую Тому,
Хто став в одно зі мною
Одне другому присяглись
Пішли в життя, в далекую дорогу
Ти появилась немов ластівка весною
І запалила огонь в душі моїй
Ти принесла весну й кохання із собою
Бажання стрінутись прийшло мерщій

Весняний вечір на землю спадає
І ми перший раз, стрінулись у двох
Наче нікого вже немає
І серця радістю наповнені в обох
Ми йшли над річкою тихою ходою
Можливо й думали в одно
А місяць сходив низько над водою
Сипав промінням аж на дно

Ми так ішли, годину може дві,
Забув уже не пам'ятаю
Зморившись трохи, й сіли на траві
І крадькома тобі, я в очі заглядаю
А потім злехка я тебе обняв
Як влюблену і запашну лілею
І міцно я тебе поцілував
Від тоді стала Ти моєю

1954 р.

ДЛЯ НАШОГО ЛЮБОГО ДАРИКА!

Дорогий наш внучок Дарик,
Мама й Тато Тобі життя дарували
І на войовничу планету Тебе прислали
Дідо й Баба Тебе впізнали,
І Золотком Тебе призвали

А щоб на цій планеті мирно жити,
Треба й азбуку завчити
А найголовніше це літери Ти і Я,
Якщо появиться тільки Я Я Я,
Це воююче знання,
Це ознака десь згубилось Ти,
І його треба негайно знайти

Щоб був на планеті аліянс,
Поміж Я і Ти, мусить бути баланс.
Якщо балансу не зумієш знайти
То буде завжди боротьба між Я і Ти.

Грудень 2003 р.

МИ МОЛОДІ!

Ми всі з під солом'яної стріхи,
З України помандрували з усіх сторін.
Голодні босі немаючи
ні щастя ані втіхи,
Пішли ми в світ і правді навздогін.

О молоде я всіх вас закликаю
Нехай не буде, Ваша хата скраю
І без найменшого роздуму,
Ставайти в лави нашого ОДУМу

Щоб в нас була одна мита,
Свідома, Сильна, і Свята.
Тоді ми будем з гордістю іти,
До нашої спільної Мити.

І.Б.Свириденко, 1965 р.

ДУША ПРАВДИ!

Літа душа по всім світі,
І правди Шукає.
Де небула – непитала,
А правди немає.

Лежить вона затоптана,
Ніхто і незнає
Що насвіті правдивої,
Правди вже немає

Кожний тепер по свойому,
Й свою правду має.
Бо світ тепер такий настав,
Самі бузу-віри,
Хто ізбреше красно-мовно
Тому й народ віри,
Були й унас Правдоносці,
Тепер оніміли.
Лишень тому, що збрихати
Вони не посміли.
Ось таку принесла новину,
Душа моя подруга,
Що інший народ,
І правда вже друга.

Коли в нашому народі
Згода й єдність буде,
Тоді в нашій Україні,
Своя правда Буде.

І.Б. Свириденко, квітень 1961 р.

ВІНОК ПІД ЦЕРКВУ ПАМЯТНИК В БАМВРУЦІ В США

Ти одинокий Велетню,
Серед чужого поля.
Стоїш замріяний,
Як у степу, самітная тополя.
О Велетню, будь свідком жертв,
Незчислених мільйонів.
Що віддали своє життя
Невитримавши – дяволських законів

Прийми усіх, що віддали своє життя,
На каторзі, з голоду, чи в бою.
Щоб не пішли у забуття,
Хай будуть всі з Тобою!
Воздвигнули Тебе, але не в Києві,
Не над Дніпром у полі,
Хотя й на чужині,
А всеж-таки на Волі.

І.Б. Свириденко, березень 1961 р.

КАРО-ОКА

О дівчино ти Кароока
Моя навіки краля одинока
З душею чистого кристалу
І коси сплетені до стану
Струнка і жвава ніби лань.
Кохаю поглядом сказала без вагань.
Ти розквіт у житті моїм
Збудила поглядом своїм
Твій чар, і красу дівочу
Такою бачити назавжди хочу
Не вабить мене твоя модерна «кара»
Підробка губ,
очей і брів твоїх маскара
Я люблю тебе незате
Що розкішне твоє «декольте»
І признатись тобі я мушу,
Що люблю я чисту Твою душу,
І твій природній дар,
А не підробку всяких маскар
Я веселкою на тебе зійду
Чар кохання із уст твоїх зіпю

І.Б. Свириденко, 1964 р.

«З ІСТОРІЇ КОЗАЦЬКОГО КРАЮ»

НА ЧЕСТЬ КОЗАЦЬКОЇ ЗВИТЯГИ

Селі Шульґівка на Царичанщині встановлено пам'ятний знак: «Запорозьким козакам, які заснували с. Шульґівка, та в році Божому 1776-ому, місяця травня, 26-го дня до спорудження соборно заклали дерев'яну церкву в ім'я Успіння Пресвятої Богородиці . Камінь освячено 26.05.2015р. на знак духовного єднання між поколіннями.» Ініціатор встановлення пам'ятного знаку краєзнавець Зіна Бублей вважає , що цей символ розширить національний, культурний та духовний простір села, що сприятиме відродженню народної пам'яті про козацьку історію поселення, заснованого на землях Вольностей Запорозьких часів Нової Січі. Перед освяченням пам'ятного знаку, мешканці села прослухали історію українського козацтва, а також «Думу про заснування с. Шульґівка запорозькими козаками», написану місцевим поетом М.Ф. Богомазом. До ініціативи встановлення пам'ятного знаку долучились: фермер Єлісеєнко І.А., староста церкви Лазур І. М., підприємець Яцин В.І. - справжні патріоти рідного краю.

Влас. Інформ

«З ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ»

ЧОМУ РІЧКИ МАЮТЬ ТАКІ НАЗВИ?

Мова піде про назви двох головних річок Кривого Рогу – Інгульця й Саксагані. Як виникли ці два гідроніми остаточно нез'ясовано й досі, хоча версій з цього приводу не бракує. В одному усі дослідники погоджуються: назви річок мають тюркське походження.

Єдиним лінгвістом, який вважав, що Інгулець мав спочатку давньоукраїнську назву, яка пізніше була перероблена татарами, був відомий український науковець-топоніміст 20 сторіччя СтрижакО.С. Вчений стверджував, що слов'янське плем'я уличів або угличів, яке, на його думку, мешкало в 6-8сторіччях між Дніпром і Південним Бугом дало назви Угол двом річкам:Інгулу та Інгульцю. Татари, які зайшли на ці землі пізніше, нібито переробили слов'янські назви на свій фонетичний манер й виникли гідроніми: Інгул та Інгулець. Та ніде, в ніяких рукописах не були документально зафіксовані назви Угол стосовно річок Інгул та Інгулець. Так що версія відомого професора збудована на піску.

Автор погоджується з думкою вчених, що гідроніми Інгулець та Саксагань тюркського походження. Але що саме вони означають?

Почнемо розмову з найбільшої криворізької річки - Інгульця. Інгулець – це малий Інгул, в цьому тлумаченні немає сумнівів. Тоді, що таке Інгул? Такого слова в кримсько-татарській мові не існує. Може не збереглося? Як відомо, азербайджанська і турецька мови найближчі за лексикою до кримсько-татарської. Але і в цих мовах такого слова не існує. Правда, в турецькій мові є фонетично близьке слово angul, що означає тихий, ледачий. І деякі дослідники пропонують визнати, що Інгул утворився від слова angul/ Може й справді Інгул –це великий ледачий, а Інгулець-це малий ледачий? Чому б і ні?

Та давайте побіжно поглянемо, як називали татари інші річки на півдні України? Чи могли вони таким чином назвати річку? Татарських назв річок цілком достатньо, щоби зробити певний висновок. Передусім, що кидається в вічі: татари не використовували для назв річок прикметники, а тільки іменники. Альма, Джарджава, Кагамлик, Кагарлик, Ковсуг, Куркулак, Сугоклія, Тагамлик, Ташлик, Тилігул, Ягорлик та інші річки означають іменники. Наприклад, назва Кагарлик утворена від тюркського kagar, що означає робитися синім, блакитним, а суфікс luk перетворює це слово на іменник ; тож Кагарлик - це тотожно нашій назві Синюха. Назва Ташлик утворена від тюркського tas – камінь, тож Ташлик – це тотожно нашій назві Кам'янка. Усі ці факти переконують, що представники тюркського етносу ніяк не могли назвати Інгулець ледачим. Та й ледарем також ні, тому що невідомо, щоби татари називали річки з переносом на них людських якостей. Так річка Альма означає яблуко(татарське alma –яблуко). В долині цієї річки росло багато яблунь – звідси й назва річки. Назва річки Ковсуг утворилося від двох татарських слів qoy – вівця suv- вода. Назва річки Сугоклія утворилося від слова sugak – сайгак. В долині цієї річки було багато диких кіз – сугаків.

Усі наведені приклади показують, що татари не мудрували у назвах річок. Річка з кам'янистим дном – Ташлик, біля річки багато яблунь –Альма, біля річки багато диких кіз – Сугоклія. Все просто, ніяких метафоричних вигадок. Тому шукати етимологічну назву Інгульця треба в простих поняттях.

Перший висновок, який можна зробити, це те, що річка не названа одним словом. Тоді будемо шукати два слова, які позначають назву Інгул. На українській мапі є ще дві маленькі річки зі складником гул: Чингул(Запорізька обл.) та Тилігул(Одеська обл.). Є тлумачення назви ріки Тилігул – це від турецького Deli Gol, що означає скажене озеро. Виникає думка, що й Інгул складається з двох слів: ін та гул. Якщо гул – це озеро, водойма, то що тоді означає ін? Є тлумачення, що ін – це печера. А печера тут до чого? Щось не зв'язується. Виходить, що Інгул – печерна ріка чи печерне озеро. Знову отримали нісенітницю: то був ледачий Інгул, тепер маємо печерний Інгул.

Та не будемо більше стьобатися. В чому схожість річок Тилігул, Чингул та Інгул? Чому маленьку річку в 43кілометри довжиною назвали Чингул? Всі три річки мають широкі заплави, що дозволяло татарам називати їх озерами. Існувало й кримсько- татарське слово ini(eni), що означало широкий. Таким чином Інгул – це широке озеро(водойма). Відповідно Інгулець - менш широке озеро(водойма). Якщо подивимося на заплави Інгула та Інгульця, то в своєму пониззі вони складають кількасот метрів, так що річки цілком виправдовують свої давні татарські назви.

Що стосується історії назви другої криворізької ріки Саксагань, то тут не треба робити великих і довгих пошуків. Турецьке слово saksagan означає сорока. Чому татари назвали річку пташиним ім'ям? Гадаю, що все дуже просто: в долині річки колись мешкало багато сорок, тому й назвали тиху Саксагань таким скреготливим ім'ям. Щоби не було сумнівів в тому, що татари могли так назвати річку наведемо іншу назву української річки: Велика Калга. По- татарськи ворона – це калга. Якщо маємо річку Калгу(Ворону), то чому не можемо мати річку Саксагань(Сороку)?

Євген Бадін

«МИ НЕ ЛУКАВИЛИ З ТОБОЮ»

ДО 150-річчя ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ІВАСЮКА ЖЕРТВИ НКВС У БИКОВНІ

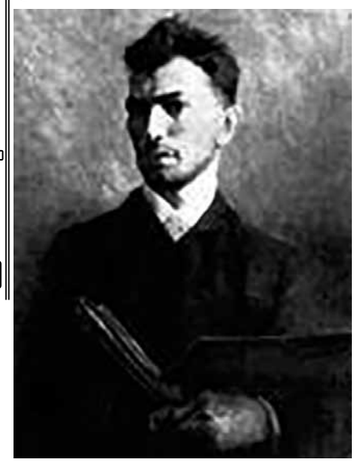

Встановлено, що у Биківні біля Києва загинуло 14 191 особа, проте дослідники вважають, чо справжна кількість там закатованих жертв є значно вища. За словами доктора історичних наук, професор Василя Даниленка виникає, що ще 1936 року в Биківні проводилися розстріли жертв політичних репресій. Але офіційно датою позначення місця «людомогильника» вважається 20 березня 1937 року, коли президія Київської міської ради прийняла рішення про виділення чотирьох гектарів земельної ділянки Биківнянського лісу «для спецпотреб НКВС УРСР». Усю відведену територію огородили високим парканом, обнесли колючим дротом, до неї влаштували дорогу та збудували будиночок для охорони. «Ми стверджуємо, що вибір місця під масові поховання в Биківні - не випадковість, а передбачена та спланована дія», — наголосив Василь Даниленко на цьогорічних сумних роковинах відзначення народовбивства злочинцями НКВС.Таємницю Биківнянської трагедії було розкрито після німецько-фашистської окупації Києва, коли німці провели прилюднорозкопки в присутності представників преси і в результаті уприлюднили доконані звірства НКВС.

Після відновлення незалежності України трагедії у Биківнянському лісі почали приділяти набагато більше уваги, особливо це стосувалося громадськості Києва. 1995 року загальними зусиллями влади і громадськості по Броварському проспекту було встановлено пам'ятник Репресованому політв'язню. 22 травня 2001 року Кабінет Міністрів України (прем'єр-міністр Віктор Ющенко) прийняв постанову «Про створення Державного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили», а 17 травня 2006 року указом Президента України Віктора Ющенка заповіднику надано статус національного. Серед численних жертв репресій, тут закатований визначний художник Микола Івасюк – автор поверх п'ятьсот унікальних мистецьких картин, серед яких неповторна в попилярності в Україні: В'їзд Богдана Хмельницького у Київ.

Народовся майбутній художник Микола Івасюк 16 квітня 1865 р. в містечку Заставна на Чернігівщині. Вчився Микола у Чернівцях у (1877-1884), де у місцевій православній вищій реальній школі викладав малярствовидатний буковинський художник, майстер портрета Юстин Пігуляк. Саме і цей вчитель прищепив талановитому юнакові любов до історичного художнього жанру. А відтак допоміг йому дістатися до Віденської академії образотворчого мистецтва. Звідси він в 1890—1896 рр. перенісся на навчання до Баварської академії образотворчого мистецтва у Мюнхен.У 1892 р. Івасюку вдалося взяти участь на виставці мистецьких творів у Львові, а в наступному році з великим успіхом він задемонстрував свої твори на виставці у Чернівцях, де запрезентував міжніших такі твори; «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва», «Богун під Берестечком», «Битва під Хотином»,«Хмельницький під Зборовом». жанрові картини «Відпочинок», «Жнива», «Буковинець», «Мати»,«Козак з дівчиною біля криниці», «Поцілунок», «Гуцулка під деревом», «Буковинець», «Чекання», «Без хліба», «Бідна селянська хата» та багато інших. Його найперший біографом був відомий критик і публіцист Осип Маковей, який так писав: «У нас, насправді, треба мати не лише талант, а й багато відваги, щоб піти дорогою, яку вибрав собі Микола Івасюк».На такі вдячні слова Івасюк вповністю заслуговував. Він у своїй творчості пішов історично глибоко патріотичним шляхом. Зрештою, це був його внутрішній поклик душі. Для нього мустецтво і доля України були нероздільними. Будучи в Мюнхені мистець велику увагу приділяє історичному жанрові. Творчою вершиною серед його картин займає монументальна праця «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва».Ця феноменальна робота згодом стала прекрасою майже кожної домівки в Україні. Зрештою Івасюк писав до Маковея ,,Це моя найважливіша ціль, яку я собі поставив, створити цю незвичайну картину». Будучи у Мюнхені М. Івасюк познайомився з польським живописцем Юзефом Брандтом, між ними нав'язалися дуже щирі взаємини. Про ці взаємини Івасюк згадував у листі до Олександра Барвінського, що він у Брандтові знайшов щирого друга і однодумця, з яким пережив багато милих дружніх зустрічей. За посередництвом Брандта, Івасюк познайомився з відомим художником І. Рєпіном, автором картини «Запорожці пишуть листа до турецького султана». Репін дуже схвально сприйняв тематику картин Івасюка і дав їм високу оцінку. Під впливом Рєпіна Івасюк рішив поїхати до Києва, щоб там виконати архітектурні рисунки, так потрібні для його тематичних картин. Він надзвичайно хотів закарбивати найважливіші історичні аспекти України. М. Івасюк душею і серцем любив Україну, перебуваючи за її межами він постійно тужив за рідним краєм.

Понадто, М. Івасюк цікавився розвитком українського шкільництва, працею тов.«Просвіти», допомагав віденському товаристві еміґрантів «Січ», а в рік смерті свого земляка-поета Юрія Федьковича (1834-1888) віннамалював для товариства його портрет. Перебуваючи у Відні Івасюк тоді малював переважно портрети на замовлення. До найкращих належать «Автопортрет» (1887) і портрети Івана Франка (1897), В. Залозецького, О. Кобилянської, О. Мишуги, дружини художника й німкені за походженням, сестри мистця Доміцелли, Тараса Шевченка, подружжя Петращуків, М. Скрипника та ін. Численні статті заміщувані в часописах в Західній Україні, особливо в ,,Ділі''засвідчують що М. Івасюк надзвичайно серйозно трактує мистецтво й дуже совісно і відповідально працював над його естетичною формою. У своїх творах він намагався кольорами фарб звеличувати найцінніші сторінки історії українського народу його героїчне минуле та з помітним натяком мистець у своїх творах закликав до боротьби проти соціального та національного гніту. До 1917 року маляр жив і працював у Чернівцях, Відні, Львові, Празі, Києві й знову у Чернівцях, а навіть у Ростові-на-Дону (Росія), де був росіянами інтернований. Повернувши до рідного краю з 1919-го р. як художнику з високим міжнародним авторитетом уряд Директорії УНР доручив Івасюку створити ескізи для поштових марок УНР. Маляр виконав вісім малюнків і оформив серію, що отримала назву «віденської». Друк марок був завершений у вигляді 2 грн, 5 грн і 30 гривень (яскраво-брунатна, Полуботок у в'язниці), 50 гривень (оливкова, козак-бандурист), 80 гривень (ясно-синя, запорозькі байдаки у морі), 200 гривень (сіра у червоній рамці, вітряк). але через витіснення військ Директорії 1921 року за межі України марки не були використані. Після позорної стабілізації в УРСР, Івасюк повірив в пропагандивні заклики большевиків і з родиною переїхав 1925 р. до Києва. Спочатку він працював на кафедрі мистецтвознавства Всеукраїнської академії наук, а 1927 року працював в бюро преси Всеукраїнського фото кіноуправління (ВУФКУ). У цей період М. Івасюк створив низку малюнків для журналу «Кіно», а такожвиконував художні плакати для фільмів.

Чотири такі плакати з підписами Івасюка зберігаються в Центральній науковій бібліотеці НАН України. Ще коротко Івасюк працював в Київській кінофабриці та у відділі графіки і починається катастрофа в Україні. Не лише з наказу Москви заведено штучний голодомор ґеноцид, в якому загинило до десяти міліонів населенняії, але з 1930 р. починається масовий тероризм і вбивства української інтелегенції. Протягом пару років було винищено всіх тих провідних діячів, які становили хребет нації. Почалися жахливі переслідування проти Миколи Івасюка, в результаті яких у 1937 році його органи НКВД заарештували. В коротці, без жодних доказів25 листопада 1937 року розстріляли Миколу Івасюка у більшовицькій катівні у Києві й закопали його у Биківні. Посмертно 1980 р. митець був реабілітований «за відсутністю складу злочину». На завершення статті, варто пригадати, що творча спадщина Івасюка, це понад 500 художніх шедеврів, деякі картини в музеях України, а більшість у приватних колекціях мизеях; Польщі, Німеччини, Австрії, Румунії і Канади. Під час війни і розпаду імперій роботи М. Івасюка в частині були вивежені за кордон, а деякі попали до приватних рук. Буковинці та ціла Україна узасаднено пишається своїм талановитим художником, який вніс безцінний творчий доробок у скарбницю історію мистецтва України. Особливо ці великі творчі цінності вражають своєю силою історичної тематики. Лише обдарована, духовно багата душевно людина могла малювати і творити такі картини, які торкаються найпотаємніших струн нашої душі із мистецьким відлунням діють на наші глибокі почуття й розбуджують красу. Такими є універсальна мистецька спадщина Миколи Івасюка - справжнього патріотанашого народу. Скільки туги в серці, скільки болю в душі за тими тисячами різних мистців, які творили шидеври і впали жертвами тотального комуністичного режиму в Україні. Може і зараз в Україні не зовсім оптимістично, але для нас за словами В. Симоненка Україна це рідна Матір, якої не обирають, а успадковують. Маючи такий могутний дух наших предків, як Микола Івасюк ми вистоїмо всякі негоди і при їхній творчо джерельній культурній допомозі удосконалемо наше життя. Завершуючи загальний аналіз творчості М. Івасюка, я неспроможний словами передати усі мистецькі тонкощі кольорів цього славетного мистця, якими він намагався зробити наше життя красивішим, ціннішим і багатшим на позитивні емоції.

Ярослав Стех (Торонто, Канада)

«На конкурс Івана та Марусі Гнип»

Марина Кобеляцька з міста Дніпропетровська. Навчається на 1 - му курсі Дніпро-петровського Національного університету ім.О.Гончара на факультеті журналістики. У вільний час складає вірші,якщо є натхення,співає (закінчила музичну школу № 8 в Січеславіє), також полюбляє готувати та цікавиться психологією.

МИ СИЛЬНІ!

Молімося.Єднаймося.Живемо,
Доки життя не обірвалось в мить,
Як доля кожного героя,отой,що на передовій стоїть.
Тебе,Вкраїно мила,захищає
Від нелюдів,від сліз та гіркоти,
Сліпого братовбивства,яке постало нині на меті.
За що боротися,коли отак земля палає,
Чисте безкрає небо звук гармат приймає...
І десь там на сході,
Як земля різко здригне,
Дитина від обстрілу помре.
Чому така доля її не мине?
Місто моє не спить,воно за тебе тремтить,
Серце України ще чекає,ще болить...
Вважаєте даремно,душа країни досі не мовчить?
Вона у муках голосно кричить.
Голосами патріотів,що тримають супротив,
Голосом рідної матері,що дитину втратила.
Прислухайтесь до них...і не судіть.
...Ну як? Ваше серце так само у вогні кипить?
Ми - сильні,ладні все на світі пережити,
Та у часи свавілля...
Кожен з нас ціну життя має встановити.

«ДИВОСИЛ»

Праця, яка об’єднала бандурництво України й діаспори

Монографія док. мистецтвознавства, проф. Віолетти Дутчак «Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX - поч. XXI ст..» обсягом 487 с. – визначальне явище в історії дослідження нашого національного музичного мистецтва.

Перш за все – про автора цієї капітальної праці. Віолетта Григорівна Дутчак – завідувачка каф. народних інструментів і музичного фольклору ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника», чл. Національної спілки композиторів (з 1998 р.), Національної спілки кобзарів України (з 2002 р.), лауреат Івано-Франківської обласної премії в галузі музичного мистецтва ім. Дениса Січинського за музикознавчі дослідження, творчу та виконавську майстерність; премії Івано-Франківської обласної організації ВУТ «Просві -та» ім. Марійки Підгірянки за концертно-виконавську діяльність.

Учасниця і лауреат Всеукраїнських і Міжнародних конкурсів і фестивалів як солістка-бан -дуристка, керівник ансамблю бандуристів ДВНЗ «Прикарпатський національний універ -ситет ім. В. Стефаника».

Виступала з концертами в Україні, Росії, Польщі, Німеччині, Великобританії, Угорщині, Румунії, Латвії.

Автор майже 200 публікацій наукового і навчально-методичного характеру в Україні та за кордоном із проблематики української музики, бандурного мистецтва України та діас –пори, народної творчості (у т.ч. монографій та навчальних посібників).

Своєю ґрунтовною працею Віолетта Дутчак, на нашу думку, ніби спростовує автора відомого афоризму про те, що не можна осягнути безмежність. Однак, вона прагне це зробити на ниві бандурництва, бо пані Віолетта, як рідко хто, поєднує в собі і талант му -зиканта-виконавця, і талант педагога, і, безумовно, талант науковця.

Цей обшир українського бандурництва у діаспорі, як феномен, давно вже чекав дослі -дження, узагальнення, оцінки традицій і видозмін та шляхи подальшого розвитку.

Варто наголосити, що представники діаспори дослідили окремі чинники цього потужно –го явища у контексті світового розвитку народного виконавського мистецтва. У моногра -фії автор посилається на досить обширний матеріал істориків, музикознавців діаспори у Європі, Америці та Австралії, таких як: М. Антонович, З. Лисько, М. Семчишин, В. Витвиць -кий М. Дитиняк та ін. Саме там вийшли підручники Г. Хоткевича (1909), В. Шевченка (1913),за якими розгорнулася діяльність курсів гри на бандурі на Кубані в Катеринодарі та Москві, у Празі - Подєбрадах у 1926-1927 рр. Створювалися товариства «Кобзар» у Москві (1913) та Празі (1923). Ініціювалися та реалізувалися звукозаписи епічно-пісенного й інс -трументального концертного репертуару бандуристів, що за якістю і масштабами випереджало аналогічні процеси в самій Україні.

Знаковим для того часу стало утвердження сольної та ансамблевої концертно-акаде-мічної форм виконання, яке започаткували Василь Ємець, Михайло Теліга та кубанські ко-лективи 20-30-х рр.

У той же час сталася ще одна знакова подія як в Україні (А. Паплинський, О. Корнієвсь –кий, А. Волощенко, Г. Снігірьов, Г. Паліївець, В. Тузиченнко та ін.), так і в діаспорі (В. Ємець в США, , брати П. і О. Гончаренки в Німеччині, Кен Блум в Канаді) посилився інтерес до удосконалення самої бандури . Це видно з табл. 1 «Хронологія удосконалення бандури».

У наш час намітився значний інтерес щодо осмислення можливостей нашого нестарію -чого музичного інструменту, що вилилося у публікаціях практиків та дослідників у зарубіж –жі (А. Горняткевич із Едмонтона, В. Мішалов із Торонто, О. Попович із Перемишля, В. Лу -ців із Лондона) та Україні (Н. Супрун із Рівного, О Ваврик із Києва, О. Нирко з Ялти та ін.).

При цьому автор зазначає, що вивченню бандурного мистецтва у діаспорі сприяла та -кож активізація досліджень різних аспектів розвитку бандури в Україні (дисертації С. Виш -невської, Л. Мадзюк, В. Мішалова, І. Панасюка, М. Долгова, Т. Чернети та ін.), вивчення, аналіз засад функціонування і специфіки збереження традиційного кобзарства в роботах В. Кушпета, К. Черемського, С. Грици та М. Хая.

Віолетта Дутчак звертає увагу на посилений інтерес до бандурного мистецтва в сучас-ній діаспорі, свідченням якого є висока оцінка діяльності його представників у незалежній Україні. Високе звання Героя України присвоєно Григорію Китастому (США); заслужений артист України – Ользі Герасименко-Олійник (США), Віктору Мішалову, Вірі Зелінській та Володимиру Моті (Канада); нагороджені орденом «За заслуги» Володимир Луців (Великобританія), Віктор Мішалов (Канада); присуджено Національну премію України імені Тара –са Шевченка Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка (Детройт, США).

У своїй монографії п. Віолетта спиралася на величезний обшир матеріалів, які зберігаю –ться у фондах відомих Національних бібліотек та архівів України; у фондах зарубіжних ар-хівів, бібліотек та музеїв Польщі, Чехії, РФ, Білорусі; наукових та періодичних видань діас –пори; власних фондів музикантів в Україні та за її межами; віртуальні матеріали веб-сторі –нок колективів і солістів-бандуристів зарубіжжя, архівних порталів, громадських організа -цій та наукових фундацій; аудіо- та відеозаписи; власні спостереження за сучасною кон –цертною та фестивальною практикою індивідуальних та колективних форм виконавської діяльності бандуристів.

Зі свого боку ми звернемо увагу читачів на деякі найбільш важливі розділи цієї моногра –фії. Це: Розвиток бандурного мистецтва діаспори середини та др. пол. XX ст. Особистий внесок митців-бандуристів зарубіжжя в українську культуру.

- Стабільні та мобільні елементи бандурного інструментарію в діаспорі.

- Навчально-освітні процеси в бандурному мистецтві країн зарубіжжя: динаміка перманентності та конвергенції.

- Виконавські моделі у функціонуванні бандури за кордоном.

Приверне увагу читачів і табл. «Хронологія удосконалення бандури» (с. 223-225), почи -наючи з 1894 р. і закінчуючи 2005 р.

Визначаються педагогічні пріоритети в бандурному мистецтві українського зарубіжжя.

Аналізуються підручники Г. Хоткевича і З. Штокалка.

Вказується на спорідненість бандури як традиційно українського інструменту з хордо- фонами інших народів (наближених до лютні, гитари, цитри, арфи).

На с. 313-315 наводяться таблиці звукозаписів (жанрова й виконавська класифікація), починаючи з 20-х рр. XX ст.

В окремому розділі під назвою «Аудіографія (звукозаписи)» подається дискографія і звукозаписи окремих виконавців та колективів. Наприклад, у репертуарі З. Штокалка були думи, билини, канти, пісні-автодуети, пісні та інструментальний репертуар.

Значний інтерес являє собою розділ «Додатки». Наведемо декілька прикладів з нього: Колекція кобз, бандур і торбанів Російського етнографічного музею (Санкт-Петербург).

-Листування між бандуристами різних країн.

- Строї та звукоряди інструментів України та діаспори різних століть (починаючи від кобзаря О. Вересая, бандуриста М. Кравченка та торбаніста Відорта).

-Кобзарські лади. Нотні приклади.

-Наводиться репертуар деяких відомих виконавців-бандуристів XXI ст. тощо.

Звертає на себе увагу і дизайн книги. На обкладинці використано досить оригінальну картину «Козак Мамай» львівського художника Ореста Скопа.

І хоч монографія написана з використанням наукової термінології, проте чітка компози -ція, логічний і аргументований виклад, цікаві світлини з минулого і XXI ст. роблять її захоп -ливою не лише для науковців, а й для всіх, хто цікавиться бандурництвом і кобзарством.

Можна привітати і п. Віолетту Дутчак і всіх цінителів бандурного й кобзарського мистец - тва в Україні і діаспорі зі знаменною подією – в науковий обіг ввійшла цінна монографія «Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX – початку XXI століття».

Микола Долгов,
канд. філол. наук,
бандуристознавець, місто
Січослав (Дніпропетровськ)

Діти війни

На першому фото лінійка і останній дзвоник в окупованому Криму. Школа №3, Сімферополь глибоко і назавжди занурилась в радянщину.

Друге фото - останній дзвоник у Донецьку (підконтрольна терористам теріторія), Кобзон і русскій мір. (До речі, Кобзона пограбували під час візиту в Донецьк. Вкрали ноутбук і кілька фірмових костюмів. Однак, щоб уникнути скандалу, подію замовчали).

Третє фото - останній дзвоник в одній зі шкіл міста Дніпропетровська (сш№46), яке знаходиться на межі мирної України та лінії фронту.

В чиїх очах майбутнє та любов до Батьківщини?

«УКРАЇНСЬКИЙ ДОНБАС»

Трагедія на Сході України, як сьогодні не без підстав вважається, трапилася через фактичну відсутність національної державної політки в цьому регіоні. Духовність на Донбасі була віддана на поталу ахметових та єфремових. Як не прикро, результат закономірний: тепер тут не лише війна, тепер тут панують моральні цінності войовничого люмпена «руського міра».

Подвійно прикро і страшно, бо Донбас був і будемо вірити залишиться українським. З цього номеру ми починаємо серію публікацій під рубрикою «Український Донбас». Її основу складе збірник «Постаті. Нариси про видатних людей Донбасу». Ця книга побачила світ у 2011 році в Донецьку жалюгідним накладом у 1 000 екземплярів. Видання що вкрай важливе для розуміння Донбасу.

Нехай же публікації в «Бористені», бодай, на дрібку сприятимуть розповсдженню її змісту серед широкого загалу. Однак, з огляду на теперішню днину збірник «Постаті. Нариси про видатних людей Донбасу» потрібно поширити як загальнонаціональне видання. А на загал в державі повинна бути започаткована масштабна освітня і культурологічна програма щодо історії та традицій українського Донбасу.

Редакція

ПЕТРЕНКО МИХАЙЛО МИКОЛАЙОВИЧ (1817 -27.12.1862)

Український поет-романтик. Автор відомих на весь світ пісень «Дивлюсь я на небо...» та «Взяв би я бандуру...».

Народився у Слов'янську, тут відбулося його становлення, пройшла юність, у 1836-41 роках навчався в Харківському університеті, тоді ж країна вперше почула його вірші.

Творча спадщина поета невелика, але дорогоцінна - 19 поезій, розкиданих по харківських альманахах, та окрема збірка 1848 р. «Думи та співи» були надихнуті Україною, її народом, традиціями та її душею.

Ім'я поета-донбасівця знаходить своє гідне місце в історії та сьогоденні краю. Громадськість Слов'янська висунула ініціативу: 2012 рік оголосити «Роком Михайла Петренка», назвати його ім'ям вулицю у м. Слов'янську, встановити пам'ятник, заснувати літературну премію імені М. Петренка.

ЛЮДИНА, ЯКА ПОДАРУВАЛА НАРОДУ ПІСНЮ

Є в історії української культури пісні, які належать космосу... Одна з них - славновідома «Дивлюсь я на небо». Належить космосу у прямому сенсі: 12 серпня 1962 року з борту космічного корабля «Восток-4» вона линула з неосяжної височини у виконанні Павла Поповича, льотчика- космонавта СРСР і водночас першого космонавта-україн- ця. Співав він її для всіх землян, але насамперед для іншого геніального українця - Головного конструктора космічних кораблів Сергія Корольова, для якого пісня «Дивлюсь я на небо» була улюбленою.

«Уже одне те, що він [Михайло Петренко] написав «Дивлюсь я на небо...», яку знають мільйони читачів, робить його ім'я дорогим серцю кожного, хто думає, живе і бореться за краще майбутнє і робить добро людям», - відзначав український співак світового рівня Анатолій Борисович Солов'яненко.

У пісні тонко, по-філософськи помічено одночасну приналежність людини до двох світів; весь світ - це живий організм з таємними силами та сферами: сновидіння, натхнення, мрії тощо. У пісні - свій світ, кращий, ніж реальний. Вільям Вордсворт (1770-1850), видатний англійський поет-романтик, писав, що поезія - філософське мистецтво, вона «сутність всякого знання», покликана «навчати, бачити, думати, почувати». Напевно тому цю пісню так полюбили і Сергій Корольов, і Павло Попович, її включили у свій репертуар такі видатні співаки, як І. Козловський, Б. Гмиря, В. Гришко, М. Кондратюк, А. Солов'яненко, саме тому вона є улюбленою для мільйонів українців: у цій пісні знайшли втілення філософські роздуми про Всесвіт і безкінечність, і ще тому, що вона, як і інша загальновідома пісня на слова Михайла Петренка «Взяв би я бандуру», належать до тих, які з найбільшою повнотою і силою втілюють душу українського народу. Недарма ж ці пісні набули статусу народних, витримавши випробування часом, і є витвором живого, тремтливого почуття з неповторною чарівністю.

Ім'я українського поета-романтика XIX сторіччя Михайла Миколайовича Петренка [1817 - 1862] стоїть в історії літератури поруч з іменами Ізмаїла Срезневського [1812-1880], учасника романтично-поетичного гуртка в Харкові, видавця альманаху «Український збірник»; Левка Боровиковського [1806-1889] , українського байкаря; Амвросія Метлинського [1819-1870], професора Харківського, а потім Київського університетів, видавця фольклорного збірника «Народні південно-російські пісні» [1854]; Миколи Костомарова [1817-1885] - відомого історика, який у ранній період своєї творчості виступав як поет-романтик під псевдонімом Ісре- мія Галка; Віктора Забіли [1808-1869], поета-лірика, на слова якого відомий російський композитор Михайло Глінка написав талановитий музику («Гуде вітер вельми в полі», «Не щебечи, соловейко»). «Помітною рисою діяльності цього покоління, - відзначає М. Яценко, - стає ідеологізація історичного минулого, розуміння народу і його культури як національно-політичної категорії. Вони ставлять питання про саму долю України, її мову (не як наріччя російської, а як мови окремого народу), про майбутнє української культури».

Так сталося, що донедавна біографія українського поета-романтика була майже невідома. Судилося Михайлові Миколайовичу Петренку прожити всього 45 років, залишити у національній літературній скарбниці 19 поезій, надрукованих у 1841-48 роках у харківських альманахах «Сніп», «Молодик», «Южньїй русский сборник», окремий збірник віршів «Думи та співи» (1848). Є відомості, що він написав п'єсу «Панська любов», але вона не збереглась. Головна ж робота з відновлення в історії літератури нового імені була проведена викладачами та студентами філологічного факультету Слов'янського педінституту під керівництвом викладача Надії Митрофанівни Корнієнко.

Ось що вдалося їм встановити.

Батько поета Микола Гаврилович Петренко був людиною м'якої вдачі, любив природу, але господарювати не вмів, та й землі було мало. Прийшов час, Микола Петренко одружився. У 1817 році народився син Михайло, потім Олексій і Павло.

Михайло, тиха і лагідна дитина, несвідомо відчуваючи мерехтливе сяяння таланту у своїх грудях, з великим бажанням відвідував школу, а взимку, коли снігові замети відгороджували хутір від міста, жив у купця Марченка, який, до речі, і порадив його батькам віддати хлопця до науки. Він був з когорти людей, котрі, за І. Франком, «мають здібність видобувати ті глибоко заховані скарби своєї душі і давати їм вираз у зрозумілих для кождого словах».

Михайло палко любив свою матір, і цю любов і турботу про неї проніс через усе життя, що було встановлено на основі документів Харківського обласного архіву. Так, копія рапор-ту виконуючого обов'язки стряпчого Вовчанського повіту М. Петренка від 31 травня 1848 року, у якому він просив Харківського губернського прокурора надати йому відпустку, оск-ільки він одержав «третье известие, что болезнь матери моей усилилась, и, что если я не явлюсь к ней немедленно, то в случае ее смерти я должен буду подвергнут невозвратимости потери», - свідчить про справжні синівські почуття.

Михайло любив природу. Батько часто брав маленького Михайлика із собою на полю-вання, де вони ночували в наметі, спостерігали за зірками і слухали спів птахів. Краса рідного краю - квітучі сади, глибоке ясне небо, українські пісні, що хвилюють душу, - назавжди зачарували юне серце поета. Вільний час присвячував своєму, дивному на думку сторонніх, захопленню. Його перший біограф А.Метлинський відзначав, що хлопець вивчав мову і побут народу в місті Слов'янськ і його околицях. Ця підвищена увага до національних звичаїв, поведінки, манери спілкування, національних особливостей вбрання, побуту тощо, проявиться у подальшій творчості майбутнього поета як місцевий колорит. Як відзначає Д.Чижевський, романтики «оновили історичну науку, відіграли чималу роль у заснуванні наукової етнографії...».

Михайло любив своє місто, рідний край. Розкішна природа Слов'янщини була тим оточенням, у якому формувалась поетична натура хлопця, проявилася спершу в ранніх поезіях: учнівських, недосконалих, але таких щирих і безпосередніх. Уже потім тема рідного краю увійде досить широко в його творчість: милі серцю краєвиди Слов'янська, давня і недавня історія України стали предметом його поетичної уяви. Пізніше Михайло Петренко присвятив рідному місту цикл віршів «Слов'янськ», у якому, за словами критика Г. Нудьги, поет «радісно говорить про красу земного життя, про розкішні сади навколо міста». Тема рідного краю, образи Донеччини відбились у таких віршах М.Петренка, як «Слов'янськ», «Іван Кучерявий», «Гей, Іване, пора». Цим творам, як і іншим віршам поета, притаманний романтичний настрій: мотиви любовної туги, скарги на горе, замилування рідним краєм. Сприймаючи Слов'янщину як частку української землі, поет в образах дівчини та народної пісні розкриває духовне багатство української народної культури.

Ще один образ Донеччини використав поет у вірші - це Святогірський монастир над Дінцем, у який ходили пішки молитись майже з усієї Східної України. До цього монастиря відправляє мати свою дочку молитись за чоловіка і сина, які десь далеко воюють за рідну землю:

Не вій, вітре, не вій, буйний,
На самарські лози,
Лучше повій на Грициху,
Та звій з очей сльози, -
Та звій в Самар, нехай плинуть
В море за водою,
Щоб сліз дарма не тратила
Вона за дочкою.
Одпустила її з братом
В далеку дорогу,
Аж на Донець, в Святі Гори.
Помолитись Богу.

У вірші «Іван Кучерявий» М. Петренко під потужним впливом усної народної творчості чи не першим в українській літературі звернувся до образу Савур-Могили. Як і в народній творчості, Савур-Могила - це край української землі, символ героїчної боротьби з нападниками:

Рано до схід сонця,
Ой журилася Грициха,
Сівши у віконця,
І смутними оченьками
За Самар гляділа,
У те поле безконечне,
Де Савур-Могила.
З того краю далекого
Сина сподівалась,
Не раз, не два, його ждучи,
Слізьми умивалась.
Давно пішов з козаками
У степ на татарів;
І немає об них вісті,
мов у воду впали.

Роки навчання у Харківському університеті (1836-1841) відчутно вплинули на світогляд і талант Михайла Петренка. У цей час у цьому високоосвіченому середовищі посилилась увага до української історії, української культури. Харків як центр Слобожанщини і всієї Східної України докладав багато зусиль до відродження української духовності, і це значною мірою відбилося на життєвій позиції, творчості і, врешті, на долі Михайла Петренка. Саме Харківський університет став осередком однієї з перших груп поетів-романтиків в Україні. У творчості романтиків особливого значення набуває постать самого поета. Він, за словами Д.Чижевського, вища людина, вільна від законів та норм повсякденного життя, а культ поета як вищої людини належить до характерних рис літературної культури романтики.

Михайлові Петренку судилося жити в чудову епоху романтизму, яка відіграла велику роль у вивченні історії, з епохою романтики, за словами Д. Чижевського, пов'язане «національне відродження», «воскресіння» нації. Зазначимо, що перші українські романтики, на думку багатьох, були втрачені для української літератури, між ними - такий геніальний письменник, як Гоголь, бо вони писали російською мовою. Лише дальше поглиблення романтичної ідеології привело молоде покоління українських романтиків до творчості українською мовою. І Михайло Петренко свої поезії писав саме українською: з романтизмом

українська література сформувалася, довела своє право іменуватися українською, а письменники усвідомили себе саме як українські. Українська мова виступила вирішальним фактором національного відродження: вона стала зв'язуючою ланкою між свідомою українською інтелігенцією та українським народом.

Пік творчої активності Михайла Петренка припав на 1841-1849 роки - розквіт української романтичної поезії. Генетично фольклорний тип романтизму випливає з концепції співвідношення людини і природи, зв'язок з якою здійснюється через безпосереднє інтуїтивно-ірраціональне чуття. Михайло Петренко пише поезії про природу Донеччини, проте у цих віршах немає детального і розгорнутого зображення картин природи, конкретної (крім самих назв) місцевості. Поет змальовує простір України. Ознаками простору в М.Петренка є те, що, з одного боку, він часом конкретизований, як у циклі «Слов'янськ», а з другого, - спрямований угору.

Такий принцип змальовування реальності характерний для творів романтизму, бо головним для поета є внутрішній світ героїв, власні почуття, а для лірики М.Петренка властива ще й деяка абстрактність. Та уява читача-донеччанина домальовує образи Дінця з пологим та скелястим берегами, древнього монастиря над ним, широкого степу - це ж наша земля, наш Донецький край.

У романтизмі формується історична свідомість, за якою світ перебуває в стані безперервного руху і розвитку. Світ і людина мають минуле, сучасне і майбутнє, що проявляються в індивідуально-історичних формах. Звідси - не існує іншого виду самопізнання, крім історичного. Без знання минулого не можна зрозуміти сучасність, тільки знання історії дає розуміння ідеї розвитку людства. Як усі романтики, Михайло Петренко звертався до минулого, відновлюючи напівзабуту епоху старовинного козацтва. Він охоче використовував історичні теми та сюжети, давав образ минулого, що зберігається у пісенному фольклорі.

Фольклорний матеріал набував складної, вишуканої художньої форми та створював цікаві художні комбінації з темами та образами суто літературного походження. Може, тому пісня «Дивлюсь я на небо.» вважалася саме народною піснею, а цикл поезій, присвячений рідній землі, її природі - сповнений відчуттям напоєності душею, свободою, своєрідною мовою.

Пісня «Дивлюсь я на небо», покладена на музику донькою українського поета В.Александрова Людмилою, швидко стала популярною в усій Україні. Пізніше була аранжована композитором В. Зарембою, а Т. Г. Шевченко цього вірша власноручно записав собі в альбом.

Після закінчення університету для Михайла Петренка розпочалася служба спочатку у Вовчанському повіті, потім у Лебедині. У 1844 році Михайло Петренко був затверджений у чині губернського секретаря, з 1845 року виконував обов'язки столоначальника, а з 1846 року - столоначальника карного суду. Дослужився до VIII чина «Табелі про ранги» - чина колежського асесора: зазвичай, чиновникам цього рангу надавалося особисте дворянство без права спадкоємства.

У формуванні національної самосвідомості Михайла Петренка відіграли захоплення історією та етнографією своєї рідної землі, і усвідомлення себе українським інтелігентом привело його до Кирило-Мефодіївського товариства. Про це свідчить доповідна записка від 1847 року київського генерал-губернатора Д. Бібікова на ім'я царя Миколи I щодо Кирило-Мефодіївського товариства, у якій серед інших значилися імена Т. Шевченка і М. Петренка. Поява та діяльність Кирило-Мефодіївського товариства фактично поклала початок переходу від культурницького до політичного етапу боротьби за національний розвиток України. Це була спроба передової частини національної еліти осмислити та визначити місце і роль українського народу в сучасному світовому історичному контексті. Ідейним натхненником товариства був Микола Костомаров, якого наукова традиція схильна вважати автором ос-новних програмних документів Кирило-Мефодіївського товариства, у першу чергу, «Книги буття українського народу». Своєрідним ідейним антиподом поміркованій автономістично-культурницькій позиції М. Костомарова у Кирило-Мефодіївському товаристві були погляди Тараса Шевченка, якого дослідники традиційно, разом з М. Гулаком та В. Андрузьким, відносять до так званого «радикального крила» організації. Роль і місце Михайла Петренка в першій українській політичній організації поки що залишилась поза увагою дослідників. Але незабутньою подією у житті М. Петренка було відвідання його в Лебедині Тарасом Григоровичем Шевченком під час останнього приїзду Кобзаря на Україну в червні 1859 року. Це була зустріч побратимів по перу і, напевно, ідейних однодумців.

Після розгрому Кирило-Мефодіївського товариства царатом Михайло Петренко переїхав до міста Лебедин (тепер Сумської області), у якому з 1849 року служив інспектором повітового училища.

Михайло зустрів дівчину, що стала його дружиною, - дворянку Ганну Євграфівну Миргородову. Народилися діти: Микола, Марія, Євграф, Людмила, Варвара. З роду поета в Слов'янську сучасні дослідники-краєзнавці знайшли правнучку поета - Світлану Антонівну Петренко, а в Краматорську - родича поета Антона Костянтиновича Петренка. Знайдена була також правнучка поета по сину Миколі Наталія Борисівна Шептій.

...Поета Михайла Петренка не стало 25 грудня 1862 року. Помер він у 45-річному віці. Донецький критик Є.Волошко у вступній статті до книги «Донбасс: писатель и время» стверджує, що М.Петренко помер у рідному Слов'янську. Але маємо документ - Лебединську метричну книгу за 1862 рік, в якій наведена дата смерті поета. Це означає, що смерть сталася у місті Лебедині, де і був похований М. Петренко. Могила, на жаль, дотепер не відшукана. Однак лебединські дослідники точно встановили місце, де проживав поет : вулиця Ди- митрова, 12. Будиночок зберігся до сьогодні.

З нагоди 170-річчя поета на одній з найкращих споруд Слов'янська - центральній міській бібліотеці для дорослих - відкрито меморіальну дошку. За ініціативою вчительки української мови і літератури В. Д. Нестелєєвої, за підтримки тодішнього директора СШ № 15 Ф. А. Неровної тут відкрито музей М. Петренка.

Ім'я Михайла Петренка ніколи не загубиться в анналах історії, оскільки він подарував своєму народові безсмертну пісню, а це значить, що буде він вічно жити разом зі своїм народом, розмовляти з ним і ділитися своїми почуттями, поки живий український народ.

ТАМАРА ПІШВАНОВА,
історик, член Національної спілки журналістів України, завідувач музейного фонду Донецького академічного українського музично-драматичного театру

Кращі страви української кухні

ДОМАШНЯ ВУДЖЕНА (КОПЧЕНА) АБО ПЕЧЕНА В ДУХОВЦІ ШИНКА

Складники
Для маринаду:
Вода-500 мл
Сіль-30 г (1 стол. ложка)
Цукор-5 г (1/2 чайн. ложки)
Гвоздика-1 г (2 бутончики)
Кмин-5 г (1 чайн. ложка)
Лавровий листок-2 г (2-3 шт)
Перець духмяний горошок-2 г (5 шт)
Перець чорний горошок-2 г (5 шт)
Для страви:
Свинина-1 кг (гарний прямокутний шмат, наприклад, шиї)
Домашня вуджена (копчена) або печена в духовці шинка
Кухня: Українська кухня Час готування: 4700 (20) хв Кількість: 8 порцій

Звичайно, якщо ви змалечку бачили, як ваші тато чи дідо вудять (коптять) м'ясиво, вам простіше. А якщо з таким помічним досвідом не склалось? Маючи на господарстві коптильню або, ще простіше, духовку, дотримуючись кількох простих правил, у вас вдасться гарна домашня шинка до свят.

Найперше закип'ятити 0.5 л води, вкинути спеції, дати покипіти хвилину і залишити вистигати. Холодним маринадом залити м'ясо і залишити, щоб шинка побула в маринаді (в емальованому, фарфоровому або скляному посуді) 3 дні в холодильнику. Мариноване м'ясо можна спекти в духовці (приблизно 1-1,2 год при температурі 200 градусів – див. приготування печені) або закоптити (див. наступний пункт).

М'ясо туго-туго обмотати бинтом в кілька шарів – бинт буде своєрідним фільтром від кіптяви (щоб її не було, треба брати дрова не завологі і не засухі, не давати їм горіти, а лише тліти, утворюючи жар – такого ідеалу, погодьтесь, важко досягти). Далі розмістити шинку над димом (на решітці чи підвісити) і коптити. Чим довша труба, по якій рухається дим від вогнища до м'яса, тим більше часу треба – зазвичай, якщо труба має 1,5 м, то шинка буде готова через 5-6 год.

Шинка готова, якщо всередині шматка температура досягає 70 градусів (найлегше це перевірити за допомогою спеціального кухонного термометра з голкою). Якщо такого термометра немає під руками, проштрикніть м'ясо ножем. Бачите рожевий сік – значить, шинка ще має вудитись, або, як варіант, допікатись у духовці.

Коли печена чи вуджена (копчена) шинка буде вже готова, залиште її, щоб вистигла, аж тоді можна розгорнути. Шинку порізати тонкими скибочками впоперек волокон і смакувати з хроном, бурачками чи як вам до смаку.

Корисна порада:

М'ясо набуде гарного аромату, якщо покласти на тліючі дрова кропиву, лавровий листок, лушпиння цибулі, гілочку розмарину. Найкращі дрова для вудження - бук, дуб, вільха, ялівець і плодові - вишня, яблуня. Можна використовувати березові дрова, але без кори. Цілком непідходящими є сосна і ялина.

САМОРОБНИЙ ТВЕРДИЙ ДОМАШНІЙ СИР

Складники
Для страви:
Сир кисломолочний-1 кг
Молоко-1 л
Масло-100 г
Яйце-1 шт
Сіль-10 г (1 чайн. ложка)
Сода-5 г (1 чайн. ложка)

Півгодини – і з м'якого білого 'сільського' кисломолочного сиру робиться твердий домашній сир – кладіть на бутерброди, додавайте в салати чи посипайте макарони – як вам завгодно. Із кілограма кисломолочного сиру виходить близько 600 г саморобного твердого плюс впевненість, що ви їсте тільки те, що самі поклали у ваш домашній твердий сир.

Сир, постійно помішуючи, зварити в молоці (5 хв після закипання). Важливо: для помішування найкраще використовувати дерев'яну лопатку-кописткy, бо вона, на відміну від округлої ложки, добре відчищає сир від дна каструлі – а він так і норовитиме прикипіти.

Далі сир відкинути на друшляк, вистелений шматком чистого полотна. Дати сироватці гарненько стекти (сироватку можна пізніше використати замість води для тіста на вареники чи на хліб). Чим краще стече сироватка, тим твердішим буде ваш домашній сир.

Повернувши сир назад до каструлі, підмішати масло, яйце, сіль і, постійно розтираючи, тримати на малому вогні ще 2-3 хв. Насамкінець додати соду (маса на домашній твердий сир одразу збільшиться в об'ємі) і ще раз тут же, на вогні, гарненько вимісити.

Готовий саморобний сир перекласти у форму відповідного розміру (пластикову, щоб твердий сир пізніше відчепився від стінок або будь-яку іншу – тоді її краще перед цим вистелити, наприклад, папером для випікання).

Саморобний твердий домашній сир залишити на холоді, аж поки повністю вистигне, а далі – частуйтеся на здоров'я!

РЕКЛАМА

СТЕПОВА
АГРОКОРПОРАЦІЯ

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 13 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3
телефон: +38 (0562) 399-101
факс: +38 (056) 370-47-31
телефон: +38 (095) 794-79-38
E-mail:td.stepova@gmail.com

Державне агентство лісових ресурсів України
http:\\dklg.kmu.gov.ua

Акція
Майбутнє лісу у твоїх руках!

Візьми участь в акції – посади своє дерево!